

6 2025

Ročník XXXI

Vydáva
Slovenská advokátska komora
Kolárska 6, 813 42 Bratislava
www.sak.sk

NEPREHLIADNITE!

**K POVINNÝM
PLATBÁM**

prekop.com

**Sloboda prejavu
advokáta v súdnom konaní**
Rozhodovacia prax ESĽP

**Súpis
hnutel'ných vecí
v nájomných vzťahoch**

**Osobitná kategória
nepříčetných páchatel'ov**

**Úvaha nad platnosťou
holografného závetu**

**Zánik práva na náhradu
škody na zdraví
a preteky so smrťou**

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

Bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Vydáva Slovenská advokátska komora

Kolárska 6, 813 42 Bratislava

IČO: 30 795 141

Cena vrátane DPH: 8,80 eur

Ročné predplatné vrátane DPH: 52,50 eur

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

prof. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD. et PhD.

doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

Mgr. Richard Macko

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

JUDr. Eva Sihelníková, PhD.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

prof. JUDr. Marek Števček, DrSc.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:

PhDr. Naďa Ondrišová (02 204 227 28)

ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová (02 204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia: Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava: Helondia, s. r. o.

Tlač: Printhal, s. r. o.

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová (02/204 227 26)

darina.stracinova@sak.sk

**Názory autorov publikovaných článkov
sa nemusia zhodovať s názormi SAK
a členov Redakčnej rady BSA.**

Uzávierka odbornej časti: 28. 11. 2025

Uzávierka redakčnej časti: 17. 12. 2025

Číslo bolo zverejnené 22. 12. 2025

K obálke: Z decembrového zasadnutia
Predsedníctva slovenskej advokátskej
komory. Foto V. Zigo

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Rozhodnutia prijímame konsenzom
a sú výsledkom úprimného hľadania dobrých riešení
Mgr. Tomáš Kamenec

- 6 POVINNÉ PLATBY ADVOKÁTOV

- 8 VÝPOČTOVÝ ZÁKLAD

- 9 Vzdelávacie podujatia

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Sloboda prejavu advokáta v súdnom konaní
2. časť: Rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva
JUDr. Peter Kerecman, PhD., Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
- 17 Súpis hnutelných vecí v nájomných vzťahoch (2.časť)
JUDr. Filip Šmeringai
- 27 Osobitná kategória nepričetných páchatel'ov
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 38 Úvaha nad platnosťou holografného závetu
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc., doc. JUDr. Martin Križan, PhD.
- 43 Zánik práva na náhradu škody na zdraví a preteky so smrťou
JUDr. Martin Bratko

JUDIKATÚRA

- 48 Uplatnenie princípu subsidiarity v dovolacom konaní
- 50 Námietky proti obsahu zápisnice v kontexte slobody prejavu advokáta
- 52 Právne zastupovanie advokátskej kancelárie pred súdmi EÚ
a domnienka nezávislosti

ADVOKÁCIA

SAK

- 54 Správy a udalosti
- 62 Slovenská advokátska komora sa zapojila
do osláv Európskeho dňa advokátov
- 65 Z októbrového zasadnutia Predsedníctva SAK
- 66 Z novembrových zasadnutí Predsedníctva SAK
- 68 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 69 Povinnosť advokáta vec s klientom bezodkladne finančne vyporiadať

ZAHRANIČIE

- 71 Povinnosť advokáta postupovať podľa pokynov klienta –
riadne a včas informovať a poučiť klienta o stave veci
- 72 Skúsenosť s projektom TRADICIL v Madride a Dubline z prvej ruky

ZAÚJÍMAVOSTI

DO VAŠEJ KNIŽNICE

- 74 *Le droit d'intelligence artificielle*
Právo umelej inteligencie
JUDr. Zuzana Bublavá, prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
- 75 Za Milanom Sedlákom
Peter Kerecman

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátky **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je **34 000 znakov** vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnu jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Milé kolegyně, milí kolegovia,

v pomyselnom batôžku nášho povolania si celý rok nesieme naložené cudzie starosti, hnevy, lži, skrivodlivosti, záujmy, plány, ciele, (morálne) víťazstvá aj (ne) spravodlivé prehry. Koniec roka a najmä čas vianočný by mal byť časom, kedy mrchavú ťažobu aspoň na chvíľu odložíme za dvere vychladnúť. Ach boli by to naozaj sviatky, keby sa ľudia vadiť prestali, ako spievali Lasica s Filipom... Príde mi to na um v tomto období vždy, keď vidím uštvaných kolegov pod tlakom termínov naznačujúcich, že sa vari s Vianocami blíži apokalypsa sveta.

Sporonautmi a navigátormi v klientskom vesmíre a forénznymi zvadológmi sme boli počas celého roka. Je čas si vydychnúť, zvolniť, stíšiť sa v kruhu svojich najbližších.

Advokátsky stav je prirodzeným odrazom spoločnosti, a tak ako v spoločnosti aj v rámci komory sa formujú a odrážajú rôzne názorové a záujmové platformy. Občas to navonok pôsobí, že sa vnútorne trieštíme na skupiny – Advokácia+ a Nezávislá advokácia, veľké a malé kancelárie, bratislavské, mestské či vidiecke kancelárie, samostatní advokáti, ženská otázka a mužský princíp, začínajúci advokáti či kolegovia s viacročnou skúsenosťou... Každá z nich sa oprávnene môže pýtať, či je jej hlas dostatočne silný na to, že nájde svoju ozvenu v komore.

Rozmanitosť názorov, tak ako v diskusných reláciách, na námestiach a v kaviarňach musí jestvovať aj v orgánoch komory, pretože len v dialógu sa vieme posúvať vpred, navzájom sa korigovať a zostať pritom apolitickí. A len správnym pomerom trpezlivosti a rešpektu sa nám stav nezačne trhať na individuálne záujmy, ako to linecké cesto keď netrafíte správny recept. Každý hlas musí mať svoju váhu a byť vypočutý a pritom žiaden nesmie mať jednoznačnú prevahu, o tom je naša vnútorná demokracia.

Tento rok bol pre komoru naozaj náročný a prelomový. Dva veľké projekty – rekonštrukcia budovy SAK, budovanie nového IT systému a k tomu konferencia advokátov. Zvýšené náklady sme dokázali čiastočne pokryť úverom od VÚB banky, nenávratným finančným príspevkom od MIRRRI, čerpaním zo sociálneho fondu a predvídavým, zásadným šetrením v predchádzajúcich rozpočtových rokoch.

V oblasti legislatívy patrí uznanie kolegom advokátom z kodifikačnej komisie, ktorí ani po rokoch nerezignovali a my máme na stole návrh nového, komplexného a moderného Občianskeho zákonníka, ktorý je najbližšie k jeho prijatiu v celej ére všetkých kodifikačných komisií, a tak už možno od 1. 7. 2027 či 1. 1. 2028 bude väčšina z nás (nielen advokátov, ale aj sudcov) v oblasti ponímania a znalostí z civilného práva zase takmer na rovnakej štartovacej čiare...

V šibeničnom termíne dvoch mesiacov sme vďaka zapojeným externým subjektom (právnickým fakultám, zamestnávateľským zväzom, Notárskej komore, AmChamu), členom poradných orgánov SAK a najmä advokátom, ktorí reagovali prostredníctvom výzvy v newsletteri SAK, dokázali skonsolidovať množstvo (stovky!) odborných pripomienok k novému Občianskemu zákonníku. Ukázalo nám to, že úvahy o vnútornom ekosystéme SAK, v ktorom by si každý kolega vedel zvoliť okruh odborných tém, na ktoré sa špecializuje, či o ktoré má záujem, dostával tak personalizované informácie z komory a mohol sa podieľať na pripomienkovaní legislatívy v rámci svojej odbornosti za SAK, sú absolútne funkčné. Máme do budúcnosti ambíciu týmto spôsobom vtiahnuť a zapojiť do života a činnosti komory stále viac advokátov.

Nezabúdajme prosím na to, že sme privilegovaný tím, že sme slobodné a nezávislé povolanie. Aj keď sme podnikateľmi v konkurenčnej komerčnej džungli, naše privilégium je aj naším poslaním pomáhať a všetci sme predovšetkým kolegovia. Prajem Vám, aby ste na Vianoce boli v harmónii nielen s rodinou, ale najmä sami so sebou. Aby ste si našli čas na blízkyh a blízkosť. Aby ste pookriali, kým vás znovu zavalí lavína emailov a termínov. A do Nového roku 2026 Vám okrem tých pracovných úspechov prajem aj veľa osobného naplnenia, nech už sú Vaše ciele akékoľvek.

Alexandra Čizmáriková
podpredsedníčka SAK

ROZHOVOR

Rozhodnutia prijímame konsenzom a sú výsledkom úprimného hľadania dobrých riešení

S predsedom Slovenskej advokátskej komory **Mgr. Tomášom Kamencom** sme sa rozprávali o činnosti novozvoleného predsedníctva a prioritách na budúci rok.

■ Po zvolení za predsedu SAK ste v liste členom komory ako prioritu predsedníctva pomenovali posilňovanie spolupatričnosti advokátov a zároveň dôveru spoločnosti v advokáciu a jej slobodné a nezávislé postavenie. Ako hodnotíte napĺňanie tejto vízie po prvom polroku funkčného obdobia nového predsedníctva?

Posilňovanie spolupatričnosti advokátov je naozaj našou významnou prioritou. Vnímam to tiež ako záväzok vyplývajúci z výsledkov vlaňajšej konferencie advokátov a najmä silného mandátu, ktorý pramení zo zvýšeného záujmu našich členov o činnosť komory. Určite chceme prinášať – aj prinášame – do života komory nové impulzy a pohľady, ale to všetko pri plnom zachovaní odbornej kontinuity vo všetkých základných oblastiach advokácie.

Je evidentné, že v rámci orgánov komory je zhoda na základnom smerovaní advokácie. Rovnako snaha o konsenzus a spoločný postup nie sú samoúčelné. Platí totiž, že **len silná komora, ktorá má jasný mandát a rešpekt medzi členmi aj vo verejnosti, má šancu nielen chrániť vlastnú nezávislosť, ale aj prispievať k zlepšovaniu celkového právneho povedomia a úcty k pravidlám v spoločnosti.** Toto je naša spoločná zodpovednosť, pretože **len v krajine, kde platia pravidlá a panuje úcta k právu a inštitúciám, sa dá advokácia vykonávať slobodne a na prospech našich klientov.**

■ Čo robí komora pre to, aby sa posilňovala dôvera ľudí v advokátske povolanie?

Prvoradé je úprimné úsilie o čestné, transparentné a efektívne riadenie komory, za čo chcem úprimne poďakovať všetkým kolegyniam a kolegom z predsedníctva, ale aj ostatných orgánov komory a jej zamestnancom. Ak hovoríme o plnení našich najdôležitejších úloh a dobrej vôli zlepšovať veci, v komore neexistujú žiadne platformy, žiadne tábory. Myslím, že sme zajedno v tom, že **najlepšou cestou aj pre zvyšovanie dôvery verejnosti v advokáciu je profesionálny výkon našich povinností ako advokátskej samosprávy.** Osobne ako súčasť týchto povinností vnímam aj odvahu komory neustupovať zo žiadnych principiálnych postojov komory, najmä vtedy, ak ide o zásadné témy s vplyvom na ochranu ľudských práv a princípov právneho štátu. Zároveň máme sto-percentnú zhodu, že základom, nielen vecnej činnosti, ale aj akejkolvek verejnej komunikácie je dôsledná apolitickosť a nadstraníckosť, ktorá nám však nemá brániť pomenovávať niektoré problémy otvorene. Jedným z aktuálnych príkladov je náš ustálený a jednoznačný postoj k využívaniu skráteného legislatívneho konania. Komora vždy mala vážne výhrady k účelovému nadužívaniu tohto inštitútu. Ak vidíme ďalšie a ďalšie zneužívanie tohto inštitútu, vrátane nesystematických zmien zásadných kódexov bez akejkolvek odbornej diskusie, tak predsa nemožno očakávať zmenu postoja komory a mlčanie vo verejnom priestore. Považujem za dôležité na tento problém vecne a profesionálne upozorňovať, a ak to bude možné, navrhnúť aj odborné riešenia.

■ Komora za posledného polroka uverejnila viacero zásadných verejných stanovísk – k novelizácii Ústavy SR

a dôrazne odmietla útoky na nezávislé inštitúcie. Mohli byť niektoré z nich vnímané aj ako politická kritika?

Nie, v žiadnom prípade nešlo o politickú kritiku a vždy sme ostali v čisto odbornej rovine. Samozrejme, vnímanie našich stanovísk závisí aj od nastavenia recipientov a spôsobu, akým naše postoje vnímajú. Za komoru chceme naozaj potvrdiť, že v každom vyjadrení sme len potvrdzovali naše trvalé postoje, ktoré pramenia z úcty k právu, hodnotám slobody a demokracie. Pokusy zasahovať do nezávislosti inštitúcií, útoky na deľbu moci v štáte alebo aj už spomenuté výrazné a bezdôvodné nadužívanie skráteného legislatívneho konania verejne kritizovali aj moji predchodcovia.

■ **Má sa komora verejne vyjadrovať k legislatíve, ktorá sa týka iných inštitúcií, ako je naša stavovská organizácia?**

Po prvé, na slobodný výkon advokácie a účinnú ochranu práv nestačí len nezávislá komora. Tá je nevyhnutnou podmienkou, ale nie jedinou. Na účinnú ochranu práv potrebujeme aj nezávislé súdy, ale, samozrejme, aj iné dôležité inštitúcie. Ide o rešpektovanie deľby moci a dôraz na zachovanie princípov právneho štátu, ktorého sú nezávislé inštitúcie neodmysliteľnou súčasťou. A potom je to trochu aj o morálnom záväzku. **Ak sme v minulosti veľmi zásadne kritizovali čo i len úvahy o obmedzení nezávislosti komory a dovolávali sme sa podpory našich partnerov, bolo by podľa môjho názoru nenáležité ostať ticho, ak sa z večera do rána majú rušiť iné inštitúcie v skrátenom legislatívnom konaní.** Rád by som ale zdôraznil, že komora možno pomenovala niekoľko vecí kriticky, ale to nijako nemení naše nastavenie pozitívnej spolupráce s partnermi. Bez ohľadu na to, kto je v ústavných funkciách, vedíme so všetkými inštitúciami korektný odborný dialóg a verím, že aj predstavitelia týchto inštitúcií to vnímajú rovnako. Podotýkam, že komora je dobromyseľným partnerom a nie politickým oponentom. Nám naozaj nejde o stranícku politiku, ale o korektné vecné riešenia, ktoré posilňujú postavenie advokácie, ale aj fungovanie právneho štátu.

■ **Komora bola posledné mesiace veľmi aktívna pri rekodifikácii OZ, čo je hlavný dôvod?**

Naša iniciatíva v téme Občianskeho zákonníka je dobrým príkladom, že ak sme aj boli pri niekoľkých témach kritickí, tak pri posúvaní tohto podstatného a rozsahom extrémne ambiciózneho projektu sme mu vyslovili a stále vyslovujeme jasnú podporu. Ide o príklad vynikajúcej spolupráce s ministerstvom spravodlivosti na rekodifikácii základného kódexu civilného práva. Pripravili sme množstvo odborných pripomienok, ale s kodifikačnou komisiou sa jednoznačne zhodujeme v záujme na kvalitnej reforme civilného práva. Spolupráca je podľa mňa veľmi konštruktívna, komora do projektu investovala obrovské množstvo energie, skúseností a umu kolegyň a kolegov advokátov (za čo im aj takto ďakujem) a verím, že sa podarí dosiahnuť aj dobrý výsledok. Dôvod, prečo sme sa do projektu zapojili tak intenzívne a poskytli naše najlepšie kapacity je očividný. Občiansky zákonník je kódex kódexov, ktorý bude mať zásadný vplyv na celú spoločnosť a, samozrejme, aj na výkon nášho povolania. Je to nielen príležitosť,

ale aj povinnosť zapojiť sa do najdôležitejších zmien, ktoré ovplyvnia život v práve na ďalšie desaťročia.

■ **Čo považujete za najväčšie úspechy ostatného polroka pri hlavnej agende komory?**

O úspechoch aj víziách treba hovoriť v kontexte toho, čo je naše hlavné poslanie, ktorým je efektívna advokátska samospráva fungujúca striktne v zákonnom rámci. **Ak sa pozrieme na to, čo sa deje v spoločnosti, na krízu dôvery v inštitúcie a obrovské rozdelenie spoločnosti, tak komora je naozaj ostrovom stability, čo je veľmi dobrý základ pri napĺňaní našich vízií.** Z čiastkových vecí pomaly ale isto napredujeme v modernizácii našej činnosti a služieb a verím, že členovia to čoskoro ocenia. Všetci vnímajú prípravu novej IT infraštruktúry, rekonštrukciu sídla. Sme jedna z prvých komôr v širšom regióne, ktorá veľmi moderne a zároveň principiálne adresuje tému AI. Snažíme sa o väčšiu viditeľnosť komory vo všetkých regiónoch Slovenska s dôrazom na pozornosť k potrebám všetkých advokátov bez ohľadu na miesto ich pôsobenia. Verím, že si členovia všimli príjemný posun v dojednaní hromadnej poisťnej zmluvy. Rád by som zhrnul, že vo všetkých týchto oblastiach **prijímame rozhodnutia konsenzom a sú výsledkom úprimného hľadania dobrých riešení. Som hrdý na to, že všetci členovia orgánov prinášajú do ich činnosti svoj úžasný odborný, ale aj ľudský vklad. Vidím jasný fokus na čo najlepšie fungovanie komory a dobrú vôľu dosiahnuť spoločne čo najlepší výsledok.** Dobrú vôľu a atmosféru konštruktívnej spolupráce v prospech advokácie určite vidím ako jeden zo zásadných úspechov celého vedenia komory.

■ **V závere roka sa tradične rieši hospodárenie komory a zostavovanie rozpočtu. Ste spokojný s jej hospodárením?**

Komora vždy hospodárila pomerne konzervatívne a v tomto trende pokračujeme, hoci, úprimne, prijímanie budúcoročného rozpočtu nebolo jednoduché a naozaj sme museli podrobne prejsť každú položku. Súvisí to nie len s tohtoročnou konferenciou advokátov, ktorá už tradične predstavuje zvýšený výdavok v danom roku jej konania, ale aj s tým, že budúci rok dokončíme rekonštrukciu sídla a čaká nás aj väčšina výdavkov za nový IT systém. Napriek tomu sa nám podarilo zostaviť rozpočet, ktorý je udržateľný a vyvážený a pokryje všetky základné priority. Dôraz kladieme aj na tvorenie rezerv na budúce projekty, ktoré komoru čakajú.

■ **Aké sú hlavné priority komory na budúci rok?**

Okrem dokončenia „vlajkových projektov“, ako je budova a nový IT systém **plánujeme venovať najviac pozornosti pokračovaniu v reforme vzdelávania.** Pod vzdelávaním vnímam nie len koncipientske semináre, ale aj advokátske skúšky, možnosti vzdelávania advokátov a, samozrejme, aj správnu reakciu na zásadnú penetráciu AI do podnikania vrátane poskytovania právnych služieb. Ide o dlhodobú víziu, ale ak chceme uspieť vo výzvach, ktoré čaká naše povolanie, tak zlepšovanie vzdelávania musí byť hlavnou prioritou. Jednou z priorit pre budúci rok bude aj podpora pre disciplinárne oddelenie, tak, aby sme dokázali čo najefektívnejšie pôsobiť pri dohľade nad dodržiavaním pravidiel výkonu nášho povolania.

POVINNÉ PLATBY ADVOKÁTOV

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

aj tento rok Vám predkladáme podrobný prehľad povinných platieb a poistného na rok 2026, ako aj dátumy hlavných podujatí. Prosíme Vás, aby ste povinné platby na rok 2026 uhradili včas a prednostne cez internet banking na webovej stránke komory po prihlásení do sekcie pre členov.

Dovoľujeme si požiadať Vás o dodržanie účtovných údajov uvedených pri jednotlivých platbách z dôvodu ich presnej identifikácie. Bankové účty má komora zriadené v **365 bank, a. s.**

Prosíme, príspevky uhradte najlepšie priamo Vaším internetbankingom z webovej stránky komory v časti *Pre členov – Platby – Platby na úhradu*.

1. Príspevok na činnosť komory na rok 2026

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **528 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie (počas celého roka): **264 eur**
- splatnosť: **do 30. apríla 2026**
- IBAN: **SK60 6500 0000 0000 2031 8155**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2026**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **priezvisko, registračné číslo** a rok **2026**.

Predsedenstvo môže príspevok na činnosť komory na písomne odôvodnenú žiadosť advokáta, ktorá bude komore doručená najneskôr mesiac pred jeho splatnosťou, znížiť, odpustiť alebo predĺžiť termín jeho splatnosti.

2. Príspevok do sociálneho fondu komory na rok 2026

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **17 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie: **17 eur**
- splatnosť: **do 30. apríla 2026**
- IBAN: **SK63 6500 0000 0000 2031 8198**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2026**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **priezvisko, registračné číslo** a rok **2026**.

3. Príspevok na vzdelávanie a výchovu koncipienta za rok 2025

Výška príspevku advokáta za jedného zamestnaného advokátskeho koncipienta za jeden kalendárny rok je **300 eur**.

Ak pracovný pomer advokátskeho koncipienta u povinného advokáta netrval celý kalendárny rok, výška príspevku je 1/12 za každý začatý kalendárny mesiac trvania pracovného pomeru (**25 eur/mesiac**).

Povinnosť platiť príspevok nemá povinný advokát za obdobie, v ktorom zamestnáva advokátskeho koncipienta, ktorý:

- je na rodičovskej dovolenke, počas ktorej neplynie prax advokátskeho koncipienta;
- vykonáva odbornú stáž, počas ktorej neplynie prax advokátskeho koncipienta;
- úspešne vykonal advokátsku skúšku, a stále je zamestnaný ako advokátsky koncipient, ak povinný advokát oznámil a preukázal existenciu dôvodu na zánik povinnosti platiť príspevok na vzdelávanie s presným časovým určením.

Kontrolu výšky príspevku na výchovu a vzdelávanie koncipienta si môžete overiť na richterova@sak.sk.

- splatnosť: **do 31. januára 2026**
- IBAN: **SK07 6500 0000 0000 2031 8139**
- BIC: **POBNSKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta alebo IČO obchodnej spoločnosti**, ktorá koncipienta zamestnávala
- špecifický symbol: **2025**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **registračné číslo advokáta alebo IČO obchodnej spoločnosti** a rok **2025**.

4. Poistenie výkonu povolania

Aj na rok 2026 sa môžete pripojiť k hromadnej poisťovnej zmluve o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie prostredníctvom Slovenskej advokátskej komory uzavretej s **Wüstenrot poisťovňou, a. s.**, ktorá ponúka advokátom najlepšie ceny na trhu.

Výška sadzieb poistenia je na rok 2026 v prípade advokáta – FO (krytie 100 tis. eur) vo výške **37 eur** a pre advokáta-spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným (krytie 1,5 mil. eur) vo výške **550 eur**. Komora ponúka advokátom naďalej možnosť uzavretia poistenia správcu konkurznej podstaty (FO), pripoistenia činnosti oprávnenej osoby alebo zvýhodnené kombinované poistenie.

Advokáti žiadajú o poistenie prostredníctvom hromadnej zmluvy vyplnením elektronickej žiadosti o poistenie, ktorá je

dostupná v internej časti webovej stránky komory (po prihlásení sa) v časti *Pre členov – Elektronické žiadosti – Podanie žiadosti/hlásenia*.

Poistná zmluva je uverejnená na webovej stránke komory v časti *vyhradenej advokátom a advokátskym koncipientom*. Poistenie na rok 2026 je splatné najneskôr do 31. januára 2026. V prípade otázok kontaktujte komoru na e-mailovej adrese skurakova@sak.sk.

Advokát – samostatný výkon advokácie

Základnému poisteniu advokáta v rámci hromadnej poistnej zmluvy vo výške krytia 100 000 eur zodpovedá ročné poistné **37 eur**:

■ splatnosť: do **31. januára 2026**

■ IBAN: **SK16 6500 0000 0000 2031 8171**

■ BIC: **POBNSKBA**

■ variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**

■ špecifický symbol: **263**

V prípade voľby inej poistnej sumy je potrebné uhradiť zodpovedajúce vyššie poistné podľa sadzovníka poistenia na rok 2026, uverejneného na webovej stránke SAK.

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky Vaše **priezvisko, registračné číslo** a rok **2026**.

Okrem štandardného poistenia výkonu povolania (PVP) si môže advokát prostredníctvom elektronickej žiadosti zvoliť aj iný typ poistenia, napríklad poistenie správcu konkurznej podstaty (SKP), či už samostatne alebo prostredníctvom zvýhodneného kombinovaného poistenia (PVP + SKP).

Ako správne požiadať o pripoistenie činnosti oprávnenej osoby (RPVS)

Po vykonaní voľby požadovaného typu poistenia nezabudnite v prípade, ak súčasne žiadate aj o pripoistenie činnosti oprávnenej osoby, odkliknúť „žiadam zároveň o pripoistenie činnosti oprávnenej osoby RPVS“ (zák. č. 315/2016 Z. z.). Systém automaticky pripočíta k sadzbe poistenia sadzbu za RPVS.

Ak je advokát poistený na výkon povolania individuálne a prostredníctvom komory a žiada uzavrieť prostredníctvom hromadnej zmluvy výlučne samostatné pripoistenie činnosti oprávnenej osoby (RPVS), kontaktujte komoru na skurakova@sak.sk.

Advokát – spoločník obchodnej spoločnosti

Minimálnej poistnej sume poistenia zodpovednosti za škodu vo výške 1 500 000 eur na jedného spoločníka aj na rok 2026 zodpovedá ročné poistné vo výške **550 eur** na jedného spoločníka.:

■ splatnosť: do **31. januára 2026**

■ IBAN: **SK16 6500 0000 0000 2031 8171**

■ BIC: **POBNSKBA**

■ variabilný symbol: **IČO obchodnej spoločnosti**

■ špecifický symbol: **266**

Ak má spoločnosť viacerých spoločníkov, systém automaticky prepočíta výšku poistenia podľa komorou evidovaného počtu spoločníkov s aktívnym výkonom advokácie. Z uvedeného dôvodu postačí, aby žiadosť podal za spoločnosť iba jeden zo spoločníkov.

Pripoistenie činnosti oprávnenej osoby

Advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ obchodnej spoločnosti, môže prostredníctvom individuálnej elektronickej žiadosti uzavrieť pripoistenie činnosti oprávnenej osoby. Systém automaticky prepočíta výšku poistného na sumu 637 eur v prípade jedného konateľa. Ak je spoločnosť poistená individuálne, sadzba pre RPVS (jedného konateľa) je **199 eur**.

Poistenie správcu konkurznej podstaty

V prípade záujmu o samostatné poistenie správcu konkurznej podstaty (advokát – konateľ obchodnej spoločnosti alebo advokátsky koncipient) kontaktujte komoru na skurakova@sak.sk alebo na szalayova@sak.sk.

Pri platbe poistenia správcu konkurznej podstaty používajte ako variabilný symbol registračné číslo advokáta v komore, nie číslo správcu konkurznej podstaty.

■ splatnosť: do **31. januára 2026**

■ IBAN: **SK16 6500 0000 0000 2031 8171**

■ BIC: **POBNSKBA**

■ variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**

■ špecifický symbol: **265**

V prípade otázok týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu kontaktujte komoru na e-mailovej adrese skurakova@sak.sk.

Splatnosť poistenia

Ak nebude uhradené poistné pripísané na účet SAK najneskôr 31. januára 2026, poistenie výkonu povolania vznikne najskôr dňom pripísania poistného na účet komory; aj zákonná podmienka poistenia výkonu povolania bude splnená najskôr týmto dňom. Môže tak dôjsť k situácii, kedy nebude časť roka krytá poistením výkonu povolania.

Ohlásenie individuálne uzavretého poistenia

Ak advokát alebo obchodná spoločnosť uzavrie na rok 2026 individuálne poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie, môže túto skutočnosť oznámiť komore prostredníctvom elektronickej žiadosti „Hlásenie o individuálnom poistení“; k hláseniu je potrebné pripojiť sken poistného certifikátu na rok 2026; najneskôr do 31. januára 2026.

Formuláre k poisteniu (i) Elektronickej žiadosti o poistenie pre rok 2026, (ii) Hlásenia o individuálnom poistení advokátov a spoločností nájdete v internej časti webovej stránky komory (po prihlásení sa) v časti *Pre členov – Elektronické žiadosti – Podanie žiadosti/hlásenia*.

Individuálne FO

Individuálne PO

VÝPOČTOVÝ ZÁKLAD

Podľa vyjadrenia Štatistického úradu SR bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR v I. polroku 2025 vo výške **1 586 eur**.

V zmysle príslušných ustanovení vyhlášky a pre ľahšiu orientáciu uvádzame zlomky výpočtového základu (VZ):

1/4 VZ	 396,50 eur	(§ 11 ods. 3 vyhlášky)
1/6 VZ	 264,33 eur	(§ 11 ods. 4 prvá veta, § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky)
1/8 VZ	 198,25 eur	(§ 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky)
1/12 VZ	 132,17 eur	(§ 12 ods. 3 písm. a) vyhlášky)
1/13 VZ	 122 eur	(§ 11 ods. 1 vyhlášky, § 11 ods. 4 druhá veta)
1/14 VZ	 113,29 eur	(§ 12 ods. 1 a 2 vyhlášky)
1/60 VZ	 26,43 eur	(§ 17 ods. 1 vyhlášky)
1/100 VZ	 15,86 eur	(§ 16 ods. 3 vyhlášky)

Výška výpočtového základu na účel výpočtu tarifnej odmeny advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní a v konaní o priestupkoch je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok kalendárneho roka, ktorý o tri roky predchádza roku určujúcemu výpočtový základ podľa odseku 3 (§ 1 ods. 4 vyhlášky).

Výška výpočtového základu **na rok 2023 je 1 252 eur**.
Uvádzame zlomky výpočtového základu (VZ):

1/6 VZ	 208,67 eur	(§ 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky)
1/8 VZ	 156,50 eur	(§ 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky)
1/12 VZ	 104,33 eur	(§ 12 ods. 3 písm. a) vyhlášky)
1/24 VZ	 52,17 eur	(§ 12 ods. 1 a 2 vyhlášky)

AK Ficek & Partners

Hľadáme kolegu **koncipienta (koncipientku)** do Bratislavy.

Zameranie kancelárie: Všeobecné zameranie – civilné, trestné a správne právo. Ideálne prostredie pre získanie komplexného právneho rozhľadu.

Náplň práce:

- Príprava právnych podaní, zmlúv a stanovísk
- Účasť na pojednávaniach, úkonoch na polícii
- Komunikácia s klientmi a priebežné vzdelávanie

Ponúkame:

- Odmenu 1 200 – 2 000 eur podľa schopností uchádzača
- Flexibilný pracovný čas, možnosť home office
- Dokonalú prípravu na advokátske skúšky
- Skvelý kolektív, moderné zdroje, školenia a odborný rast
- Všetci naši koncipienti sú dnes úspešní advokáti alebo sudcovia

Životopis a motivačný list s fotografiou pošlite na adresu **milan@ficek.sk**

Nekoronovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Cena: 5 eur

V prípade záujmu kontaktujte:
stracinova@sak.sk alebo **ondrisova@sak.sk**

Vzdelávacie podujatia

Podujatia organizované komorou pre advokátskych koncipientov v roku 2026

Dovoľte požiadať Vás, aby ste na začiatku roka upozornili advokátskych koncipientov na povinnosť prihlásiť sa na jeden hlavný a jeden praktický seminár v priebehu každého polročného cyklu v súlade so Vzdelávacím poriadkom advokátskych koncipientov Slovenskej advokátskej komory. Koncipientske semináre sú organizované prezenčnou formou.

Termíny a informácie o prihlasovaní advokátskych koncipientov na povinné semináre v I. polroku 2026 budú zverejnené na webovom portáli www.sak.sk v privátnej sekcii koncom decembra 2025.

Prihlasovanie na hlavné a praktické semináre v I. polroku 2026 komora otvorí na webovom portáli www.sak.sk v privátnej sekcii Vzdelávanie a podujatia začiatkom januára 2026. Prihlasovanie na podujatia v II. polroku 2026 bude spustené v mesiacoch júl/august.

Termíny povinného úvodného seminára budú zverejňované priebežne počas celého roka v závislosti od počtu nových koncipientov zapísaných do zoznamu advokátskych koncipientov v matrike SAK.

Opätovné zaradenie na neabsolvované semináre z predchádzajúcich období si môžu koncipienti dohodnúť s pracovníkmi odboru výchovy a vzdelávania v rovnakom čase po otvorení prihlasovania, t. j. v januári a júli/auguste.

Z dôvodu riadneho vedenia účtovnej evidencie a na účely fakturácie je nevyhnutné v záväzných prihláškach na podujatia korektne vyplniť všetky atribúty vrátane identifikačných údajov zamestnávateľa advokátskeho koncipienta (fakturačná adresa, IČO, DIČ, IČ DPH). Ak advokáti vyplnia

potrebné údaje priamo prostredníctvom žiadosti na webovom sídle komory, tieto budú vždy dopĺňované automaticky v prihlasovacích formulároch.

Podujatia organizované komorou pre advokátov v roku 2026

- **Letný seminár advokátov**
4. – 6. júna 2026 Tále, hotel Partizán
- **Zimný seminár advokátov**
3. – 5. december 2026 Štrbské Pleso, hotel Patria

Vzdelávacie stredy a prezenčné regionálne podujatia

Informácie o jednotlivých podujatiach Vám budú postupne doručované prostredníctvom Newslettera SAK. Na uverejnené podujatia sa môžete prihlasovať na webovom portáli www.sak.sk v privátnej sekcii Vzdelávanie a podujatia.

Polročný harmonogram vzdelávacích stried v roku 2026 bude po skompletizovaní uverejnený na webovom portáli komory www.sak.sk.

Prednášky v rámci vzdelávacích stried organizujeme prevažne hybridnou formou. Online webináre spúšťame prostredníctvom MS TEAMS. Archív nahrávok zo vzdelávacích stried je umiestnený v SharePointe SAK, vstup je umožnený cez konto advokáta sak.cloud. Vybrané nahrávky sú umiestňované do archívu najskôr po 6-tich mesiacoch od termínu uskutočnenia prednášky.

Otázky k jednotlivým nahrávkam píšete, prosím, na adresu: egyeg-senkarova@sak.sk ■

DO POZORNOSTI!

Redakčná rada Bulletinu Slovenskej advokácie dáva do pozornosti novú vekovú kategóriu v Publikačnej súťaži od roku 2026 – nad 35 rokov, ktorá bude oceňovaná plakettou na Novoročnom stretnutí právnikov.

Už teraz nám môžete zasielať Vaše články na adresu ondrisova@sak.sk; stracinova@sak.sk. Pokyny pre autorov príspevkov sú v každom čísle Bulletinu slovenskej advokácie.

Sloboda prejavu advokáta v súdnom konaní

2. časť

Rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Sloboda prejavu ako pilier demokratickej spoločnosti je stále aktuálnou témou, ktorú rozvíja rozhodovacia prax reagujúca na rôzne situačné nuansy. Zámerom autorov je poskytnúť čitateľom prehľadný a ucelený obraz jedného z jej špecifických aspektov – slobody prejavu advokáta v súdnej sieni, a to z troch hľadísk – súdnej praxe, praxe disciplinárnych orgánov a rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva. Na základe judikatúry možno identifikovať „poľahčujúce a pritažujúce“ okolnosti, ktoré misku váh spravodlivosti priklonia buď na stranu ochrany slobody advokáta alebo na stranu ochrany autority súdnej moci. Jednotlivé kritériá určovania limitov slobody prejavu poskytujú možnosť vykonať test a vyhodnotiť, či advokát svojim prejavom hranice slobody prejavu prekročil, alebo nie. Prvá časť článku sa venovala problematike slobody prejavu z hľadiska súdnej praxe na Slovensku a v Českej republike ako aj disciplinárnym rozhodnutiam. Druhá časť článku sa zameriava na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva.

Európsky súd pre ľudské práva priznáva advokátom s ohľadom na ich zásadnú úlohu v demokratickej spoločnosti (t. j. obhajovať záujmy účastníkov súdneho konania a zabezpečovať dôveru verejnosti v činnosť súdov) zvláštne postavenie, ktoré im pri výkone spravodlivosti prepožičiava ústrednú úlohu a prispieva k udržaniu dôvery verejnosti v spravodlivosť.¹

Sloboda prejavu advokáta zahŕňa podstatu vyslovených myšlienok, ale aj právo verejne sa vyjadrovať k fungovaniu justičného systému. Európsky súd pre ľudské práva aj v prípadoch týkajúcich sa advokátov vychádza zo všeobecných zásad určujúcich limity slobody prejavu.² Zvláštne postavenie advokátov umožňuje na jednej strane určitú voľnosť, pokiaľ ide o argumenty používané pred súdom, na druhej strane sa s ním spájajú aj špecifické povinnosti pokiaľ ide o správanie, najmä požiadavky advokátskej etiky, povinnosť brániť svedomito záujmy klientov a zdržať sa hanlivých výrokov o justícii.³

Rozhodovacia prax v otázkach slobody prejavu advokáta v súdnej sieni i mimo nej je bohatá a advokátom prístupná.⁴ Judikatúru výrazne tvarovali najmä rozhodnutia týkajúce sa výrokov advokátov pred súdom, teda vo veciach, v ktorých sa sloboda prejavu advokáta dostávala do konfliktu so záujmom spoločnosti chrániť autoritu súdu. Európsky súd pre ľudské práva pripomína, že v demokratickej spoločnosti patria otázky fungovania súdneho systému do sféry verejného záujmu. Súdnictvo ako garant spravodlivosti, základnej hodnoty v právnom štáte musí požívať dôveru verejnosti. Len vtedy môže účinne plniť svoju úlohu. Preto je v určitých prípadoch nevyhnutné chrániť autoritu súdov pred neodôvodnenými útokmi. Avšak, okrem týchto závažných prípadov, sudcovia pri výkone svojej úradnej funkcie môžu byť vystavení širším hraniciam prijateľnej kritiky než súkromné osoby.⁵ Podobne to platí aj o prokurátoroch, znalcoch a ďalších osobách účastných na výkone spravodlivosti.⁶

Keďže verejná kritika sudcov zo strany advokátov môže ohroziť dôveru verejnosti v justíciu, advokáti musia byť pri verejných prejavoch zdržanliví a vo vzťahu k súdu sú v znevýhodnenej pozícii.⁷ Naopak, v súdnej sieni (v trestnom, ale aj v civilnom konaní) je advokát privilegovaný. V súdnej sieni požíva

1 Práva advokátů v judikatuře Soudu. Články 8 a 10 Úmluvy a článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Vypracováno kanceláří Soudu. Naposledy aktualizováno 28/03/2023. Dostupné napr. www.mezisoudy.cz

2 Napr. Európsky súd pre ľudské práva, Morice proti Francúzsku, sťažnosť č. 29369/10, rozsudok z 23. 4. 2015

3 Práva advokátů v judikatuře Soudu. Články 8 a 10 Úmluvy a článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Vypracováno kanceláří Soudu.

Naposledy aktualizované 28/03/2023.
Dostupné napr.
www.mezisoudy.cz

- 4 Aktuálne rozhodnutia sú uverejňované a komentované aj v *Bulletine slovenskej advokácie*, napr.: MARTINKOVÁ, J.: Čo môže advokát povedať na adresu ústavného súdu? (vec Amihalachioaie v. Moldavsko). *Bulletin slovenskej advokácie* č. 8/2005, s. 31 – 34; STREČANSKÁ, L.: Sarkazmus v súdnej sieni a sloboda prejavu advokáta (Simić v. Bosna a Hercegovina), *Bulletin slovenskej advokácie* č. 11-12/2022, s. 41 – 43; SEDLAČKO, F.: Prirodzené napätie medzi advokátom a sudcom z pohľadu judikatury ESĽP, *Bulletin slovenskej advokácie* č. 4/2019, s. 4 – 5, atď.
- 5 Európsky súd pre ľudské práva, Morice proti Francúzsku, sťažnosť č. 29369/10, rozsudok z 23. 4. 2015, bod 131
- 6 Európsky súd pre ľudské práva, Nikula proti Fínsku, sťažnosť č. 31611/96, rozsudok z 21. 3. 2002, bod 48, Čeferin proti Slovinsku, sťažnosť č. 40975/08, rozsudok zo 16. 4. 2018, bod 56
- 7 KMEC, J. – KOŠAŘ, D. – KRA-TOCHVÍL, J. – BOBEK, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. I. vydání. Praha, C. H. Beck, 2012, s. 1058, 1087

sloboda prejavu advokáta zvýšenú ochranu, pretože neslúži primárne advokátovi, ale ochrane záujmov jeho klienta. Obmedziť slobodu prejavu advokáta v súdnej sieni možno len výnimočne, najmä ak ide o zjavné urážky. Neverejná komunikácia advokáta so súdom (podania, opravné prostriedky) je posudzovaná obdobne, ak je realizovaná zákonnou cestou a sleduje ochranu záujmov klienta advokáta.⁸

Vo veci *Mahler proti Nemecku*⁹ Európska komisia pre ľudské práva prijala rozhodnutie, ktoré ako jedno z prvých načalo tému obmedzenia slobody prejavu advokáta v komunikácii pred súdom. Horst Mahler, advokát z Berlína, ako obhajca v trestnom konaní pred berlínskym krajským súdom v rámci pojednávania vyhlásil, že „prokurátor bol zjavne v stave kompletnej intoxikácie“, keď písal obžalobu, a vyjadril tiež podozrenie, že prokurátor je voči jeho klientovi zaujatý. Keďže rozsahom obsiahla obžaloba obsahovala iba jednu nezrozumiteľnú vetu, vyjadrenia advokáta neboli založené na preukázaných faktoch – išlo o kritiku práce prokurátora, pričom advokát povedal tieto slová zámerne a nie v stave náhlej emócie. Advokát bol odsúdený za poškodenie profesijnej povesti prokurátora a bola mu uložená peňažná pokuta. Komisia uviedla, že hoci osoby vo verejných funkciách musia prijať aj tvrdú kritiku, táto kritika má byť formulovaná vhodným spôsobom. Advokát mohol počas konania vyjadriť objektívnu kritiku vo vzťahu k pracovným postupom prokurátora, avšak ním použité výrazy neboli odôvodnené ochranou oprávnených záujmov klienta a prispeli k napätej atmosfére v súdnej sieni. Komisia poukázala na to, že ak sa advokát domnieva, že prokurátor koná nezákonne, môže využiť právne prostriedky a podať trestné oznámenie alebo sťažnosť.

Kritiky pracovného postupu prokurátora sa týkala aj vec *Nikula proti Fínsku*.¹⁰ Pani Anne Nikula, právna zástupkyňa z Helsínk, vystupovala ako obhajkyňa, pričom jej klient bol obvinený z trestných činov v súvislosti s podnikaním. Prokurátor predvolal ako svedka klientovho brata, ktorý bol pôvodne spoluobvinený. Sťažovateľka reagovala podaním, v ktorom označila stratégiu prokurátora za „manipuláciu“ a jeho dôkazy za „nezákonné“. Tvrdila, že prokurátor tajil skutočnosť, že svedok bol predsedom predstavenstva obchodnej spoločnosti, že ide o „očividné zneužitie predloženia dôkazov“ a „neobvyklé zneužitie právomoci verejného činiteľa v právnom štáte“. Prokurátor podal trestné oznámenie za ohováranie a advokátke bola uložená pokuta. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že advokátkine vyjadrenia boli kritikou postupu prokurátora v trestnom konaní a nie kritikou jeho profesijných schopností. Hoci niektoré jej vyjadrenia boli nevhodné, boli prednesené v súdnej sieni za účelom ochrany práv klienta – v tomto procesnom kontexte mal prokurátor tolerovať kritiku advokátky ako obhajkyne obžalovaného. Európsky súd pre ľudské práva vyjadrenia advokátky nepovažoval za osobnú urážku ako tomu bolo v prípade *Mahler*. Navyše, vnútroštátne orgány nepreukázali naliehavú spoločenskú potrebu uloženia trestnoprávnej sankcie advokátke, mali k dispozícii aj miernejšie prostriedky postihu, no nevyužili ich. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva by relevantnosť svojich argumentov mal posúdiť predovšetkým sám advokát bez toho, aby bol ovplyvnený potenciálnym „zmrazujúcim účinkom“ čo i len relatívne miernej trestnej sankcie.

JUDr. Peter Kerecman, PhD. je absolventom Právnickej fakulty UPJŠ a doktorandského štúdia v odbore trestné právo na Právnickej fakulte UK. Od roku 2000 vykonáva advokátsku prax v Košiciach. Je členom Tlačovej rady Slovenskej republiky, pôsobí ako externý

poradca Ústavného súdu Slovenskej republiky. Publikuje od roku 1996, v roku 2001 získal cenu Nominant ceny Karola Planka, v roku 2006 Cenu Karola Planka. Je autorom monografií a odborných článkov uverejnených v *Justičnej revue*, *Bulletine slovenskej advokácie* a *Právnom obzore* z oblasti občianskeho práva hmotného i procesného, ústavného práva, trestného práva a obchodného práva. Je členom Amnesty International, Spoločnosti pro histórii advokacie so sídlom v Prahe.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD. je absolventkou Právnickej fakulty Paneurópskej vysokej školy a doktorandského štúdia v rámci študijného programu Európske štúdiá na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského so zameraním na problematiku

ochrany ľudských práv v EÚ a humanitárnu pomoc. Pôsobí ako riaditeľka odboru medzinárodných vzťahov Slovenskej advokátskej komory. Problematike ľudských práv sa venuje ako certifikovaná tútorka a Info Point vzdelávacieho programu Rady Európy HELP (Human Rights Education for Legal Professionals), od roku 2025 ako členka Poradného výboru programu Rady Európy HELP.

Prokurátora a znalcov podobne advokát kritizoval vo veci *Čeferin proti Slovinsku*.¹¹ Peter Čeferin, obhajca so sídlom v Ľubľane, zastupoval obžalovaného z trojnásobnej vraždy, opakovane spochybňoval spoľahlivosť znaleckých posudkov a žiadal o ustanovenie nových znalcov. Tvrdil tiež, že prokurátor zámerne nesprístupnil závery z detektora lži a ukryl ich. Závery znaleckých posudkov podľa neho neboli založené na vedeckých metódach, išlo o „rozsiahle rozprávanie bez akéhokoľvek zmyslu“, prejav „odbornej slabosti“, „neaktuálne psychologické metódy z doby kamennej“. Pred odvolacím súdom pokračoval ústne aj písomne v kritike, komunikoval, že súdny znalec opomenul pri určovaní času smrti vziať do úvahy teplotu tela a takýto znalecký posudok „je katastrofou pre slovinské súdnictvo a nebezpečenstvom pre občanov“. Súd mu uložil poriadkovú pokutu za urážlivé výroky vo vzťahu k znalcom, prokurátorovi a súdu. Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že výroky vyslovil sťažovateľ ako obhajca klienta obžalovaného z trojnásobnej vraždy. V situácii, keď súd odmietol napriek opakovaným žiadostiam ustanoviť nového znalca, sťažovateľ nemal inú možnosť ako posudky spochybniť. Vnútroštátne súdy nezohľadnili pri uložení poriadkovej pokuty kontext prednesenia výrokov. Znalci mali podobne ako prokurátor tolerovať kritiku výkonu ich činnosti vzhľadom na dôležitosť ich posudkov pre trestné konanie. Európsky súd pre ľudské práva uzavrel, že hoci slová obhajcu mali nepriateľský nádych, boli vyslovené za účelom obhajoby klienta, neboli bezdôvodnými osobnými útokmi vedenými úmyslom uraziť znalcov, prokurátora alebo súd.

Aj vo veci *Kyprianou proti Cypru*¹² obhajoval Michalakis Kyprianou, advokát so 40 ročnou praxou v Nikózii, pred súdom obžalovaného z vraždy. Emotívne sa ohradil, keď mu sudca počas výsluchu svedka prokuratúry znemožnil kľásť otázky. Navyše, podľa jeho slov nemohol riadne pokračovať vo výsluchu, lebo sudcovia sa rozprávali a posielali si lístočky s odkazmi. Súd advokátovi priamo na pojednávaní uložil trest odňatia slobody na 5 dní za urážku súdu, ktorej sa dopustil slovami, gestami, tónom hlasu. Sudcovia v odôvodnení doplnili, že práve s ohľadom na to, že správanie advokáta bolo neprijateľné, „reakcia súdu musela byť okamžitá a drastická, inak by spravodlivosť utrpela katastrofálny úder“. Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že hoci vyjadrenia advokáta boli neúčtivé, vzťahovali sa výlučne na spôsob vedenia súdneho konania. Prísny a okamžitý trest odňatia slobody mohol mať „zmrazujúci účinok“ na advokáciu v krajine a nespĺňal podmienku primeranosti, čím došlo k porušeniu slobody prejavu advokáta. Konanie sudcov nebolo nestranné a porušilo aj zásadu *nemo iudex in causa sua*.

V jadre prípadu *Kincses proti Maďarsku*¹³ boli takisto pochybnosti o nestrannosti sudcu. Debrecínsky advokát István Kincses zastupoval v civilnom konaní poľovnícke združenie. Žiadal, aby odborná spôsobilosť sudcu bola preskúmaná s ohľadom na to, že sudca rozhodnutie nepodložil dôkazmi, ale len vlastnými názormi, ktoré boli motivované sympatiami voči žalobcovi alebo animozitou voči odporcovi. Následne pána Kincsesa disciplinárne stíhala advokátska komora a uložila mu pokutu pre urážlivé vyjadrenia voči sudcovi a voči súdu ako inštitúcii. V tomto prípade Európsky súd pre ľudské práva nevidel porušenie slobody prejavu, lebo vyjadrenia advokáta neboli len kritikou odôvodnenia rozsudku, ale predstavovali znevažovanie odborných schopností sudcu a naznačovali, že príslušný súd obchádzal zákon. Nič nenasvedčovalo tomu, že by advokát nemohol uviesť podstatu svojej kritiky bez použitia sporných vyjadrení. Sankcia v podobe disciplinárneho konania pred advokátskou komorou nepredstavovala neprimeraný zásah do slobody prejavu.

Forma sankcie viedla k odlišnému záveru Európsky súd pre ľudské práva v prípade *Rodriguez Ravelo proti Španielsku*.¹⁴ Španielsky advokát Fernando Rodriguez Ravelo podal v mene klienta návrh na zrušenie zápisu v katastri, ktorý potvrdzoval nárok protistrany. Tvrdil, že obchodná spoločnosť, ktorú zastupuje, je právoplatným vlastníkom pozemku. V písomnom podaní kládol priebeh konania za vinu sudkyňi, ktorá údajne úmyselne skreslila okolnosti prípadu, vydala rozhodnutie „v rozpore s realitou“, bez zaváhania klamala a uviedla mylné informácie v zápisnici. Proti advokátovi bolo vedené trestné stíhanie pre ohováranie a bola mu uložená pokuta vo výške 30 eur denne po dobu deviatich mesiacov a trest odňatia slobody v prípade jej nezaplatenia. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že odsúdenie a trest boli uložené v súlade so zákonom a s legitímnym cieľom ochrániť práva a povesť sudkyne okresného súdu, rovnako ako nestrannosť a vážnosť súdnictva. Advokát svojím konaním prejavil nedostatok rešpektu voči sudkyňi a nepriamo voči celému súdnemu systému. Avšak vyjadrenia advokáta boli len v písomnej podobe a boli adresované výlučne sudkyňi a sporovým stranám. Navyše, napriek agresívnemu štýlu, cieľom advokáta bolo nepochybne konať za účelom ochrany záujmov klienta. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva preto trestnoprávna sankcia a neprimerane tvrdý trest mohli mať „zmrazujúci účinok“ na advokátov v krajine.

8 KMEC, J. – KO-SAŘ, D. – KRA-TOCHVÍL, J. – BO-BEK, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. I. vydání. Praha, C. H. Beck, 2012, s. 1060 – 1061.

9 Európska komisia pre ľudské práva, Mahler proti Nemecku, sťažnosť č. 29045/95, rozsudok zo 14. 1. 1998

10 Európsky súd pre ľudské práva, Nikula proti Fínsku, sťažnosť č. 31611/96, rozsudok z 21. 3. 2002

11 Európsky súd pre ľudské práva, Čeferin proti Slovinsku, sťažnosť č. 40975/08, rozsudok zo 16. 4. 2018

12 Európsky súd pre ľudské práva, Kyprianou proti Cypru, sťažnosť č. 73797/01, rozsudok z 15. 12. 2005

13 Európsky súd pre ľudské práva, Kincses proti Maďarsku, sťažnosť č. 66232/10, rozsudok z 27. 1. 2015

14 Európsky súd pre ľudské práva, Rodriguez Ravelo proti Španielsku, sťažnosť č. 48074/10, rozsudok z 12. 1. 2016

15 Európsky súd
pre ľudské práva,
Radobuliac proti
Chorvátsku, sťažnosť
č. 51000/11, rozsudok
z 28. 9. 2016

16 Európsky súd pre
ľudské práva, Simić
proti Bosne a Hercegovine, sťažnosť
č. 39764/20, rozsudok
zo 17. 5. 2022

17 Európsky súd pre
ľudské práva, Lutgen
proti Luxembursku,
sťažnosť č. 36681/23,
rozsudok zo 16. mája
2024

18 Európsky súd pre
ľudské práva, Bagirov
proti Azerbajdžanu,
sťažnosť č. 81024/12
a 28198/15, rozsudok
z 25. 9. 2020

19 REPÍK, B.: Svoboda
prejavu advokáta pri
výkonu obhajoby v ju-
dikatuře Evropského
soudu pre lidské prá-
va. Bulletin advokacie
č. 1/2003, s. 23.

Voči procesnému postupu súdu sa ohradil advokát aj vo veci *Radobuliac proti Chorvátsku*.¹⁵ Silvano Radobuliac zo Záhrebu zastupoval klienta v civilnom spore. Po tom, ako sa mu pre poruchu auta nepodarilo dostaviť na pojednávanie, sudca pojednávanie zastavil, napriek tomu, že protistrana navrhla v konaní pokračovať. Advokát sa následne vyjadril v podaní, že „*takéto správanie sudcu je absolútne neprijateľné. Takýmto správaním sa snaží vzbudiť dojem, že vo veci koná, pričom prebiehajúce pojednávania sú bez podstaty.*“ Sudca uložil advokátovi poriadkovú pokutu. Európsky súd pre ľudské práva zvýraznil, že vyjadrenia advokáta boli súčasťou odvolania, sledovali ochranu záujmov klienta a boli neverejné. Zároveň bolo možné spochybniť, či konanie sudcu bola striktne v súlade s procesnými predpismi, ktoré vyžadovali na zastavenie konania iniciatívu protistrany. Na rozdiel od prípadov Mahler, Kincses či Rodriguez Ravelo, advokátové slová Európsky súd pre ľudské práva nehodnotil ako osobnú urážku, lebo nimi kritizoval vedenie konania a nie vlastnosti či profesijnú spôsobilosť sudcu. Ďalšími relevantnými faktormi bolo, že poriadkovú pokutu uložil ten istý sudca, voči ktorému vyjadrenia smerovali, ako aj to, že advokátska komora nezačala disciplinárne konanie.

V prípade *Simić proti Bosne a Hercegovine*¹⁶ bola predmetom veci sarkastická poznámka advokáta. Advokát Mirko Simić zastupoval svojho klienta v civilnom konaní o náhradu škody. Počas odvolacieho konania povedal vtip o profesorovi, ktorý chcel od študentov počuť nielen počet, ale aj mená obetí bombardovania Hirošimy. K profesorovmu správaniu prirovnal spôsob, akým v konaní postupoval súd. Súd tretej inštancie považoval tieto výroky advokáta za urážlivé a uložil sťažovateľovi pokutu za pohrdanie súdom. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva použitie sarkastických a uštipačných poznámok advokáta nie je automaticky dôvodom pre obmedzenie slobody prejavu advokáta. Vyjadrenie advokáta v kontexte pojednávania nemožno interpretovať ako bezdôvodný osobný útok s jediným úmyslom uraziť súd alebo sudcu. Jeho pripomienka totiž smerovala k spôsobu, akým súd druhého stupňa aplikoval pravidlá dokazovania v prípade jeho klienta.

Vyjadrenia advokáta, ktoré prekročili súdnu sieň, ale nedostali sa na verejnosť, riešil Európsky súd pre ľudské práva v prípade *Lutgen proti Luxembursku*.¹⁷ V priestoroch valcovne obchodnej spoločnosti, ktorej právnym zástupcom bol advokát André Lutgen, došlo k smrteľnej nehode a priestory boli zapečatené. Advokát žiadal urýchlene odpečatiť zariadenie a umožniť pokračovať vo výrobe. Keď sa mu nepodarilo získať reakciu od sudcu, obrátil sa na ministra spravodlivosti, ministra hospodárstva a generálnu prokurátorku, ktorých informoval o nekonaní sudcu a spomenul, že „*to nie je prvýkrát, čo som s ním mal incident. Netreba dodávať, že je to absolútne neprijateľné.*“ Generálna prokurátorka začala proti advokátovi trestné stíhanie, v ktorom mu hrozil trest odňatia slobody až na šesť mesiacov. Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že pokiaľ ide o okolnosti, advokát konal v záujme klienta. Pokiaľ ide o obsah vyjadrenia, v prípade hodnotiaceho úsudku proporcionality zásahu závisí od existencie dostatočného „*skutkového základu*“ sporných vyjadrení. Skúsenosť advokáta z minulosti a riziko bezprostredne hrozacej škody pre klienta Európsky súd pre ľudské práva považoval za dostatočný skutkový základ a rozhodol o porušení práva na slobodu prejavu.

Vo veci *Bagirov proti Azerbajdžanu*¹⁸ sa vyjadrenia advokáta týkali nielen osoby sudcu, ale aj celého súdneho systému. V rámci obhajoby klienta v trestnom konaní sa advokát Bagirov vyjadril, že „*ako štát, tak aj súd... Ak by bola v Azerbajdžane spravodlivosť, sudca R. H. by nevydal nespravodlivé a zaujaté rozhodnutia a osoba ako on by sa nikdy nestala sudcom.*“ Advokát bol následne súdom vyčiarknutý zo zoznamu advokátov za „*pošpinenie povesti súdnictva a vrhnutie tieňa na štát a štátnosť.*“ Európsky súd pre ľudské práva potvrdil, že vyjadrenia advokáta mali charakter osobnej urážky a znevažovali aj súdny systém ako celok. S ohľadom na ďalšie kritériá však sankcia nebola primeraná. Zároveň Európsky súd pre ľudské práva poukázal aj na to, že vo vzťahu k advokátovmu klientovi bolo preukázané porušenie jeho práv v trestnom konaní a preto reakcia advokáta nebola neopodstatnená.

Hoci je legitímne, že súdy požívajú ochranu zo strany príslušných orgánov ako garantov inštitucionálneho verejného poriadku, ich dominantné postavenie zároveň vyžaduje, aby preukázali zdržanlivosť pri použití prostriedkov trestného práva. Posúdiť, či konanie advokáta vybočilo z medzí chránenej slobody prejavu a je namieste ho sankcionovať, prípadne akým spôsobom, predpokladá najmä posúdiť primeranosť konania advokáta. Do úvahy je potrebné vziať postavenie advokáta, dôstojnosť jeho povolania, všetky súvislosti jeho výroku, ale aj to, či použité výrazy dostatočne odrážajú skutkové okolnosti veci.

Ani Európsky súd pre ľudské práva netoleruje advokátom *samoúčelné urážky ad personam*.¹⁹ Nemožno hovoriť o riadnom plnení povinnosti advokáta chrániť práva klienta, ak advokát prednesie nepodložené výroky, ktoré vyhratia atmosféru na pojednávaní (viď *Mahler*), alebo ak urážlivé hodnotenia advokáta vo vzťahu k sudcovi nie sú objektívne odôvodnené alebo preukázané (viď *Rodriguez*

Ravelo) a ani vtedy, keď expresívne výrazy advokáta neodôvodňuje druh konania, okolnosti prípadu, či nedostatočný priestor na zváženie formulácií (viď *Kincses*).

Naopak, výroky advokáta by nemali byť automaticky považované za bezdôvodný osobný útok a vybočenie z hraníc slobody prejavu, ak je kritika namierená výlučne na procesné postupy v konaní a závažnosť následkov odôvodňuje horlivý prístup na strane advokáta (viď *Nikula, Kyprianou*), či vtedy, keď je kritika formulovaná bez použitia expresívnych, sarkastických či zosmiešňujúcich výrazov (viď *Radobuliac, Lutgen*) alebo vtedy, keď celkový kontext prípadu vyvažuje uštipačnosť výrokov (viď *Simić*), či vtedy, keď existuje dostatočný skutkový základ, ktorý k výrokom advokáta priviedol (viď *Čeferin, Bagirov*). Zásada spravodlivosti svedčí v prospech slobodnej, ba dokonca ráznej výmeny argumentov medzi stranami. Advokáti majú povinnosť „horlivo hájiť záujmy svojich klientov“, čo znamená, že sa niekedy musia rozhodnúť, či je v prospech veci namietat alebo sa sťažovať na postup súdu.²⁰

Na základe judikatúry možno kategorizovať „poľahčujúce a priťažujúce“ okolnosti, ktoré miskú váh spravodlivosti priklonia buď na stranu ochrany slobody prejavu advokáta alebo na stranu ochrany autority súdnej moci:

1. **fórum**, na ktorom advokát výrok vyniesol:
prísnejšie sa posudzuje výrok advokáta komunikovaný v masových médiách, než výrok prednesený výlučne v ústnej alebo písomnej komunikácii v konaní pred súdom;
2. **cieľ**, ktorý advokát výrokom sleduje:
ochrana záujmov klienta môže odôvodniť horlivé vyjadrenia advokáta, ak výrok nie je len samoučelným prejavom neúcty, ale bol využitý ako krajný prostriedok obhajoby;
3. **autorita**, voči ktorej výrok advokáta smeruje:
prísnejšie sa posudzuje výrok smerujúci voči súdu, súdnictvu či systému spravodlivosti ako celku, než výrok, ktorý smeruje voči konkrétnej osobe sudcu (príp. prokurátora);
4. **druh konania**, v rámci ktorého je výrok advokáta prednesený:
k výroku pri obhajobe klienta v trestnom konaní, v ktorom je advokát jediným nárazníkom medzi klientom a štátom, sa pristupuje zhovievavejšie ako v civilnej veci;
5. **závažnosť následkov súdneho konania**, v ktorom je výrok advokáta prednesený:
prísnejšie sa posudzuje sporný výrok advokáta v bežnom konaní ako v konaní s možnými vážnymi následkami a dosahmi na ľudské práva klienta;
6. **forma** výroku predneseného advokátom:
hoci by advokát mal byť pripravený na vypäté situácie, benevolentnejšie sa posudzuje výrok prednesený ústne a spontánne, než výrok formulovaný písomne s dostatočným časom na premyslenie;
7. **výrazové prostriedky** použité advokátom:
prísnejšie sa posudzuje výrok, ktorý obsahuje expresívne a urážlivé slová, než výrok obsahujúci neutrálne výrazové prostriedky;
8. **predmet kritiky**:
prísnejšie sa posudzuje výrok smerujúci k osobným vlastnostiam a schopnostiam sudcu, než výrok smerujúci výlučne k postupu v konaní;
9. **skutkový základ** viažuci sa na výrok advokáta:
existencia skutkového základu dokladajúceho pravdivosť hodnotiaceho úsudku advokáta vedie k zhovievavejšiemu posúdeniu výroku.

Záver

Sloboda prejavu advokáta je hodnotou, ktorú majú advokáti rozvíjať a pestovať, pretože neslúži len advokátovi, ale najmä ochrane práv jeho klienta. Aj keď sloboda prejavu advokáta pri výkone advokácie nie je neobmedzená, je neobyčajne široká a zásahy do nej sú v záujme slobodného a účinného výkonu advokácie prípustné len výnimočne.²¹

Vychádzajúc z rozhodnutí súdnych a disciplinárnych orgánov, ale aj Európskeho súdu pre ľudské práva, možno vytvoriť test, ktorý napomôže posúdiť, či advokát svojím prejavom hranice slobody prejavu prekročil, alebo nie.

Takýto test by mal zahŕňať odpovede na otázky, ktoré vyplývajú z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva: kde bol prejav uskutočnený (1), proti komu smeroval (2), či sledoval ochranu práv klienta, alebo bol samoučelný (3), v rámci akého druhu konania bol prednesený (4) a v ako

20 Európsky súd pre ľudské práva, *Morice* proti Francúzsku, sťažnosť č. 29369/10, rozsudok z 23. 4. 2015

21 REPÍK, B.: Svoboda projevu advokáta při výkonu obhajoby v judikatuře Evropského soudu pro lidské práva. *Bulletin advokacie* č. 1/2003, s. 24.

závažnej veci z pohľadu práv klienta (5), či za daných okolností bolo možné cieľ prejavu dosiahnuť použitím miernejších výrazov (6), v akej forme bol prednesený (7) či smeroval ku kritike postupu súdu alebo k osobe sudcu (8), či bol podložený skutkovým základom (9).

Z rozhodovacej praxe disciplinárnych senátov môžeme doplniť, že kontrolný zoznam by mal zohľadniť ako kritérium aj charakter a závažnosť advokátom kritizovaného pochybenia orgánu verejnej moci (10) a skutočnosť, či prejav uskutočnil v obrane pred závažným nepravdivým obvinením (11).

Ako vyplýva z rozhodovacej praxe vnútroštátnych súdov, kritériom, ktoré nemožno opomenúť je existencia verejného záujmu (12) na ochrane slobody prejavu advokáta, ktorý slúži obrane práv klienta.

Tento kontrolný zoznam (test) určovania limitov slobody prejavu advokáta v súdnej sieni predpokladá zohľadniť:

Kritérium	Otázka	Súd posudzuje zhovievavejšie , ak ide o ...	Súd posudzuje prísnejšie , ak ide o ...
FÓRUM	Na akom fóre bol prejav prednesený?	prejav advokáta výlučne v súdnej sieni, v komunikácii so súdom	prejav advokáta komunikovaný aj mimo súdu, verejne
CIEĽ	Za akým cieľom bol prejav prednesený?	prejav advokáta za účelom ochrany záujmov klienta ako ultima ratio	prejav advokáta z nedorozumenia rešpektu voči súdnej autorite a etickým pravidlám
AUTORITA	Voči komu kritický prejav smeroval?	prejav advokáta kritizujúci konkrétnu osobu (sudcu, prokurátora)	prejav advokáta kritizujúci súd alebo justíciu ako celok
DRUH KONANIA	V rámci akého druhu konania bol prejav prednesený?	prejav prednesený advokátom ako obhajcom v trestnom konaní	prejav prednesený advokátom ako zástupcom v civilnom konaní
PRÁVA KLIENTA	Ako závažné sú následky súdneho konania pre klienta?	prejav v konaní s vážnym dosahom na základné práva klienta	prejav v bežnom konaní
FORMA	Akou formou bol prejav uskutočnený?	prejav advokáta uskutočnený ústne a spontánne	prejav advokáta uskutočnený písomne a premyslene
PREDMET	Čo advokát svojím prejavom kritizoval?	prejav advokáta kritizujúci procesný postup orgánu verejnej moci	prejav advokáta kritizujúci osobu vykonávajúcu verejnú moc
PROSTRIEDOK	Aké výrazové prostriedky advokát použil?	prejav s použitím neutrálnych výrazov	prejav s použitím expresívnych urážlivých slov
SKUTKOVÝ ZÁKLAD	Je hodnotiaci úsudok postavený na skutkovom základe?	prejav založený na dostatočnom skutkovom základe	prejav bez akéhokoľvek skutkového základu
PRIMERANOSŤ	Bol prejav primeraný kritizovanému pochybeniu?	prejav reagujúci na závažné pochybenie orgánu štátnej moci	prejav, ktorý nie je odôvodnený pochybením orgánu štátnej moci
MOTIVÁCIA	Bol prejav vynesенý v obrane pred nepravdivým výrokom?	prejav reagujúci na nepravdivé obvinenie	prejav vynesенý bez externej motivácie
DEONTOLÓGIA	Bol prejav v súlade s etickými pravidlami advokácie?	prejav rešpektujúci zákonné a deontologické pravidlá advokácie	prejav v zjavnom rozpore s advokátskou deontológiou

RESUMÉ

Sloboda prejavu advokáta v súdnom konaní**2. časť: Rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva**

Sloboda prejavu chráni advokáta pri každom jeho prejave v súdnom konaní, pretože na realizácii základného práva na súdnu ochranu je daný verejný záujem. Výnimku tvoria prípady, kedy advokát vybočil z medzí akceptovateľnej expresivity spôsobom prednesu, cieľom prednesu, primeranosťou prednesu okolnostiam či nekorektným obsahom. Cieľom článku je identifikovať limity imunity advokáta pri jeho prejave voči sudcovi, prokurátorovi, protistrane či iným advokátom, vychádzajúc z rozhodnutí súdnych a disciplinárnych orgánov, ale aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Na základe analýzy rozhodovacej praxe si autori dávajú za cieľ poskytnúť návod pre realizáciu testu, ktorý napomôže posúdiť, či advokát svojím prejavom hranice slobody prejavu prekročil, alebo nie. Prvá časť článku sa venuje vývoju judikatúry (najmä českých súdnych orgánov) v otázke slobody prejavu advokátov v súdnej sieni a rozhodnutí disciplinárnych orgánov Slovenskej advokátskej komory, druhá časť článku sa zameriava na prierez rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva.

SUMMARY

Freedom of Expression of Lawyers in Court Proceedings**Part 2: Case Law of the European Court of Human Rights**

Freedom of expression protects lawyers when making all their statements in court proceedings because there is the public interest inherent in the exercise of the fundamental right to judicial protection, except for the cases where lawyers have exceeded the limits of acceptable expressiveness in the manner of their presentations, the purpose of their presentations, the appropriateness of their presentations to the circumstances or the incorrect content. The article aims to identify the limits of lawyers' immunity in their communication with judges, prosecutors, opposing parties or other lawyers based on the decisions of judicial and disciplinary bodies as well as of the European Court of Human Rights. Having analysed case law, the authors aim to provide guidance for a test to help assess whether a lawyer has exceeded the limits of freedom of expression in his/her communication. The first part of the article deals with the development of case law (especially of Czech judicial authorities) on the issue of freedom of expression of lawyers in courtrooms and the decisions of the Slovak Bar Association disciplinary bodies. The second part of the article focuses on the overview of the ECHR case law.

ZUSAMMENFASSUNG

Freiheit der Äußerungen des Rechtsanwaltes im Gerichtsverfahren**2. Teil: Entscheidungspraxis des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte**

Die Freiheit bei Äußerungen eines Rechtsanwaltes schützt ihn bei jeder seiner Rede im Gerichtsverfahren, weil bei der Inanspruchnahme des Grundrechtes auf den gerichtlichen Schutz das öffentliche Interesse besteht. Ausgenommen davon sind jene Fälle, wann der Rechtsanwalt die Grenzen einer akzeptablen Expressivität durch Art und Weise seiner Rede, durch das Ziel seiner Rede, unangemessen den Umständen vorgetragen, oder durch einen unkorrekten Inhalt überschritten hat. Das Ziel des Artikels ist, die Grenzen der Immunität eines Rechtsanwaltes bei seiner Rede vor einem Richter, Staatsanwalt, vor der Gegenpartei oder gegenüber anderen Rechtsanwälten anhand der Entscheidungen der Gerichts- oder der Disziplinarorgane sowie des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte, zu identifizieren. Auf Grund der Analyse der Entscheidungspraxis wird von den Autoren angestrebt, eine Anweisung zur Prüfung anzubieten, ob der Rechtsanwalt durch seine Rede die Grenzen der Äußerungsfreiheit überschritten hat oder nicht. Der erste Teil des Artikels wird der Entwicklung der Judikatur (insbesondere der tschechischen Justizorgane) in der Frage der Äußerungsfreiheit der Rechtsanwälte im Gerichtssaal sowie den Entscheidungen der Disziplinarorgane der Slowakischen Rechtsanwaltskammer gewidmet, der zweite Teil einer kurzen Übersicht der Entscheidungspraxis des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte.

Súpis hnutelných vecí v nájomných vzťahoch

2. časť

JUDr. Filip Šmeringai

Príspevok predstavuje druhú časť dvojdielnej štúdie venovanej právnomu inštitútu súpisu hnutelných vecí v nájomných vzťahoch ako osobitnej forme procesného posilnenia zákonného záložného práva prenajímateľa. Druhá časť štúdie je venovaná osobitným hmotnoprávnym predpokladom uplatnenia súpisu hnutelných vecí so špeciálnym zameraním na úkon zadržania vecí nájomcu ako aj súvisiacim procesnoprávnym aspektom tohto inštitútu. Príspevok nadväzuje na prvú časť publikovanú v BSA 5/2025.

* Vyjadrené názory sú výlučne osobnými odbornými názormi autora a nereprezentujú stanovisko žiadnej inštitúcie, s ktorou je autor profesijne asociovaný. Nemožno ich považovať za záväzné pre tieto subjekty, ani ich interpretovať v ich neprospech.

66 Vid' § 194 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

1.3.2. Osobitné hmotnoprávne predpoklady v prípade súpisu hnutelných vecí v nadväznosti na zadržanie vecí prenajímateľom

Súpis hnutelných vecí vykonaný v nadväznosti na zadržanie vecí prenajímateľom predstavuje značne invazívnejší právny inštitút než preventívny súpis hnutelných vecí. Zadržaním týchto vecí totiž prenajímateľ dočasne obmedzuje nájomcu v užívaní vecí v jeho vlastníctve, čo vie byť impulzom k iniciácii súvisiacich súdnych sporov, týkajúcich sa napr. nárokov na vydanie týchto vecí alebo uplatňovania nárokov z náhrady škody. Ak dochádza k priam bezohľadnému výkonu tohto práva, pri ktorom nie sú očividne splnené základné podmienky realizácie tohto práva, nie je vylúčená ani trestnoprávna zodpovednosť prenajímateľa (napr. v súvislosti s porušovaním domovej slobody).⁶⁶

Miera právneho rizika je preto v prípade tohto súpisu hnutelných vecí badateľne vyššia. Priamo úmerne s týmto rizikom sa však zvyšuje aj prípadná efektívnosť takéhoto kroku, pokiaľ je realizácia tohto práva plne konformná so zákonnými predpokladmi, pri stanovení ktorých zákonodarca prihliadal na zvýšenú závažnosť realizácie tohto právneho inštitútu. Aj preto sa popri všeobecných predpokladoch (vid' päť základných predpokladov v predošlej časti príspevku vzťahujúcej sa na preventívny súpis hnutelných vecí) uplatňujú na túto formu súpisu hnutelných vecí aj osobitné predpoklady, ktoré sprísňujú podmienky výkonu tohto právneho inštitútu. Medzi tieto sprísňujúce podmienky patrí (i) neexistencia iného zabezpečenia pohľadávky, (ii) sťahovanie alebo odstraňovanie vecí z predmetu nájmu zo strany nájomcu, (iii) zadržanie nájomcových vecí prenajímateľom na vlastné nebezpečenstvo, (iv) uplatnenie práva na súde v zákonnej lehote a (v) oznámenie prenajímateľa nájomcovi o zadržaní vecí vo vlastníctve nájomcu.

JUDr. Filip Šmeringai
pôsobí ako advokát
v advokátskej kancelárii
bnt attorneys-at-law, s. r. o.
a ako externý doktorand
na Katedre občianskeho
a obchodného práva

Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. * Je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Absolvoval aj zahraničné štúdium na Univerzite Martina Luthera v Halle-Wittenberg v Spolkovej republike Nemecko, kde pôsobil ako právny asistent na Katedre občianskeho, obchodného a hospodárskeho práva. Je autorom viacerých odborných príspevkov.

3.2.1. Neexistencia iného zabezpečenia pohľadávky prenajímateľa

Medzi všeobecné predpoklady realizácie preventívneho súpisu hnutelných vecí patrí pohľadávka prenajímateľa (nájomné), resp. *možnosť jej vzniku v budúcnosti* (viď bod 3.1.3. štúdie). V porovnaní s preventívnym súpisom hnutelných vecí je v prípade súpisu hnutelných vecí v zmysle § 672 ods. 2 OZ vyžadovaná jej *existencia*, pričom je doplnená aj o *špecifickú vlastnosť* tejto pohľadávky, ktorú predstavuje neexistencia jej *iného zabezpečenia*.

Sprísňujúca povaha druhej zo zmienených zákonných požiadaviek je zákonne legitimizovaná potrebou zvýšenej ochrany nájomcu, keďže v prípade tejto formy súpisu hnutelných vecí dochádza k faktickému *obmedzeniu užívacích práv* nájomcu k veciam podliehajúcim súpisu hnutelných vecí. Bližšie sa k tomuto predpokladu vyjadrila aj NS SR, ktorý predpoklad „*iného zabezpečenia pohľadávky*“ vníma extenzívne, keď uvádza: „*Zákon hovorí o zabezpečenej pohľadávke, a takou je každá, ku ktorej patrí veriteľovi ktorékoľvek z práv v zákone vymedzených ako práva zabezpečovacie.*“ V danom prípade NS SR zaradil pod zabezpečenie pohľadávky výslovne *ručenie* ako aj paralelne *zjednané zmluvné záložné právo* na veciach nájomcu nachádzajúcich sa na prenajatej veci.⁶⁷ Pri jednotlivých zabezpečeniach *pohľadávky* nie je navyše účelné sa obmedziť iba na úpravy jednotlivých foriem zabezpečenia záväzku v Občianskom zákonníku, ale treba primerane zohľadniť aj tie upravené v osobitných predpisoch (napr. banková záruka v zmysle § 313 a nasl. Obchodného zákonníka).⁶⁸ Pravda, v rozhodovacej činnosti českých súdov môžeme identifikovať aj rozhodnutia, ktoré sa prikláňajú viac restriktívnej interpretácii „*iného zabezpečenia pohľadávky*“. V niektorých rozhodnutiach sa môžeme stretnúť napríklad s názorom, že zmluvná pokuta nepredstavuje zabezpečenie pohľadávky pre účely § 672 ods. 2 OZ, keďže takéto zabezpečenie pohľadávky má iba zabezpečovaciu, no nie uhradzovaciu funkciu.⁶⁹ Otáznym je taktiež v tejto súvislosti, či pod „*iné zabezpečenie pohľadávky*“ môžeme zaradiť aj v praxi bežnú tzv. *peňažnú zábezpeku* (kauciu), ktorú zloží nájomca u prenajímateľa na začiatku nájomného vzťahu (viď napr. § 5 zákona o krátkodobom nájme bytu). Vzhľadom na povahu tohto zabezpečovacieho prostriedku sa javí ako vhodné v prvom rade posúdiť, akému účelu má slúžiť zmluvne dohodnutá kaucia. Ak kauciou nie sú kryté prípadné omeškané platby nájomného, ale povedzme iba nároky prenajímateľa na náhradu škody, niet právneho dôvodu vylučovať právny inštitút súpisu hnutelných vecí pre takto dohodnutý nájomný vzťah. V druhom rade je potrebné poukázať na *peňažnú limitáciu kaucie*, v rámci ktorej vie kaucia v zmysle zmluvy pokryť iba pohľadávky z nájomného vzniknuté rádovo v niekoľkých mesiacoch. Vzhľadom na toto obmedzenie sa *nejaví* ako správne limitovať súpis hnutelných vecí v prípade, kedy kaucia zabezpečuje iba menšiu časť nájomného, no vo zvyšnej väčšej časti neposkytuje prenajímateľovi žiadnu ochranu. Použitie kaucie na časť splatných nájomných koniec koncov vedie k zániku tohto zabezpečovacieho prostriedku a súbežne aj splneniu časti splatných nájomných. Vo zvyšnej časti pohľadávky prenajímateľa nie sú uspokojené a ani inak zabezpečené. V kontexte týchto úvah by prípustnosť súpisu hnutelných vecí pre takto dohodnutý nájomný vzťah mala byť daná.

3.2.2. Sťahovanie alebo odstraňovanie vecí z predmetu nájmu zo strany nájomcu

Zadržanie veci nájomcu prenajímateľom na vlastné nebezpečenstvo (viď ďalší výklad) je možné iba za predpokladu, že sa nájomca sťahuje alebo odstraňuje veci z prenajatej nehnuteľnosti. Súdna prax nám ukazuje, že tento predpoklad predstavuje čo do dokazovania jednu z najväčších výziev v konaní o vykonanie súpisu hnutelných vecí. Ide totiž viac o otázku *skutkovú* než právnu,⁷⁰ čo súvisí aj s potrebou *relevantného preukázania* tejto skutočnosti v konaní. Problematickosť dokazovania tejto skutočnosti spočíva predovšetkým v relatívne *krátkom časovom rozmedzí*, v rámci ktorého vie prenajímateľ identifikovať prípadné „*sťahovanie*“ alebo „*odstraňovanie*“ vecí zo strany nájomcu. Samozrejme, vzhľadom na okolnosti prípadu môžu tieto skutočnosti prebiehať aj dlhšie. To môže závisieť napríklad od veľkosti prenajatej nehnuteľnosti a množstva vecí, ktoré sa nachádzajú na prenajatej nehnuteľnosti. Sťahovanie alebo odstraňovanie vecí z jednoizbového bytu v tomto zmysle nemožno porovnávať so sťahovaním alebo odstraňovaním vecí z prenajatého priemyselného parku. Prvý z prípadov môže prebehnúť rádovo v hodinách, druhý z prípadov v dňoch, ak nie týždňoch alebo mesiacoch (napríklad v prípade potreby demontáže strojov).

V tomto bode sa však musíme bližšie pristaviť aj pri zmienených zákonných pojmoch, a síce „*sťahovanie*“ a „*odstraňovanie vecí*“ z prenajatej nehnuteľnosti. Osobitne treba upriamiť pozornosť na *nedokonavý vid* použitý v znení týchto pojmov. Použitie nedokonavého vidu naznačuje, že ide

67 Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. 1. 2022, sp. zn. 5Obdo/4/2021.

68 Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších právnych predpisov.

69 Uznesenie Krajského súdu v Hradci Králové zo dňa 20. 8. 2009, sp. zn. 23 Co 242/2009.

70 »Odstránením« ve smyslu § 1101 ABGB lze rozuměti jen skutečné (nikoliv právne) přerušení spojitosti věcí, k nimž pronajímateli (propachtovateli) přísluší zákonné právo zástavní, s věcí pronajatou (propachtovanou).“ Rozhodnutie NS ČSR zo dňa 9. 2. 1934, Rv I 1421/32

71 Hulmák, M.: In Švestka, J. a kol.: ref. 42, s. 1754.

72 V súdnej praxi sú označené tieto úkony ako „*prípravné úkony*“ alebo „*objektívne úkony*“, viď napr. uznesenie

- Krajského súdu v Trnave
zo dňa 1. 2. 2023,
sp. zn. 26Co/5/2023.
- 73 Hulmák, M.: In Švestka, J.
a kol.: ref. 42, s. 1754.
- 74 Ibidem.
- 75 Uznesenie Krajského
súdu v Bratislave
zo dňa 1. 10. 2013,
sp. zn. 5Co/514/2013.
- 76 Križan, M. 1.5.6 Zabezpečenie nájomného.
In: Dulaková Jakúbeková,
a kol. *Nájomná zmluva
v procese rekodifikácie
súkromného práva*.
1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2014,
s. 416; Graban, A.: *Zádržné právo*. In Bulletin
slovenskej advokácie,
r. 2006, č. 3, s. 16.
- 77 Valová, K. a kol.:
*Zákon o dobrovoľných
dražbách*. 4. vydanie.
Bratislava : C. H. Beck,
2022, s. 64.
- 78 Rozsudok Krajského
súdu v Košiciach
zo dňa 19. 12. 2018,
sp. zn. 11Co/431/2017
- 79 „Zájemné popsání
vnesených svršků (§ 1101
obč. zák.) má jen účel
evidenční.“ K tomu pozri:
rozhodnutie NS ČSR
zo dňa 19. 12. 1931,
sp. zn. R I 836/31,
ú. č. 11286;
„Zájemné popsání není
podmínkou ani jeho vzniku
ani jeho uplatnění, pokud
ovšem svrsky nebyli
později zase z najatých
místností odstraněny. Zájemné
popsání má jinak
jen význam, že se jím zjišťuje,
které věci byly tímto
právem již při vnesení
zatíženy.“ K tomu pozri:
rozhodnutie NS ČSR
zo dňa 21. 9. 1927,
sp. zn. R I 668/27,
ú. č. 7339.
- 80 Uznesenie Krajského
súdu v Žiline
zo dňa 1. 10. 2020,
sp. zn. 13Cob/120/2020.

pri oboch skutočnostiach o *prebiehajúci proces*,⁷¹ čo je logické vzhľadom na to, že momentom odstránenia vecí z prenajatej nehnuteľnosti zaniká záložné právo prenajímateľa.⁷² „Sťahovanie vecí“ je pritom svojou povahou širší pojem než je „odstraňovanie vecí“, keďže „sťahovanie vecí“ v sebe zahŕňa aj samotné „odstraňovanie vecí“. Širší rozmer tohto pojmu totiž zahŕňa aj tie úkony nájomcu, ktoré sa priamo netýkajú, ale iba súvisia s faktickým odstránením vecí z prenajatej nehnuteľnosti.⁷³ Ak napríklad nájomca preukázateľne oznámi prenajímateľovi, že nájomný priestor v dohľadnej dobe opustí, a teda má úmysel trvale odstrániť veci z prenajatej nehnuteľnosti, podmienka „sťahovania vecí“ v zmysle § 672 ods. 2 OZ je splnená.

Odstraňovanie vecí z prenajatej nehnuteľnosti – ako zákonná alternatíva k sťahovaniu vecí – na druhej strane signalizuje, že takéto odstraňovanie vecí z prenajatej nehnuteľnosti musí byť *systematické* a *rámcované úmyslom nájomcu trvale odstrániť veci z prenajatej nehnuteľnosti*. Singulárne odstránenie časti vecí, ktoré je vedené napríklad úmyslom nájomcu vymeniť inventár prenajatej nehnuteľnosti za modernejší, resp. hodnotnejší, nezodpovedá účelu § 672 ods. 2 OZ.⁷⁴ Odstraňovanie vecí z prenajatej nehnuteľnosti na účely tejto normy totiž musí viesť k *znižovaniu miery zabezpečenia pohľadávky prenajímateľa*. Ak dochádza iba k dočasnému odstráneniu vecí a následnej ilácii hodnotnejších vecí, nájomca nielenže neukracuje prenajímateľa, ale dokonca *zhodnocuje* samotný predmet záložného práva.

3.2.3. Zadržanie nájomcových vecí prenajímateľom na vlastné nebezpečenstvo

Keď sa nájomca preukázateľne sťahuje alebo odstraňuje veci z prenajatej nehnuteľnosti, prenajímateľ je v zmysle § 672 ods. 2 OZ oprávnený zadržať veci nájomcu na vlastné nebezpečenstvo. Samotný úkon zadržania vecí nájomcu je v zmysle citovaného ustanovenia jedna z právom aprobovaných foriem útočnej svojpomoci. *Svojou povahou má tento úkon zadržania vecí blízko zádržného práva, no tieto právne inštitúty nemožno v žiadnom prípade stotožňovať*. Zádržné právo totiž predstavuje osobitné vecné právo k cudzej veci s vlastnými funkciami a predpokladmi jeho uplatnenia. Úkon zadržania vecí prenajímateľom na druhej strane nie je samo sebou vecným právom k cudzej veci, ale viaže sa obsahovo výlučne na záložné právo prenajímateľa ako iné vecné právo k cudzej veci. Vzájomný vzťah zádržného práva a úkon zadržania vecí preto nemôže byť iný iba ako vzťahu zákona všeobecného a zákona špeciálneho. Vzájomné konvergencie týchto právnych inštitútov neznamenujú totožnosť. Všeobecné ustanovenia o zádržnom práve sa preto iba *primerane* uplatnia na úkon zadržania vecí prenajímateľom. Názory v súdnej praxi, ktoré zamieňajú tieto právne inštitúty a priznávajú prenajímateľovi napr. postavenia veriteľa vykonávajúceho zádržné právo, preto treba vnímať zdržanlivo, keďže nezohľadňujú systematické zaradenie tohto právneho inštitútu v Občianskom zákonníku, ako aj jeho teleologický rozmer.⁷⁵ Zdržanlivo treba vnímať aj tie názory právnej doktríny v tejto otázke, ktoré konštatujú paralelnú existenciu týchto zabezpečovacích práv⁷⁶ alebo prichádzajú s teóriou istej transformácie záložného práva prenajímateľa na zádržné právo a po vykonaní súpisu späť na záložné právo.⁷⁷

Samotná forma zadržania vecí nájomcu súvisí s okolnosťami prípadu, no má v zásade charakter zamedzenia prístupu nájomcu k zadržiavaným veciam. Podstatným je, aby takýto výkon zadržania vecí nájomcu neviedol k odstráneniu vecí nájomcu, keďže momentom takéhoto odstránenia vecí dochádza k zániku záložného práva prenajímateľa. V súdnej praxi sa vyskytol napríklad názor, že aj obyčajné premiestnenie zadržiavaných vecí z prenajatých miestností do iných miestností danej stavby vedie automaticky k zániku záložného práva prenajímateľa, a teda nemožnosti vykonať súpis takto zadržaných vecí nájomcu.⁷⁸ Takýto záver súvisí predovšetkým s evidenčnou funkciou súpisu hnutelných vecí, ktorý má za úlohu identifikovať, aké veci sa nachádzajú v prenajatej nehnuteľnosti.⁷⁹ Úkon zadržania vecí zo strany prenajímateľa má teda prakticky „konzerváciu“ funkciu, v rámci ktorej prenajímateľ stabilizuje existujúci stav v nájomnom vzťahu za účelom zabezpečenia a uhradenia jeho pohľadávky z nájomného. Táto konzervácia stavu platí prakticky do momentu vykonania súpisu hnutelných vecí, resp. pri bezodkladnom výkone záložného práva do speňaženia jednotlivých vecí nájomcu za účelom úhrady pohľadávky prenajímateľa. Ako bolo už uvedené aj skôr v rámci tohto príspevku, prenajímateľ sa týmto konaním vystavuje hrozbe uplatnenia nárokov na vydanie vecí zo strany prenajímateľa, resp. tretích osôb vrátane uplatnenia súvisiacej náhrady škody. Výkonom zadržania vecí prenajímateľom prechádza navyše naňho aj nebezpečenstvo – hoc aj náhodnej – škody na zadržaných veciach nájomcu. K uvedenému treba dodať, že zadržanie vecí nájomcu je singulárny úkon; duplicitné zadržovanie vecí za účelom predĺženia prekluzívnej lehoty neprichádza do úvahy.⁸⁰

3.2.4. Uplatnenie práva na súde v zákonnej lehote

Sprísňujúca podmienka vyžadujúca uplatnenie práva prenajímateľa na súde v zákonnej osemďňovej lehote sa uplatní nielen v prípade, ak prenajímateľ zadrží veci nájomcu, ale aj vtedy, ak dôjde k odstráneniu vecí z prenajatej nehnuteľnosti na *úradný príkaz* (viď § 672 ods. 1 veta 1 OZ). Pojem „úradný príkaz“ je generálnym pojmom, ktorý zahŕňa prierezovo širokú škálu rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci. Extenzívna interpretácia tohto pojmu však naráža pri niektorých typoch úradných príkazov na účel danej normy. Teleologická redukcia zákonnej normy sa vyžaduje predovšetkým pri tých typoch „úradných príkazov“, ktoré iniciuje sám prenajímateľ. Ak totiž prenajímateľ žiada súd o vypratanie vecí z prenajatej nehnuteľnosti, odstránenie vecí z prenajatej nehnuteľnosti sa síce deje na základe „úradného príkazu“, no iniciátorom tohto odstránenia je sám prenajímateľ. Z právneho hľadiska teda nie je táto situácia odlišná od tej, keď by sám prenajímateľ, t. j. nie prostredníctvom tretej osoby, odstránil veci z prenajatej nehnuteľnosti. Na druhej strane, pod „úradný príkaz“ možno zaradiť ostatné rozhodnutia orgánov verejnej moci, napr. ak dôjde k odstráneniu vecí z prenajatej nehnuteľnosti v exekučnom konaní iniciovanom *treťou osobou*,⁸¹ popr. ak dôjde k zaisteniu vecí v trestnom konaní, popr. odňatím vecí v správnom konaní atď. V týchto prípadoch odstránením vecí z prenajatej nehnuteľnosti nedochádza k zániku záložného práva prenajímateľa, no prenajímateľ je viazaný zákonnou osemďňovou lehotou, v rámci ktorej môže uplatniť svoje práva na súde. Počítanie tejto lehoty „od výkonu“ tohto rozhodnutia je problematické, keďže prenajímateľ nemusí vždy disponovať informáciou o odstránení vecí nájomcu z prenajatej nehnuteľnosti.

V prípade zadržania vecí nájomcu prenajímateľom je situácia značne prehľadnejšia, keďže plynutie zákonnej lehoty je viazané na zadržanie vecí prenajímateľom, t. j. úkonu, ktorý vykonáva sám prenajímateľ. Na plynutie tejto lehoty sa uplatnia všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o počítaní času (§ 122 OZ). Zákonná lehota osem (8) kalendárnych dní je pritom lehota *prekluzívna*, t. j. uplynutím tejto lehoty zaniká právo prenajímateľa žiadať vykonanie súpisu.⁸² Týmto momentom sa prenajímateľ zároveň stáva aj *neoprávneným držiteľom zadržaných vecí*, čoho dôsledkom je povinný veci vydať nájomcovi.

3.2.5. Oznámenie prenajímateľa nájomcovi o zadržaní vecí vo vlastníctve nájomcu

Medzi špeciálne podmienky pri súpise hnutelných vecí môžeme zaradiť aj oznámenie prenajímateľa nájomcovi o zadržaní vecí.⁸³ Táto požiadavka nevyplýva priamo z § 672 ods. 2 OZ, ale možno ju odvodiť analogicky z § 151s ods. 4 OZ. Uvedené oznámenie prenajímateľa predstavuje *neformálny právny úkon*, prostredníctvom ktorého informuje nájomcu o *zadržaní vecí* a jeho *dôvodoch*. V zásade je táto podmienka splnená aj momentom doručenia súdneho rozhodnutia, ktorým súd nariadi výkon súpisu hnutelných vecí. Je v každom prípade vhodné, aby prenajímateľ doručil nájomcovi toto oznámenie osobitne ešte *pred rozhodnutím súdu*, keďže týmto postupom predchádza prenajímateľ situáciám, v rámci ktorých nájomca – v dôsledku *absencie informácie o zákonom zadržaní vecí* – si sám účinnou svojpomocou sprístupní veci v jeho vlastníctve. Je pritom zrejmé, že k takémuto úkonu nájomca môže pristúpiť prakticky vždy, no uvedené konanie môže mať v takomto prípade *trestnoprávnu relevanciu*, a to osobitne ak nájomca vedel o zadržaní vecí zo strany prenajímateľa, a predsa túto svojpomoc realizoval.⁸⁴

4. Právny inštitút súpisu hnutelných vecí z pohľadu procesného práva

Ako už bolo zmienené, hmotnoprávna úprava záložného práva prenajímateľa (vrátane súpisu hnutelných vecí) *výrazne kontrastuje* s procesnou úpravou, prostredníctvom ktorej žiada prenajímateľ o vykonanie súpisu.⁸⁵ V žiadnom z procesných kódexov totiž *nie je explicitne* upravený (i) procesný postup súdu, ktorým súd poveruje exekútora na súpis hnutelných vecí. Rovnako absentuje výslovná úprava (ii) procesného postupu exekútora, ktorý súpis hnutelných vecí vykonáva.

Absencia týchto pravidiel spôsobuje v praxi nemalé problémy, ktoré sa týkajú jednak procesných podmienok tohto konania ako aj jeho priebehu. Následkom absencie týchto pravidiel je zároveň vysoká miera *právnej neistoty*, ktorá sa prejavuje v *zniženej miere legitímnych očakávaní*

81 K tomu pozri napr.: rozhodnutie NS ČSR zo dňa 13. 6. 1936, sp. zn. R I 501/36, ú. č. 15295.

82 Nie je pritom relevantné, či v tejto lehote dôjde alebo nedôjde fakticky k vykonaniu súpisu. Pre splnenie tejto podmienky je podstatné iba podanie návrhu na súd. K tomu pozri: Eliáš, K a kol. *Občanský zákoník. Velký akademický komentář*. Sv. 2. Praha : Linde, 2008, s. 2012.

83 K tomu pozri aj: uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. 8. 2018, sp. zn. 11Co/25/2018.

84 K tomu pozri primera- ne: uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 24. 1. 2019, sp. zn. 3To/49/2018.

85 K tomu pozri najaktualnejšie: Uznesenie NS SR zo dňa 29. 1. 2025, sp. zn. 7Cdo/160/2023.

prenajímateľa a nájomcu, ktorí sú vystavení napospas *nepredvídateľnej súdnej praxi* snažiacej sa nájsť východisko v rámcoch (ne)existujúcej zákonnej úpravy. Z pohľadu právnej praxe by tento stav neistoty dopomohla odstrániť – dosiaľ taktiež absentujúca – judikatórna činnosť Najvyššieho súdu SR, ktorá by mohla priniesť viac svetla do systému tohto konania. Bez nej sa totiž obmedzujeme iba na *právne názory* a *ratio decidendi* jednotlivých súdnych rozhodnutí, na ktoré bude čiastočne poukázané v ďalších bodoch tohto príspevku.

4.1. Konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí nájomcu

Komplexnosť danej problematiky a obmedzený rozsah predloženej štúdie neumožňuje rozobrať procesnú stránku konania o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí do najmenších podrobností. V ďalšom texte sa pokúsime zaujať stanovisko k najpodstatnejším právnym problémom, ktoré vyplývajú zo súdnej praxe a ktoré vedia byť zároveň vhodným poradcom pre praktizujúcich právnikov.

Medzi tieto problematické body patrí predovšetkým (i) otázka právomoci a procesnoprávneho režimu konania, (ii) určovanie príslušnosti súdu v konaní, (iii) priebeh konania, (iv) rozhodnutie súdu a jeho prieskum a finálne (v) otázka (ne)existencie poplatkovej povinnosti za vedenie konania.

4.1.1. Právomoc a procesnoprávny režim konania

Ako problematická sa v súdnej praxi javí už len základná otázka, aký orgán verejnej moci má v konaní o poverení na súpis hnuteľných vecí konať a rozhodnúť. V rozhodovacej činnosti slovenských súdov sa objavil názor, že konanie o súpise hnuteľných vecí spadá pod činnosť notárov, a teda sa riadi príslušnými ustanoveniami Notárskeho poriadku.⁸⁶ Aj bez potreby hlbšej analýzy takéhoto názoru sa nedá s takýmto záverom stotožniť: Občiansky zákonník výslovne normuje, že poverenie na súpis hnuteľných vecí môže prenajímateľ žiadať iba súd. Existencia právomoci súdu v tomto type konaní – čo je evidentné bez ďalšieho zo znenia normy – zároveň vylučuje alternatívu, v rámci ktorej by sa prenajímateľ mohol svojím návrhom obrátiť priamo na ním zvoleného exekútora.

S právomocou súdov súvisí z procesného hľadiska aj základná otázka, aký procesný režim sa vzťahuje na konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí.⁸⁷ V prvom rade je dôležité si zodpovedať, či uvedené konanie nespadá po *exekučnú činnosť*, t. j. pod pôsobnosť Exekučného poriadku. Odpoveď na túto otázku nám dáva sám Najvyšší súd SR, ktorý sa k tejto problematike vyjadril v rámci sporu o príslušnosť (§ 43 CSP).⁸⁸ V tomto spore postúpil všeobecne príslušný súd (toho času Okresný súd Bratislava II) Okresnému súdu Banská Bystrica ako kauzálnu príslušnému súdu v exekučnom konaní súdny spis, ktorého predmetom bolo konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí. Okresný súd Banská Bystrica toto postúpenie namietal s odôvodnením, že nejde v tomto konaní o exekučnú činnosť v zmysle Exekučného poriadku, pričom Najvyšší súd SR dal za pravdu Okresnému súdu Banská Bystrica. NS SR vo svojom rozhodnutí podrobne zdôvodnil, že v prípade poverenie na súpis hnuteľných vecí ide o „*inú činnosť exekútora*“ v zmysle § 2 ods. 2 EP, ktorá je bližšie konkretizovaná v § 193 písm. d) EP. Súd doslovne uvádza: „*je teda namieste prisvedčiť záveru Okresného súdu Banská Bystrica, že súpis hnuteľných vecí podľa ustanovenia § 672 ods. 2 OZ nie je exekučným konaním, ani poverenie súdneho exekútora vykonať takýto súpis vecí nemožno stotožňovať s poverením na vykonanie exekúcie podľa § 55 EP. Ak by bol na súpis poverený súdny exekútor, išlo by o výkon tzv. ďalšej činnosti v zmysle ustanovenia § 193 písm. d) EP.*“⁸⁹ Právne posúdenie zo strany NS SR netreba bližšie rozoberať, keďže je vonkoncom správne a zohľadňuje účel ako aj systematiku zmieňovaných právnych predpisov. S prihliadnutím na uvedené teda môžeme odpovedať negatívne na položenú otázku: konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí *nespadá* pod pôsobnosť Exekučného poriadku.

V druhom rade je potrebné sa vyporiadať s otázkou, či v prípade konania o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí nájomcu ide o civilné sporové alebo civilné mimosporové konanie. Aj k tejto otázke sa vyjadril Najvyšší súd SR, ktorý konštatoval, že pri tomto type konania ide o *civilné mimosporové konanie*, keďže súd v takomto konaní nerozhoduje „*o hmotnoprávnom spore procesných strán*“. Na druhej strane NS SR uviedol, že Civilný mimosporový poriadok⁹⁰ ako procesný kódex neupravuje tento typ konania a ani jemu podobný. Východisko z tejto situácie našiel NS SR v *analogii legis*, a to vo vzťahu k ustanoveniam, ktoré sa svojou povahou najviac približujú konaniu o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí: *ustanoveniam o zabezpečovacích/neodkladných opatreniach podľa CSP*.⁹¹ Svojim rozhodnutím tým NS SR nadviazal na judikatúru našich súdov

86 K tomu pozri odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu v znení uznesenia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 1. 7. 2021, sp. zn. 4Cob/89/2021; napriek tomu sa v pracovnej verzii k novému OZ z r. 2018 počítalo s takouto právomocou notára (viď § 1011 návrhu OZ).
Link: https://www.justice.gov.sk/dokumenty/-2022/02/Navrh-OZ_2018.pdf

87 K tomu pozri najaktuálnejšie: Uznesenie NS SR zo dňa 29. 1. 2025, sp. zn. 7Cdo/160/2023.

88 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“)

89 Uznesenie NS SR z 27. 11. 2019, sp. zn. 7Ndc/17/2019.

90 Zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „CMP“ alebo „Civilný mimosporový poriadok“)

91 Uznesenie NS SR z 25. 1. 2022, sp. zn. 5Obdo/4/2021.

z 50-tych rokov minulého storočia,⁹² ktorá dospela k identickému záveru. K podobnému záveru dospela aj prvorepubliková judikatúra.⁹³

Hoci NS SR svoje právne posúdenie nerozvádza do podrobností, záver o analogickom uplatnení ustanovení o zabezpečovacích/neodkladných opatreniach na konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí je z doktrinálneho ako aj praktického pohľadu *správny*. Analógia v procesnom práve je totiž vo všeobecnosti *prípustná*, čo uznáva aj sám zákonodarcu. Pri vyplňaní tzv. *právyh medzier v právnom predpise* treba pritom vždy prihliadať na *ochranný účel normy*, ktorý by mal byť v rámci takejto procesnej analógie *podobný*.⁹⁴ Táto požiadavka sa v zmienenom prípade javí ako splnená. Ako konanie o zabezpečovacom/neodkladnom opatrení tak konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí nájomcu totiž vychádza v prvom rade z potreby *neodkladnej úpravy pomerov* medzi dotknutými subjektami. Zatiaľ čo v prípade zabezpečovacieho/neodkladného opatrenia je škála týchto situácií značne širšia, v prípade poverenia na súpis hnuteľných vecí sa táto potreba vzťahuje na „konzerváciu“ stavu v prenajatej nehnuteľnosti, a to osobitne vtedy, ak sa nájomca sťahuje alebo odstraňuje veci z prenajatej nehnuteľnosti (viď bod 3.2.2. štúdie). Ak by k takémuto spísaniu zároveň nedošlo, hrozí taktiež, že by sa prenajímateľovi sťažila možnosť uspokojiť svoju pohľadávku. Tým je naplnená aj analógia s druhým dôvodom pre nariadenie zabezpečovacieho/neodkladného opatrenia, a to obava, že by bol prípadný *výkon záložného práva* (v prípade zabezpečovacieho/neodkladného opatrenia *výkon exekúcie*) ohrozený v dôsledku odstránenia vecí nájomcu z prenajatej nehnuteľnosti.

Objasnenie procesného režimu konania o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí sa však zďaleka nevyčerpáva v ustálení, ktoré ustanovenia sa na toto konania analogicky uplatnia. Ako značne problematické sa v praxi javí pôsobenie *procesnej analógie v interkódexových procesnoprávných vzťahoch*, akým je aj vzťah medzi Civilným mimosporovým poriadkom a Civilným sporovým poriadkom. Ak totiž vychádzame zo záveru NS SR, že konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí je *civilným mimosporovým konaním*, je otáznym, či analogické uplatnenie pravidiel o zabezpečovacom/neodkladnom opatrení v CSP so sebou prináša *komplexné uplatnenie Civilného sporového poriadku* na toto konanie alebo či „iba“ *primerané* uplatnenie týchto pravidiel *nevylučuje* uplatnenie Civilného mimosporového poriadku na tie aspekty konania, ktoré sú v Civilnom mimosporovom poriadku *výslovne upravené*.

Zrozumiteľne sa dá táto sporná otázka ilustrovať na *zásade koncentrácie* ako centrálnom princípe sporového konania,⁹⁵ ktoré sa však v civilnom mimosporovom konaní neuplatňuje.⁹⁶ Časť rozhodovacej činnosti slovenských súdov pripúšťa v konaniach o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí aplikáciu tejto zásady, pričom tento záver podporuje primeraným uplatnením pravidiel o zabezpečovacom/neodkladnom opatrení v zmysle CSP.⁹⁷ Z rovnakého dôvodu však nachádzame v súdnej praxi aj presne opačný názor, ktorý poukazuje na skutočnosť, že pravidlá koncentrácie sú ucelene upravené v Civilnom mimosporovom poriadku.⁹⁸ Analógia v procesnom práve sa v zmysle tohto názoru obmedzuje iba na tie aspekty konania, ktoré nie sú v Civilnom mimosporovom poriadku výslovne riešené, čo vo výsledku približuje analógiu v procesnom práve tej v hmotnom práve.

Stotožňovanie analógie v procesnom práve s tou v hmotnom práve však vedie k ťažko udržateľným záverom a spôsobuje výrazné aplikačné problémy. Systém konania, ktorý by v časti podliehal Civilnému sporovému poriadku a z druhej časti Civilnému mimosporovému poriadku, totiž nie je systémom, ale jeho presným opakom: *antisystémom*, v rámci ktorého sa snažíme hľadať kompromis medzi ustanoveniami s kontradiktórnym obsahom. Takáto konštatácia súvisí s tým, že primerané uplatnenie pravidiel o zabezpečovacom/neodkladnom opatrení v zmysle CSP sa nedá striktne obmedziť iba na tie časti Civilného sporového poriadku, ktoré o tomto procesnom inštitúte výslovne pojednávajú.⁹⁹ Pravidlá regulujúce konanie o zabezpečovacom/neodkladnom opatrení sa vinú prakticky celým Civilným sporovým poriadkom, ktorý upravuje procesné podmienky tohto konania. Inými slovami: nedajú sa aplikovať princípy Civilného mimosporového poriadku a zároveň vychádzať z ustanovení Civilného sporového poriadku o neodkladných opatreniach.

Vzhľadom na uvedené sa preto javí ako správny záver, že konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí môže byť svojou povahou civilným mimosporovým konaním,¹⁰⁰ no v dôsledku analogickej aplikácii ustanovení o zabezpečovacom/neodkladnom opatrení sa na toto konanie uplatní *výlučne Civilný sporový poriadok*. Tento aspekt konania o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí je však v súdnej praxi naďalej sporný, na čo bude ukázané aj v ďalšom texte tejto štúdie. V jednom z najnovších rozhodnutí poukazuje na túto rozporuplnosť aj NS SR, keď uvádza:

92 Rozhodnutie Krajského súdu v Olomouci z 18. 9. 1952, sp. zn. 9 Ok 212/52, R 24/1953.

93 Rozhodnutie NS ČSR z 31. 10. 1931, sp. zn. R I 729/31, ú. č. 11127.

94 Števček, M. a kol.: Čl. 3 [Analógia a dotváranie práva súdom]. In: Smyčková, R. a kol: Civilný mimosporový poriadok. 2. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2024, s. 12, marg. č. 2.

95 § 154 CSP

96 § 34 CMP

97 Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 1. 2. 2023, sp. zn. 26Co/5/2023; uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26. 4. 2022, sp. zn. 43Cob/27/2022.

98 Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. 2. 2024, sp. zn. 41Cob/94/2023

99 § 324 a nasl. CSP.

100 Aj s týmto záverom sa dá polemizovať, keďže dané konanie má vo veľkej miere charakter sporovej veci. V tomto

type konania ide totiž o konanie (i) s kontraktárnym postavením sporových strán a (ii) formálnym počítaním účastníctva. K tomu pozri: Števček, M. § 1 [Sporové konanie]. In: Števček, M. a kol.: *Civilný sporový poriadok*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 88.

101 Uznesenie NS SR z 29. 1. 2025, sp.zn. 7Cdo/160/2023.

102 Vecná príslušnosť je zrejmá z § 324 ods. 2 CSP, ktoré sa analogicky uplatní aj na konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí.

103 Strapáč, P.: § 20 [Výlučná miestna príslušnosť] (účinné do 31. 12. 2022). In: Števček, M. a kol.: ref. 100, s. 165.

104 § 229 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku z r. 1950

105 § 156 CSP

106 § 127 CSP

107 § 326 v spojitosti s § 132 CSP

„Podľa najvyššieho súdu bolo preto úlohou oboch nižších súdov ako prvé zrozumiteľne a vyčerpávajúco vysporiadať sa s tým, pod ktorý procesný kódex je vhodnejšie zaradiť predmetné konanie, vzhľadom na osobitosti charakteru a účelu hmotnoprávnej normy (§ 672 Občianskeho zákonníka), ktorá sa konaním uplatňuje a následne tomu prispôbiť ďalší procesný postup, vrátane spôsobu rozhodnutia o veci ako i posúdenia otázky prípustnosti opravného prostriedku.“¹⁰¹

4.1.2. Príslušnosť súdu

V už beztak komplikovanom procesnom režime konania o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí je vysoko problematická aj otázka príslušnosti súdu ako základnej procesnej podmienky tohto konania. Problematickosť tejto otázky sa spája predovšetkým s určením *miestnej príslušnosti súdov*,¹⁰² a to konkrétne určenia, či sa pri týchto konaniach uplatní buď (i) *všeobecná miestna príslušnosť* odporcu v zmysle § 13 CSP alebo (ii) *výlučná miestna príslušnosť* v zmysle § 20 písm. a) CSP určená podľa lokality prenajatej nehnuteľnosti.

Ako pri mnohých iných právnych problémoch, aj pri tomto problematickom aspekte proti sebe stojí na jednej strane *formálny výklad* právnej normy opierajúci sa o *znenie právnej normy*, a na druhej strane taká interpretácia právnej normy, ktorá hľadá skrze slovné vyjadrenie právnej normy na *účel* právnej normy. Ak vychádzame z formálneho výkladu právnej normy, uplatní sa v týchto konaniach všeobecná miestna príslušnosť odporcu určená podľa *adresy trvalého pobytu* resp. *sídla odporcu*. Formálna interpretácia zmienených právnych ustanovení nám totiž zamedzuje vzťahovať na tieto konania výlučnú miestnu príslušnosť určenú podľa obvodu, kde sa nachádza prenajatá nehnuteľnosť. S odkazom na znenie tejto normy sa totiž výlučná miestna príslušnosť uplatní len vtedy, ak sa spor týka *»vecného práva k nehnuteľnosti«*.

Konanie o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí sa vecného práva k nehnuteľnosti netýka. Toto konanie sa skôr týka vecného práva k *hnuteľným veciam* nachádzajúcim sa *»v/na nehnuteľnosti«*. Napriek slovnému vyjadreniu danej normy by sme však mali hľadiť na samotný účel tejto normy, ktorý je rámcovaný *procesnou ekonomikou* a skutočnosťou, že súd – v ktorého obvode sa nachádza prenajatá nehnuteľnosť – je *viac znalý miestnych pomerov* než je všeobecný súd odporcu.¹⁰³ Prerозprávané opäť v praktickom príklade: Ak je navrhovateľ z Bratislavy, odporca z Banskej Bystrice a prenajatá nehnuteľnosť sa nachádza v Košiciach, ako účelné sa javí, aby vo veci konal Mestský súd Košice, a nie Okresný súd Banská Bystrica. Znalosť miestnych pomerov by totiž Mestskému súdu Košice v zmienenom prípade skôr vedela dopomôcť k efektívnemu a materiálne spravodlivejšiemu posúdeniu veci. Blízkosť prenajatej nehnuteľnosti by umožňovalo súdu vykonať napríklad obhliadku tejto nehnuteľnosti. Vo vzťahu k povereniu exekútora je zároveň zrejmé, že tento súd by skôr vedel efektívnejšie posúdiť, ktorého exekútora v danej veci a v danom obvode poverí (napr. vzhľadom na lokalizáciu prenajatej nehnuteľnosti, skúsenosti daného exekútora pôsobiaceho v danom obvode súdu atď.).

Teleologickým výkladom § 20 písm. a) CSP preto môžeme dospieť k záveru, že v konaniach je daná výlučná miestna príslušnosť súdu vzhľadom na umiestnenie prenajatej nehnuteľnosti. Podporne môžeme v tejto otázke poukázať aj na historickú úpravu platnú na našom území: Občiansky súdny poriadok z r. 1950 totiž vychádzal pri úprave konania o súpise hnuteľných vecí z príslušnosti súdu, v ktorého obvode sa nachádzali *zaistené veci*.¹⁰⁴ Zákonodarca tým sám vyjadril, že vzhľadom na procesnú ekonomiu je predovšetkým vyžadovaná aktivita súdu, ktorý má zaistené veci nájomcu – a teda aj prenajatú nehnuteľnosť – situované vo svojom obvode.

4.1.3. Priebeh konania

V konaní o poverení exekútora na súpis hnuteľných vecí sa uplatňuje *dispozičný princíp*, ktorý je typický pre civilné sporové konanie (čl. 7 CSP). Návrh prenajímateľa, ktorým sa začína toto konanie,¹⁰⁵ musí z procesného pohľadu spĺňať jednak všeobecné náležitosti procesného podania,¹⁰⁶ ale aj tie obsahové náležitosti, ktoré súvisia s povahou návrhu na nariadenie zabezpečovacieho/neodkladného opatrenia.¹⁰⁷ Okrem uvedeného treba aj na tomto mieste poukázať na vzájomné prelínanie hmotnej a procesnej úpravy súpisu hnuteľných vecí, čoho dôsledkom vieme odvodiť jednotlivé náležitosti tohto návrhu aj priamo zo znenia § 672 Občianskeho zákonníka (viď predošlé časti štúdie). Špecifikom návrhu prenajímateľa na súpis hnuteľných vecí je, že v prípade tohto návrhu ide z procesného pohľadu o *podanie vo veci samej*. Táto povaha návrhu súvisí predovšetkým s limitovanou súdnou kontrolou výkonu záložného práva v SR, v rámci ktorej súd nepovoľuje výkon záložného práva. V porovnaní napríklad s rakúskou úpravou, preto na konanie o poverení

exekútora na súpis hnutelných vecí nenadväzuje konanie vo veci samej.¹⁰⁸ Právoplatnosťou uznesenia súdu o poverení exekútora na súpis hnutelných vecí sa teda konanie končí.

Čo sa týka priebehu samotného konania, v tejto otázke môžeme odkázať na príslušné ustanovenia vzťahujúce sa na nariadenie zabezpečovacieho/neodkladného opatrenia. V konaní o poverení exekútora na súpis hnutelných vecí sa v zmysle uvedeného osobitne uplatnia procesné pravidlá týkajúce sa (i) možnosti súdu rozhodnúť vo veci bez nariadenia pojednávania¹⁰⁹ (ii) doručovania rozhodnutia súdu zainteresovaným subjektom,¹¹⁰ (iii) lehoty pre rozhodnutie zo strany súdu,¹¹¹ (iv) predbežnej vykonateľnosti rozhodnutia súdu,¹¹² eventuálne aj (v) zrušenie tohto rozhodnutia zo strany súdu, ak odpadnú dôvody vydania tohto rozhodnutia.¹¹³ Ak vychádzame zo záveru, že konanie o poverení exekútora na súpis hnutelných vecí sa riadi Civilným sporovým poriadkom, v konaní sa uplatňuje taktiež princíp zákonnej koncentrácie. Prenajímateľ musí v tomto zmysle uplatniť svoje prostriedky procesného útoku vo svojom návrhu, pričom na neskôr uplatnené prostriedky procesného útoku sa neprihliada.¹¹⁴

4.1.4. Rozhodnutie súdu a jeho prieskum

Ak sú splnené všetky hmotnoprávne a procesné podmienky konania o súpise hnutelných vecí, súd rozhodnutím poverí exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí. Poverenie inej osoby na vykonanie tohto súpisu sa podľa znenia § 672 ods. 2 OZ javí ako teoreticky možné, no vzhľadom na systémové odstraňovanie dualizmu núteného výkonu rozhodnutí v SR – označené zo strany NS SR aj ako tzv. „útlm súdnych vykonávateľov“¹¹⁵ – je táto možnosť málo pravdepodobná.

Súd rozhoduje o poverení exekútora formou uznesenia, t. j. podobne ako v prípade zabezpečovacieho/neodkladného opatrenia. Enunciát uznesenia pozostáva spravidla zo znenia poverenia, v rámci ktorého súd označí, (i) ktorého exekútora poveril daným súpisom, (ii) koho vecí sa daný súpis týka (nájomcu) a (iii) kde sa nachádzajú dané veci (označenie prenajímateľa nehnuteľnosti).¹¹⁶ Súčasťou uznesenia je aj rozhodnutie súdu o priznaní náhrady trov konania prenajímateľa. Keďže ide v prípade uznesenia súdu o poverení exekútora na súpis hnutelných vecí rozhodnutie vo veci samej, uznesenie musí spĺňať všetky náležitosti, ktoré sa vyžadujú pre rozsudok.

Medzi doktrínálne zaujímavé otázky v prípade uznesenia súdu o poverení exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí patrí aj určenie, či má toto uznesenie bližšie k uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia alebo uzneseniu o zabezpečovacom opatrení. Vzhľadom na evidentnú blízkosť právneho inštitútu „sudcovského záložného práva“ a záložného práva prenajímateľa (vrátane jeho procesnej intenzifikácie v podobe súpisu hnutelných vecí) sa javí ako správnejší záver, že súpis hnutelných vecí má skôr charakter zabezpečovacieho opatrenia.¹¹⁷ Treba zároveň dodať, že ide nanajvýš o zabezpečovacie opatrenie *sui generis*, keďže samotným súpisom hnutelných vecí nedochádza k zriadeniu záložného práva. Aj v tomto bode treba vyzdvihnúť evidenčnú funkciu tohto procesného inštitútu (viď predošlý výklad).

Z procesného hľadiska zohráva dôležitú úlohu aj otázka súdneho prieskumu uznesenia súdu o poverení exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí. Civilný sporový poriadok totiž vychádza z koncepcie *obmedzenej prípustnosti* odvolania proti uzneseniu súdu. Odvolanie je v tomto zmysle prípustné iba voči tým uzneseniam, ktoré zákon taxatívne vymenúva.¹¹⁸ Vzhľadom na absentujúcu úpravu konania o súpise hnutelných vecí je pritom nanajvýš zrejme, že taxatívny výpočet uznesení, proti ktorým môže smerovať odvolanie, nezahŕňa aj uznesenie o poverení exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí. Aj v tomto aspekte však vyplňa medzeru v právnom predpise primerané uplatnenie pravidiel o zabezpečovacom/neodkladnom opatrení na konanie o poverení exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí. Ak teda Civilný sporový poriadok pripúšťa odvolanie proti uzneseniu o nariadení zabezpečovacieho/neodkladného opatrenia,¹¹⁹ primerane to platí aj o uznesenie o poverení exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí. Ako zrejme nesprávny prístup zo strany súdov sa preto javí reštriktívna interpretácia, ktorá by vylučovala súdny prieskum tohto uznesenia v rámci odvolacieho konania.¹²⁰ V rámci súdnej praxe treba skôr vyzdvihnúť tie právne názory, ktoré prieskum v rámci odvolacieho konania pripúšťajú.¹²¹ Prípustnosť dovolania proti tomuto uzneseniu je taktiež daná, čo mimo iné dokazujú aj rozhodnutia NS SR, na ktoré už bolo opakovaně poukazované.

4.1.5. Súdny poplatok

Správne rozlišovanie procesného režimu konania o poverení exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí sa prejavuje aj v základnej procesnej podmienke spočívajúcej v úhrade súdneho

108 Uznesenie OGH zo dňa 18. 12. 1991, sp. zn. 3Ob583/91; rovnako k takémuto záveru dospela prvorepubliková judikatúra. K tomu pozri: rozhodnutie NS ČSR zo dňa 13. 1. 1926, sp. zn. R II 389/25, ú. č. 5654.

109 § 329 CSP

110 § 331 CSP

111 § 328 CSP

112 § 332 CSP

113 § 334 CSP

114 § 154 CSP

115 Uznesenie NS SR z 27. 11. 2019, sp. zn. 7Ndc/17/2019.

116 Označenie konkrétnych vecí sa javí ako nadbytočné. Úloha konkretizácie týchto vecí náleží exekútorovi ako súdom poverenej osobe. Napriek tomu nachádzame v súdnej praxi aj názor, že prenajímateľ musí v návrhu špecifikovať veci, aby bolo súdne rozhodnutie vykonateľné. Pre prvý záver pozri: Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. 11. 2024, sp. zn. 42Cob/109/2024; pre druhý záver pozri: uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. 8. 2020, sp. zn. 43Cob/37/2020.

117 Určenie právnej povahy tohto uznesenia súdu môže mať relevanciu v situácii, ak prenajímateľ žiada aj o vykonanie súpisu hnutelných vecí a aj nariadenie neodkladného opatrenia. K tejto kumulácii a aj odôvodneniu v otázke subsidiarity pozri: uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 2. 2. 2021, sp. zn. 2Co/2/2021.

118 § 357 CSP

119 § 357 písm. d) CSP

120 Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 9. 3. 2021, sp. zn. 31Cob/105/2020; uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 7. 12. 2020, sp. zn. 3Cob/199/2020.

121 Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 1. 2. 2023, sp. zn. 26Co/5/2023.

122 Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 13. 3. 2018, sp. zn. 2Cob/78/2017.

123 Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. 4. 2014, sp. zn. 15Co/343/2014.

124 § 114 a nasl. EP

125 Napr. § 121 EP

126 § 125 a nasl. EP

poplatku. Zatiaľ čo časť rozhodovacej činnosti slovenských súdov vychádza z východiska, že s konaním nie je spojená poplatková povinnosť v zmysle zákona o súdnych poplatkoch,¹²² druhá časť súdnej praxe tvrdí presný opak. Jedno či druhé východisko sa odvíja predovšetkým od toho, či sa konanie o poverení exekútora na vykonanie súpisu hnutelných vecí riadi buď Civilným sporovým alebo Civilným mimosporovým poriadkom. Ak vychádzame zo záveru prezentovaného v tejto štúdii, poplatková povinnosť vzniká. Sporným v tejto rovine ostáva, či sa v prípade tohto konania uplatní sadzba poplatku v zmysle Položky 1 písm. b) alebo písm. c) zákon o súdnych poplatkoch. V prípade prvej z týchto položiek ide o sadzbu, „ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi“, v druhom prípade ide o sadzbu za „návrh na nariadenie alebo zrušenie neodkladného opatrenia“. S odkazom na tak často spomínanú *analógiu legis* môžeme dospieť k názoru, že na konanie sa vzťahuje súdny poplatok za návrh na nariadenie alebo zrušenie neodkladného opatrenia; v súdnej praxi však nachádzame aj iný názor.¹²³

4.2. Konanie o vyhotovení súpisu hnutelných vecí exekútorom

Vykonanie súpisu hnutelných vecí nájomcu v rovine § 672 OZ nie je v Exekučnom poriadku ani v inom právnom predpise bližšie upravené. V rámci *analógie legis* sa však uplatnia primerane na tento postup ustanovenia o vykonaní „*exekučného*“ súpisu hnutelných vecí na účely predaja hnutelných vecí.¹²⁴ Tento záver môžeme podporne odvodiť aj z odkazu § 672 OZ na Exekučný poriadok, a to konkrétne v otázke vylúčenia spísania tých vecí, ktoré nepodliehajú exekúcii.

Súpis hnutelných vecí nájomcu v zmysle § 672 OZ treba však dôsledne odlišovať od „*exekučného*“ súpisu hnutelných vecí. Exekučný súpis hnutelných vecí sa totiž vyhotovuje v *exekučnom konaní* na podklade *exekučného titulu*, pričom na základe tohto súpisu dochádza následne k speňažovaniu spísaných vecí za účelom uspokojenia vymáhanej (titulovanej) pohľadávky. Súpis hnutelných vecí nájomcu v zmysle § 672 OZ má na druhej strane *evidenčnú funkciu*, ktorá iba *posilňuje* zákonné záložné právo prenajímateľa. Vyhotovenie tohto súpisu preto nie je nevyhnutnou podmienkou *výkonu záložného práva*, a teda aj uspokojenia pohľadávky prenajímateľa.

S prihliadnutím na tento základný rozdiel sa neuplatnia na konanie o súpise hnutelných vecí nájomcu tie ustanovenia, ktoré umožňujú exekútorovi zabezpečiť veci poňaté do súpisu, a teda tie, ktoré umožňujú exekútorovi z jeho moci obmedziť užívanie vecí zo strany nájomcu.¹²⁵ Neuplatnia sa taktiež ustanovenia, ktorý reguluje procesný postup pri speňažení vecí podliehajúcich súpisu v medziach *exekučného konania*.¹²⁶

Záver a vyhladky de lege ferenda

Historické ako aj pozitívno-právne úvahy nám ukazujú, že právny inštitút súpisu hnutelných vecí je esenciálnym prvkom nášho právneho poriadku, a je vhodné zachovať jeho kontinuitu aj v znení nového občianskeho zákonníka. V porovnaní s inými právnymi inštitútmi môže táto kontinuita dokonca vychádzať z hmotnoprávnej úpravy obsiahnutej v § 672 OZ, keďže znenie tejto normy v minulosti neprešlo ideologickým filtrom marxizmu, ale nadväzovalo v základoch na slobodnú úpravu v rakúskom práve.

Nemožno na druhej strane tvrdiť, že by sa znenie tejto normy nedalo zlepšiť. Návrhov na zlepšenie hmotnoprávnej úpravy je hneď niekoľko: zákonodarca by do budúcnosti nemusel limitovať zabezpečenie iba na nájomné, ale na akúkoľvek pohľadávku vyplývajúcu z nájomného vzťahu, ako je tomu napríklad v českom práve. Prekľuzívna lehota ôsmich dní by mohla byť po vzore rakúskeho práva skrátená na lehotu troch dní, čím by došlo k posilneniu zodpovednosti prenajímateľa za výkon tohto práva a časovo by sa aspoň čiastočne znížila doba, po ktorú by nájomca bol obmedzený v užívaní jeho vecí. Znenie normy by zároveň mohlo vytvoriť predpoklady na to, aby pod zákonné záložné právo nepatrili iba hnutelné veci, ale aj iné predmety právnych vzťahov (napr. práva pripúšťajúce opakovaný výkon alebo iné majetkové hodnoty atď.).

Celkom iná situácia nastáva v rovine procesného práva, v rámci ktorého by bol zásah zákonodarcu žiadany. Ako na to bolo poukazované aj v príslušných častiach príspevku, absencia výslovnej procesnej úpravy pri problematike súpisu hnutelných vecí otvára viaceré aplikačné problémy, ktoré sa pretavujú do ťažko prehľadnej súdnej praxe odkázanej na analógiu v procesnom práve.

Neprehľadnosť súdnej praxe sa pritom deje celkom evidentne na úkor právnej istoty navrhovateľa a odporcu v konaniach o poverení exekútora na súpis hnuiteľných vecí. Zákonnodarcovi môžu pri tomto zámere koniec koncov sekundovať aj naše najvyššie súdne authority, a to vplyvom ich judikatórnej činnosti. Práve judikatórna činnosť by mohla priniesť viac „svetla do tmy“, čo by bezpochyby následne prispelo k formovaniu ustálenej rozhodovacej praxe slovenských súdov v týchto konaniach. ■

RESUMÉ

Súpis hnuiteľných vecí v nájomných vzťahoch

2. časť

Príspevok sa venuje právnemu inštitútu súpisu hnuiteľných vecí v nájomných vzťahoch ako špecifickej forme procesného posilnenia zákonného záložného práva prenajímateľa. Tento inštitút je analyzovaný z pohľadu hmotného a procesného práva ako aj historického vývoja na území Slovenska. Autor sa zaoberá jeho účelom, právnou povahou a podmienkami uplatnenia, pričom poukazuje aj na praktické problémy, ktoré s týmto inštitútom súvisia. Pri vybraných aspektoch problematiky poukazuje autor aj na príbuzné právne úpravy tejto problematiky v regióne strednej Európy. Cieľom príspevku je ponúknuť systematický pohľad na súpis hnuiteľných vecí ako na prostriedok posilňujúci zabezpečovaciu a uhradovaciu funkciu záložného práva v nájomných vzťahoch, a tým prispieť k jeho správnej výkladu a aplikácii v praxi.

SUMMARY

Inventory of Movable Property in Landlord-Tenant Relationships

Part 2

The article deals with the legal concept of making an inventory of movable property in landlord-tenant relationships as a specific form of procedural enhancement of a landlord's statutory lien. This concept is analysed from the perspective of both substantive and procedural law as well as from the perspective of historical development in Slovakia. The author deals with its purpose, legal nature and conditions of its application while also pointing out practical problems associated with this concept. When it comes to selected aspects of this issue, the author also refers to related legal rules and regulations in this area in the Central European region. The article aims to offer a systematic view of making an inventory of movable property as a means of enhancing the security and compensation function of the lien in landlord-tenant relationships, thereby contributing to its correct interpretation and application in practice.

ZUSAMMENFASSUNG

Verzeichnis von beweglichen Vermögensgegenständen in Mietverhältnissen

2. Teil

Der Beitrag befasst sich mit dem Rechtsinstrument des Verzeichnisses von beweglichen Vermögensgegenständen in den Mietverhältnissen als einer spezifischen Form der Verstärkung des gesetzlichen Pfandrechts des Vermieters. Dieses Instrument wird vom Sichtpunkt des materiellen und des Prozessrechtes sowie der historischen Entwicklung auf dem Gebiet der Slowakei analysiert. Der Autor befasst sich mit seinem Zweck, mit seiner Rechtsnatur und den Bedingungen seiner Geltendmachung wobei er auf praktische Probleme, die mit diesem Instrument zusammenhängen, hingewiesen hat. Bei ausgewählten Gesichtspunkten der Problematik weist der Autor auch auf verwandte Rechtsregelungen dieser Problematik in der Mitteleuroparegion hin. Das Ziel des Beitrages ist, eine systematische Ansicht auf das Verzeichnis von beweglichen Sachen als ein Mittel anzubieten, das in den Mietverhältnissen eine Absicherungs- und Deckungsaufgabe hat und dadurch zu seiner richtigen Auslegung und Anwendung in der Praxis beizutragen.

Osobitná kategória nepríčetných páchatel'ov

JUDr. Karin Vrtíková, PhD.

V prípade trestného činu opilstva dochádza v zásade k výnimočnej situácii – k potrestaniu páchatel'a, ktorý inak nie je trestne zodpovedný. Podmienkou vyvodenia trestnej zodpovednosti je preukázaný stav nepríčetnosti, pričom uvedený záver musí vychádzať z riadneho znaleckého dokazovania, v rámci ktorého musí znalec jednoznačne, bez akýchkoľvek pochybností konštatovať úplné vymiznutie aspoň jednej zložky uvedenej v § 23 Trestného zákona (ďalej TZ). Stav nepríčetnosti musí byť vyvolaný zavineným konaním páchatel'a. Ak by stav nepríčetnosti, hoci vyvolaný konaním páchatel'a, nebol pokrytý zavinením, nebolo by možné vyvodiť trestnú zodpovednosť za uvedený trestný čin a išlo by len a výlučne o okolnosť vylučujúcu protiprávnosť.

ÚVOD

Právna úprava daného trestného činu je špecifickým posudzovaním spáchania trestného činu osobou, ktorá koná v stave nepríčetnosti, do ktorého sa priviedla zavinená. Tento špecifický prípad teória trestného práva rieši prostredníctvom § 363 Trestného zákona, t. j. trestného činu opilstva, ktorému hovoríme aj zavinená nepríčetnosť. V trestnoprávnej literatúre sa táto koncepcia riešenia nazýva tzv. *Rauschdelikt*. Páchatel' bude v danom prípade trestne zodpovedný za to, že sa uviedol do stavu nepríčetnosti, či už úmyselne alebo z neobľahosti a v tomto stave spáchal kvázidelikt, teda sa dopustil konania, ktoré má inak znaky trestného činu. **Páchatel' teda nebude trestne zodpovedný za čin, ktorý spáchal, ale za to, že sa uviedol do stavu nepríčetnosti.** Táto situácia neplatí, resp. aplikácia tejto skutkovej podstaty je vylúčená, ak sa páchatel' uviedol do stavu nepríčetnosti **v úmysle spáchať trestný čin**, v takom prípade hovoríme o tzv. opilstve na guráž. Ak sa páchatel' úmyselne priviedie do stavu nepríčetnosti a v tomto stave úmyselne spácha trestný čin, bude zaň trestne zodpovedný, a to aj napriek tomu, že ho spáchal v stave nepríčetnosti.¹

Rozmeňme si teda naše slová na drobné. Na naplnenie predmetnej skutkovej podstaty musí dôjsť ku kumulatívne splneniu nasledovných aspektov:

- páchatel' sa privedie do stavu nepríčetnosti zavinené;
- páchatel' sa v tomto stave dopustí konania, ktoré má inak znaky trestného činu, spácha tzv. kvázidelikt, ktorý je objektívnou podmienkou trestnosti. Kvázidelikt musí mať zároveň znaky objektívnej stránky trestného činu, nestačí, že by mal napr. znaky priestupku;
- páchatel' svojim konaním naplní niektorý z trestných činov uvedených v rámci Osobitnej časti Trestného zákona, avšak subjekt, teda samotný páchatel', nie je trestne zodpovedný za spáchaný trestný čin, pretože ho spáchal v stave nepríčetnosti, čo je vo všeobecnosti okolnosť vylučujúca trestnú zodpovednosť.

Otázka nepríčetnosti je otázkou právnou, ktorej posúdenie prislúcha orgánom činným v trestnom konaní a súdu na základe skutočností vyplývajúcich z vykonaného dokazovania. Podľa § 23 TZ

JUDr. Karin Vrtíková, PhD. je absolventkou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave,

aktuálne pôsobí ako odborná asistentka na Katedre trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

1 § 363 ods. 2 TZ

sa za nepričtetného považuje ten, kto pre duševnú poruchu v čase spáchania činu inak trestného nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie. V tomto smere preto platí, že dovolací súd sa preto pri posúdení, či bolo predmetné hmotnoprávne ustanovenie použité správne, môže (a musí) opierať o dôkazy, ktoré boli v súdnom konaní vykonané, avšak nesmie skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku.² Pri rozhodovaní, ktoré sa opiera o tento dôvod dovolania, preto dovolací súd hodnotí skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. „Zabezpečenie istoty dokazovania je podstatne zložitý proces aj práve s ohľadom na skutočnosť, že jeho úlohou je zobraziť udalosť, ktorá nastala v minulosti a na základe jednotlivých úkonov je jeho cieľom tiež prezentovať minulú realitu aktuálne, teda v súčasnosti.“³

1. Trestný čin opilstva – hmotnoprávna úprava

Daná skutková podstata je tzv. privilegovaná a spočíva v tom, že v prípade, ak sa páchatel' dopustí konania, ktoré má inak znaky trestného činu, zákonodarca toto konanie postihuje miernejším trestom.

Ak sa páchatel' v tom istom stave nepričtetnosti dopustí viacerých útokov, ktoré majú znaky trestných činov, a to i rôznych skutkových podstát, je nutné takéto útoky posudzovať z hľadiska znakov trestného činu opilstva podľa § 363 TZ ako jedno súvislé konanie – jeden skutok. Preto platí, že jednouchinný súbeh trestného činu opilstva podľa § 363 TZ s akýmkoľvek iným trestným činom je vylúčený.

Primárnym objektom daného trestného činu je ochrana občianskeho spolunažívania, avšak sekundárnym objektom sú konkrétne vzťahy, ktoré boli protiprávnym konaním páchatel'a v stave nepričtetnosti ohrozené. V zásade platí, že objekt nie je možné jednoznačne ustáliť, pretože možno uviesť, že individuálnym objektom tohto trestného činu môžu byť všetky chránené záujmy naprieč celým Trestným zákonom. Z uvedeného vyplýva, že napriek názvu daného trestného činu „Opilstvo“ tento objektívne nepokrýva všetky alternatívne indikácie, ktoré je možné pod uvedenú skutkovú podstatu subsumovať. Podľa nášho názoru tak v právnej teórii, ako aj v aplikačnej praxi identifikuje názov Opilstvo nepričtetnosť vyvolanú pozitívmi alkoholu, avšak v aplikačnej praxi môže ísť o akúkoľvek návykovú látku, resp. ich kombináciu.

Na naplnenie **objektívnej stránky** sa vyžaduje, aby sa páchatel' priviedol do stavu nepričtetnosti pozitívmi alebo aplikáciou návykovej látky⁴ a v tomto stave sa dopustil konania, ktoré má inak znaky trestného činu. Z uvedeného nám vychádza, že pri tomto trestnom čine dochádza k situácii, kedy páchatel' v stave nepričtetnosti bude trestne zodpovedný za trestný čin opilstva. Objektívna stránka je teda vyjadrená alternatívne, t. j. páchatel' sa do stavu nepričtetnosti musí priviesť pozitívmi alebo aplikáciou návykovej látky, pričom v uvedenom stave sa musí dopustiť konania, ktoré má inak znaky trestného činu.

Podmienkou vyvodenia trestnej zodpovednosti musí byť znaleckým skúmaním preukázané, že páchatel' sa zavinene uviedol do stavu nepričtetnosti, v ktorom sa dopustil konania, ktoré má inak znaky trestného činu (tzv. kvázidelikt). Musí byť preukázané, že páchatel' pred tým, ako požil alebo si aplikoval návykovú látku musel byť minimálne uzrozumený (nepriamy úmysel) s tým, že takouto aplikáciou sa privedie do stavu nepričtetnosti, alebo o tom, že sa do tohto stavu môže dostať síce nevedel, hoci to minimálne vedieť mal a mohol (nevedomá nedbanlivosť).

Aplikácia tejto skutkovej podstaty je vylúčená, ak sa páchatel' uviedol do stavu nepričtetnosti v úmysle spáchať trestný čin, hovoríme o tzv. opilstve na guráž, tzv. prípad *actio libera in causa dolosa*. Teda, páchatel' sa úmyselne privedie do stavu nepričtetnosti a v tomto stave úmyselne spácha trestný čin. Z hľadiska tejto trestnej zodpovednosti bude páchatel' trestne zodpovedný za úmyselný trestný čin, a to aj napriek tomu, že ho spáchal v stave nepričtetnosti.

Zároveň tiež platí, že pokiaľ nebola naplnená podmienka uvedenia sa do stavu nepričtetnosti a páchatel' sa uviedol iba do stavu zmenšenej pričtetnosti, trestná zodpovednosť by voči nemu bola vyvodená v zmysle všeobecných zásad trestnej zodpovednosti.

Páchatel'om daného trestného činu môže byť akákoľvek osoba, ktorá bola pred momentom užitia návykovej látky trestne zodpovedná, hovoríme teda o všeobecnom **subjekte**.

Na naplnenie **subjektívnej stránky** postačuje aj zavinenie z nedbanlivosti, resp. úmyselné zavinenie, pretože subjektívna stránka je vyjadrená alternatívne „hoci aj z nedbanlivosti“. Z uvedeného preto vyplýva, že pri zavinení vo forme nedbanlivosti pôjde pri tomto trestnom čine o prečin a pri zavinení vo forme úmyslu pôjde „vzhľadom na trestnú sadzbu, o zločin. Je nevyhnutné uviesť, že subjektívna stránka sa vzťahuje na uvedenie sa do stavu nepričtetnosti, nie na samotné konanie, ktoré

2 Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Tdo 17/2014, z 15. 4. 2014, uverejnené v zbierke Stanovísk NS a súdov č. 8/2014

3 Kurilovská, L. – Krásna, P.: Problém istoty dokazovania, In: Mílniky práva v stredoeurópskom priestore 2023. Veronika Ťažká (zost.). Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave., 2023. 441 s.

4 V zmysle § 130 ods. 5 TZ sa **návykovou látkou** rozumie alkohol, omamné látky, psychotropné látky a ostatné látky spôsobilé nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka, jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti alebo sociálne správanie. Za návykové látky sú považované v zmysle zákonnej definície vymedzené látky – alkohol, omamné látky, psychotropné látky a ostatné látky, ktoré sú spôsobilé negatívne ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti, alebo sociálne správanie. **Ostatné látky** spôsobilé nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo roz-

poznávacie schopnosti, alebo sociálne správanie z hľadiska tohto pojmu sú napr. látky s rovnakými účinkami ako látky omamné alebo psychotropné, ale zatiaľ nezaraďené do skupín prílohy č. 1 k zákonu č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch, ale spĺňajúce definičné kritériá. Medzi ostatné látky možno zaradiť aj bežne používané či dostupné látky (napr. v liekoch).

5 Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Tdo/4/2012, z 21. 2. 2012

6 Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/12/2021, z 30. 3. 2021

7 Rozsudok Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 46Tk/4/2019, zo 16. 12. 2020

má inak znaky niektorého z trestných činov uvedených v Osobitnej časti Trestného zákona. Forma zavinenia sa skúma vo vzťahu k privedeniu sa do stavu nepričetnosti a nie vo vzťahu k zavineniu, ktoré sa týka konania, ktoré má inak znaky trestného činu. Z uvedeného preto vyplýva, že páchatel sa môže dopustiť nedbanlivostného trestného činu, prečinu opilstva aj vo vzťahu k trestnému činu, ktorý je úmyselný. Uvedené platí totožne aj opačne. Pre formu zavinenia je preto rozhodujúce, či k privedeniu do stavu nepričetnosti došlo z nedbanlivosti alebo úmyselne.

1.1 Nepričetnosť vs. zmenšená pričetnosť

Neopomenuteľnou súčasťou previazanou s nepričetnosťou, duševnou poruchou či opilstvom je stav **zmenšenej pričetnosti**. Stav zmenšenej pričetnosti je potrebné a nevyhnutné odlišovať od stavu nepričetnosti. Pri stave zmenšenej pričetnosti je v dôsledku duševnej poruchy znížená rozpoznávací alebo ovládacia schopnosť. Zároveň o ňom platí, že nie je dôvodom na vylúčenie trestnej zodpovednosti, ale má za následok osobitný postup voči páchatelovi, konkrétne § 39 ods. 2 písm. c) TZ, § 40 ods. 1 písm. c) TZ a § 73 ods. 2 písm. a) TZ. S uvedeným korešponduje aj rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorej: *„Od nepričetnosti je potrebné odlišovať stav zmenšenej pričetnosti, kedy je v dôsledku duševnej poruchy znížená rozpoznávací alebo ovládacia schopnosť. Čo sa týka nepričetnosti, z právneho hľadiska sa ňou rozumie stav, keď tento pre duševnú poruchu v čase spáchania činu inak trestného nemôže rozoznať, že jeho konanie je pre spoločnosť nebezpečné alebo nemôže svoje konanie ovládať. Na vyvodenie záveru, že osoba nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedná, postačuje, ak úplne chýba aspoň jedna z uvedených schopností. Nepričetnosť ako jedna z okolností vylučujúcich trestnú zodpovednosť je okolnosť skutková, nie právna a Najvyšší súd, ako súd dovolací nie je oprávnený ju skúmať, ani meniť.“*⁵

Inšpiratívnym sa nám pri aplikačnom zadaní pojmu zmenšená pričetnosť javí Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave,⁶ ktorým sa senát veľmi explicitne vysporadúva s rozdielmi medzi nepričetnosťou a zmenšenou pričetnosťou. V danom prípade išlo o trestnú vec pre pokus obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 TZ. Obžalovaný podal v danej veci odvolanie voči rozsudku Okresného súdu Bratislava III⁷ a senát Krajského súdu Bratislava napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu. Obžalovanému uložil podľa § 145 ods. 1 TZ s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. a), písm. j), písm. k), písm. m), § 39 ods. 2 písm. c) TZ **trest odňatia slobody vo výmere štyri roky**. V prvom rade si v krátkosti predstavíme skutkový stav. Obžalovaný F. O. mal v motorovom vozidle v čase, keď sa nachádzal na zadných sedadlách od chrbta napadnúť poškodeného, ktorý v tom čase sedel na sedadle vodiča, a to tak, že ho kuchynským nožom opakovane trikrát bodol do oblasti krku vpravo, čím mu spôsobil bodno-reznú a silno krvácajúcu ranu, čo viedlo u poškodeného k výraznému krvácaniu a rozvoju hemoragického šoku, následkom čoho musel byť ihneď lekársky ošetrovaný a bezodkladne podrobený operačnému zákroku, bez vykonania ktorého by došlo k smrti. Uvedené konanie bolo klasifikované ako pokus o obzvlášť závažný zločin vraždy, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere desať rokov. Proti uvedenému rozsudku obžalovaný podal odvolanie, a to na základe, že výrok o vine a súvisiace výroky sú nesprávne, neodôvodnené a v rozpore so základnými zásadami trestného konania a Trestným poriadkom, najmä ustanoveniami o dokazovaní. Obhajca ďalej rozporoval, že súd neprihliadol na psychický, duševný stav obžalovaného v rozhodnom čase, ktorý bol objektívne potvrdený dvomi znalkyňami z odboru psychológia a psychiatria, nezávisle od seba. Znalkyne zistili, že v rozhodnom čase, bol obžalovaný emočne labilný, úzkostný, neistý, bezmocný. Potvrdili, že obžalovaný v tomto čase trpel epizódou stredne ťažkej depresie, úzkostnou a depresívnou symptomatikou, na jeho duševný stav tiež nepriaznivo pôsobilo naliehanie poškodeného na splácanie ním vloženého vkladu do podnikania, a teda jeho diagnózy mali forenzne významný vplyv na ovládacie schopnosti obžalovaného, ktoré boli významne znížené. Rovnako znalkyňa na hlavnom pojednávaní konštatovala, že obžalovaný bol v čase skutku v krátkom období nazývanom farmaceutické okno, teda, už po začatí aplikácie liečby antidepresívami, ale ešte predtým, ako sa plne prejaví účinnosť liekov a v tom čase mohlo prísť aj ku krátkodobému zhoršeniu depresie, najmä k zvýšeniu úzkosti a v prípade zistenia poruchy afektov a emócií tento faktor výrazne ovplyvňuje ovládacie schopnosti človeka, nevie dostatočne zvládnuť svoje konanie. Avšak tieto skutočnosti súd prvého stupňa vo svojom rozsudku nezobral do úvahy, resp. nevyhodnotil ich v súlade so zásadou hodnotenia dôkazov v ich súhrne v zmysle § 2 ods. 10 TP. Odvolací súd sa vyslovene vyjadril, že viaceré úvahy súdu prvého stupňa považuje za špekulatívne. Zároveň konštatoval, že prvostupňový súd sa nevyporiadal s úmyslom obžalovaného vo vzťahu k vražde.

Odvolačiaci súd konštatoval, že **obžalovaný nepopieral skutočnosť, že poškodeného v inkriminovanom čase poranil kuchynským nožom, odmietol však ostatné skutkové okolnosti a právnu kvalifikáciu v zmysle obžaloby.** Taktiež súd vyhodnotil výpoveď poškodeného ako deficitnú, zahmlievajúcu a nie celkom spoľahlivú, keď poškodený konkrétne uviedol len to, že znenazdajky bol napadnutý obžalovaným vo vozidle a nič predtým ani potom a ani počas skutku si nepamätá. Nikto iný pri skutku nebol. Pri ustálení priebehu skutkového deja bolo potrebné prihliadať na objektívizujúce dôkazy a nie sa spoliehať na obsahovo nekvalitnú výpoveď poškodeného alebo na dôkazy, ktoré o skutku nič nehovorili, čo súd prvého stupňa učinil.

Po prijatí záveru, že skutok sa stal, je trestným činom a spáchal ho obžalovaný, odvolací súd skúmal, či je obžalovaný za jeho spáchanie trestne zodpovedný. V tomto smere prihliadal na konštatovanie znalkyne, ktorá v písomnom vyhotovení konštatovala forenzne významný vplyv zistenej duševnej poruchy obžalovaného na jeho ovládacie schopnosti v čase skutku, pričom išlo o epizódu stredne ťažkej depresie – adaptačnej poruchy s potrahou depresívnou reakciou, ktorej úzkostná a depresívna symptomatika je popisovaná aj v zdravotnej dokumentácii obžalovaného. Znalčka vyslovila, že súhra duševných porúch, ktorými obžalovaný v čase spáchania skutku trpel (prítomnosť depresívnej symptomatiky a dekompenzácia do poruchy osobnosti) spolu so záťažovou životnou situáciou negatívne ovplyvnili jeho psychické fungovanie do tej miery, že viedli v forenzne podstatnému zníženiu ovládacích schopností, nie však k vymiznutiu, pričom rozpoznávací schopnosti boli plne zachované. *De facto* teda znalčka vylúčila konanie obžalovaného v patickom afekte, ktorý by z právneho hľadiska znamenal stav nepríčetnosti.

„Vzhľadom na uvedené, berúc do úvahy výsledky znaleckého dokazovania k osobe obžalovaného, nepríčetnosť obžalovaného neprichádza do úvahy, pretože znalčka patický afekt a iné duševné choroby vylúčila. Avšak na základe týchto skutočností **odvolací súd dospel k záveru, že obžalovaný skutok spáchal v stave zmenšenej príčetnosti.** Osobnosť obžalovaného nie je agresívna, je úzkostná – depresívna, obžalovaný viedol dosiaľ riadny rodinný i pracovný život, bol zodpovedným žiteľom rodiny, a ocitol sa v dlhodobej ťažkej životnej situácii a v čase skutku vo vystupňovanej stresovej situácii, kedy nedokázal svoje konanie racionálne korigovať (ovládacia zložka). Judikatúra, (R 61/1971, R 6/1999) ako aj trestnoprávna teória pritom pripúšťajú zmenšenú príčetnosť aj v dôsledku dlhotrvajúcej stresovej situácie, pričom stav zmenšenej príčetnosti nemusí byť vyvolaný len duševnou chorobou, ale postačuje aj krátkodobá porucha duševných funkcií, a táto u obžalovaného znalčkou zistená bola.“⁸ Berúc do úvahy následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy odvolací súd dospel k záveru, že preventívnu, ochrannú i morálnu funkciu trestu možno v prípade obžalovaného naplniť uložením trestu odňatia slobody vo výmere štyri roky.

Autorka v tomto smere ešte dopĺňa, že zmenšená príčetnosť je priestor medzi príčetnosťou a nepríčetnosťou, v ktorom môže byť ovládacia alebo rozpoznávací zložka znížená rôznou mierou.

1.2 Patologická opitnosť vs. patologický afekt

Vo všeobecnosti možno uviesť, že konanie v afekte by mohlo mať vplyv na vedomostnú zložku subjektívnej stránky len vtedy, ak by bolo dané tzv. biologické kritérium, ktoré predpokladá významnú odchýlku od normy v psychike páchatela, teda duševnú poruchu alebo chorobu, ktorá je prítomná v dobe spáchania činu a bráni páchatelovi chápať protiprávnosť jeho konania, respektíve svoje konanie ovládať. Násilné trestné činy spáchané v afekte (afektívne delikty) sú definované ako trestné činy spáchané pod vplyvom silných emócií, keď emočné vzrušenie predchádza racionálnej rozvahe. Pod pojem **afektívny delikt** sa podradujú aj tzv. situačne podmienené skutky spáchané v silnom rozrušení, ktoré predstavujú spontánnu reakciu páchatela na mimoriadne ťaživú životnú situáciu. **Afekt** sú silné pocity (emócie), formy prežívania, ktorými človek reaguje na vonkajšie, ako aj vnútorné podnety. Ide o reakcie spontánne, subjektívne, ktoré tvoria určitý protipól k reakcii rozumovej (intelektuálnej). Ide spravidla o silnú emocionálnu reakciu vysokej intenzity, ktorá síce vedomie zužuje, ale nezastiera ho, a ktorá nie je chorobného pôvodu. Intenzívne prežívaná tendencia k uvoľneniu napätia môže potlačiť rozumovú úvahu a obvyklé zábrany. Človek sa pod vplyvom afektu chová odlišne od svojej osobnej a všeobecnej normy.

Trestnoprávna náuka v spojení s forenzo-psychiatrickou rozoznáva prosté afekty, ktorými sa rozumie stav silnejších emócií, a k tomuto vo väčšej či menšej miere dochádza prakticky u každého páchatela úmyselného trestného činu. Vyjadrujú obvyklý stres z riskantnej situácie a nemajú

8 Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/12/2021, z 30. 3. 2021

9 Hořák J.: Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd, Univerzita Karlova 2011, Praha. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, s. 133. Prameny a nové proudy právní vědy, no. 49. ISBN 978-80-87146-48-4.

10 Žukov, I. – Hořák, J. – Fischer, S. – Ptáček, R.: Zločiny v afektu – forenzní vyhodnocení – právní komentář, In: Psychiatr č. 107 (3), 2011, s. 172 – 178, online dostupné na: http://www.cspsychiatr.cz/dwnld/CSP_2011_3_172_178.pdf

11 Študent, V.: Soudní psychiatrie a trestní právo. Praha: Univerzita Karlova, SPN, 1989,

12 Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Tdo/77/2014, z 25. 3. 2015

13 Blažek, R.: Nepříčetnost a trestný čin opilstva, In: Justičná revue, 69, 2017, č. 10, s. 1212 – 1213

na psychiku páchatela zásadný vplyv. Do druhej kategórie afektívnych konaní patrí afekt vystupňovaný (silný), pri ktorom sa pripúšťa jeho vplyv na príčetnosť páchatela. Tieto dva stupne afektu (prostý a vystupňovaný) sú považované za normálne prejavy ľudskej psychiky. Oproti tomu tretí typ tzv. **afekt najvyššieho stupňa (patický afekt)** má už jednoznačne charakter duševnej poruchy, nakoľko ide o stav, ktorý je výsledkom psychiatrického ochorenia s konkrétnou lekárskou diagnózou a ktorý má zásadný vplyv na psychiku páchatela a spôsobuje nepríčetnosť páchatela.⁹ Z uvedeného teda jednoznačne môžeme konštatovať, že tzv. **patický afekt je formou psychiatrického ochorenia s konkrétnou lekárskou diagnózou, ktorý spôsobuje nepríčetnosť páchatela a teda z trestno-právneho hľadiska aj trestnú nezodpovednosť za skutok vykonaný v tomto stave.**

Odborná psychiatrická literatúra k patickému afektu zastáva nasledovný názor.¹⁰ **Patický afekt** je v prvom rade afektom veľmi silným. Na jeho vrchole následne dochádza ku kvalitatívnej poruche – zmene vedomia. Táto zmena vedomia má najčastejšie charakter krátkodobého mráкотného stavu. Počas patického afektu môže dôjsť k závažným trestným činom, ako je napríklad úmyselné spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví, alebo k zabitíu. Hovorí sa o tom, že konanie v rámci patického afektu býva v rozpore so životnými postojmi postihnutého jedinca s danou situáciou. Je samozrejme nutné upozorniť, že nie vždy tak tomu musí byť. Na patický afekt, na jeho priebeh, je úplná amnézia. Diagnostikovanie **tejto, najčastejšie krátkodobej poruchy je jedným z najkomplikovanejších zna-leckých úkonov.** Pri patickom afekte sa predpokladá organické postihnutie mozgu, ťažká porucha osobnosti s agresívnymi prejavmi alebo napr. epilepsia do tej doby nediagnostikovaná a neliečená. Nemusí tomu tak, samozrejme, byť a i „nepsychopatický“ jedinec, bez zistiteľného organického poškodenia centrálnej nervovej sústavy, môže konať v rámci patického afektu násilne a asociálne. A to aj napriek tomu, že prepuknutie patického afektu u osôb úplne zdravých a spĺňajúcich kritéria sociálne dobre adaptovaných jedincov je brané ako nepravdepodobné. Odlíšenie deliktu v rámci patického afektu od iných afektívnych deliktov je vecou zásadného charakteru, pretože patický afekt ako ťažká duševná porucha psychotického charakteru vylučuje trestnú zodpovednosť.

Forenzné vyhodnotenie patického afektu a obzvlášť jeho odlíšenie od afektu prostého či simulovania je možné zhrnúť nasledovne. Mimo nepravdepodobnosť výskytu patického afektu u osôb zdravých, jeho nepravdepodobnosť značne zvyšuje moment, kedy posudzovaný – obvinený udáva ohraničený úsek bezvedomia. V patickom afekte postihnutý nie je schopný vyznať sa v situácii a podľa nej konať. Jeho správanie by nemalo mať logiku, malo by byť bizarné. Po mráкотnom stave by mal nastať stav vyčerpania a zaspátia, ktoré sa považuje za jeden z jeho najdôležitejších prejavov. Predchádzajúce konflikty medzi obvineným a poškodeným sú brané ako vylučujúce kritérium pre možné násilné chovanie v rámci patického afektu. Zároveň však Študent dodáva, že tomu tak nemusí byť vždy.¹¹

Na tomto mieste si dovoľíme upriamiť pozornosť na ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR,¹² v rámci ktorého sa tento nad rámec svojej kompetencie vysporiadal s vyjadrením rozdielu medzi posudzovaním konania ako spáchaným v stave nepríčetnosti, resp. zmenšenej príčetnosti a zároveň sa vyjadril aj k termínu **patologická opitost'**. V spomínanom rozhodnutí obvinený napadol rozhodnutia prvého a druhého stupňa, nakoľko mal za to, že jeho skutok mal byť posudzovaný na základe § 363 ods. 1 TZ, teda ako trestný čin opilstva. Súd však, aj napriek skutočnosti, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie uviedol nasledovne: „Obvinený v čase spáchania skutku trpel chorobnou závislosťou od alkoholu a benzodiazepínov pri zmiešanej poruche osobnosti. V čase spáchania skutku mu bola diagnostikovaná komplikovaná opitost'. Závislosť od alkoholu a benzodiazepínov samotné nemali vplyv na rozpoznávaciu a ovládaciu schopnosť obvineného. V čase skutku si však obvinený v dôsledku kombinácie užívania alkoholu a psychofarmák navodil stav komplikovanej opitosti, v ktorom mal ovládacie a rozpoznávaciu schopnosť vo výraznej miere znížené až na hranici vymiznutia. Obvinený pri psychiatrickom vyšetrení priznal, že bol opakovane lekármi upozornený, že nesmie kombinovať ordinované psychiatrické lieky s alkoholom. Konanie obvineného bolo zhodné s konaním počas prostej opitosti, pri ktorej sa v minulosti taktiež vyskytovala v jeho konaní heteroagresivita a myšlienky homocídne (myšlienky o zabití). **Zodpovednosť páchatela za trestný čin spáchaný v nepríčetnosti spôsobenej patologickou opitost'ou je v zmysle § 23 TZ vylúčená iba vtedy, ak si páchatel predtým, než sa rozhodol požiť alkohol, nebol a ani nemohol byť vedomý svojej dispozície pre podobné stavy po použití alkoholu. V posudzovanej veci však o takýto prípad nejde.**“

Termínu patologická opitost' sa už venoval aj docent Blažek,¹³ ktorý za účelom zdefinovania tohto pojmu oslovil aj znalcov z odboru psychiatrie. S ohľadom na to konštatuje nasledovne: „Len na základe samotnej amnézie nemožno hovoriť o nepríčetnosti a nemožno spájať patologickú opitost'

výlučne so stavom amnézie, a teda že samotný prejav amnézie nie je ešte dôkazom toho, že sa človek nachádzal v stave patologickej opitosti, resp. nepričetnosti v stave spáchania skutku. Ak si teda páchatel' prežité udalosti nepamätá, nemusel byť v čase spáchania skutku nepričetný. **Stav patologickej opitosti treba jednoznačne odlíšiť od „neprimeraného a nadmerného požitia alkoholu“ a tieto dva stavy nemožno spájať, hoci amnézia (porucha pamäte) sa dostavuje pri oboch stavoch.** Rozdiel je však v tom, že pri „klasicknej opitosti“ dotyčná osoba mohla v rámci plného vedomia predpokladať, že alkohol konzumuje nad svoju mieru a v procese rozhodovania si uvedomovala možné konzekvencie z aktuálneho nadužitia.“¹⁴

Kladieme si teda otázku, ako je možné vyhodnotiť, že páchatel' bol v čase spáchania skutku nepričetný z dôvodu požitia alkoholu alebo iných omamných látok, a teda nemôže byť trestne zodpovedný za spáchaný trestný čin, ale za trestný čin opilstva v zmysle § 363 TZ? Z dosiaľ vyhodnotených skutočností máme za to, že orgány činné v trestnom konaní a následne aj súdy sú viac menej nútené spoliehať sa na konštatovanie odborníkov, znalcov z odboru psychológie a psychiatrie. Z uvedeného preto treba explicitne uviesť, že aj napriek tomu, že konštatovanie nepričetnosti je právnym konštatovaním a podlieha právnemu posúdeniu, *de facto* ju orgány činné v trestnom konaní a následne aj súdy odvodzujú z hodnotení znalcov z príslušnej oblasti, ktorí konštatujú, či došlo, resp. nedošlo k tzv. patologickej opitosti, resp. k úplnej strate ovládacích a rozpoznávacích schopností.

Docent Blažek ešte na dôvažok k uvedenému dopĺňa: „Patologickú opitosť možno označiť za určitý výnimočný chorobný stav, ktorý môže nastať len u niektorých osôb, a tento stav je spôsobený *de facto* „chorobnou“, abnormálnou reakciou organizmu na alkohol alebo inú návykovú látku. V tomto prípade by sa teoreticky skutková podstata opilstva dala aplikovať len na určité osoby, ktoré disponujú týmito „predispozíciami“ pre takúto alkoholovú reakciu, nie na všetky osoby, ktoré sa privedú do stavu ťažkej opitosti.“¹⁵

Z vyššie uvedeného je možné jednoznačne vyvodiť zásadný rozdiel medzi patickým afektom a patologickou opitosťou, pretože patický afekt už má charakter duševnej poruchy, zatiaľ čo patologická opitosť je stav, v rámci ktorého páchatel' nemusí jednoznačne trpieť duševnou poruchou. Vo vzťahu k trestnoprávnemu následku preto platí, že pri patickom afekte voči osobe nemôže byť vedené trestné stíhanie, pretože táto bola v čase spáchania činu inak trestného nebola trestne zodpovedná pre nepričetnosť. Pri patologickej opitosti sa osoba bude považovať za nepričetnú v zmysle § 23 TZ iba v prípade, ak si páchatel' predtým, ako sa rozhodol požiť alkohol alebo iné návykové látky, nebol vôbec vedomý svojej predispozície na podobné stavy. Z uvedeného teda *in concreto* vyplýva, že v prípade, ak osoba páchatela disponuje informáciou, že po požití istého množstva alkoholu, resp. návykových látok, prípadne ich kombinácie sa môže dostať do stavu, v ktorom nevie ovládať svoje konanie, resp. rozpoznať jeho protiprávnosť, takúto osobu nie je možné považovať za nepričetnú a teda nebude trestne zodpovedná za spáchané protiprávne konanie, ale musí sa preukázať stupeň schopnosti ovládať konanie, resp. rozpoznať protiprávnosť konania.

2. Trestný čin opilstva – aplikačná rovina

V nasledujúcej časti autorka upriami pozornosť na dostupné súdne rozhodnutia týkajúce sa trestného činu opilstva. Na tomto podklade sa bude snažiť percipientovi preukázať možné *modus operandi* napíňajúce predmetnú skutkovú podstatu.

Trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn., 2T/34/2019, zo 7. 6. 2019, súd odsúdil páchatela k trestu odňatia slobody vo výmere osem mesiacov, a to zo spáchania trestného činu opilstva v zmysle § 363 ods. 1 TZ, na nasledovnom skutkovom základe. Páchatel' sa vyhrážal svojej matke, s ktorou býval v spoločnej domácnosti, že potom ako porozbíjal a porozhadzoval zariadenie bytu, vykrikoval, poškodená mu povedala, aby prestal, tak po nej surovo hodil šiltovku a vulgárne jej so zaťatými zubami s nepričetným výrazom v očiach povedal, že ju do rána zabije, pričom v minulosti ju mal fyzicky napádať, škrtiť a takisto aj poškodzovať časti nábytku; čím tak u poškodenej vzbudil dôvodnú obavu o jej život a zdravie, pričom predmetný skutok spáchal po tom, ako požil alkohol, čím si privodil stav alkoholovej ebriety – straty ovládacích schopností vo forenzne významne obmedzenej miere a úplnú stratu rozpoznávacích schopností, ktorý mal vplyv na neho. Súd teda v danom prípade konštatoval, že sa páchatel' požitím návykovej látky z nedbanlivosti priviedol do stavu nepričetnosti, v ktorom sa dopustil trestného činu opilstva, ktoré by inak malo znaky prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) TZ.

14 Blažek, R.: Nepričetnosť a trestný čin opilstva, In. Justičná revue, 69, 2017, č. 10, s. 1212 – 1213

15 Tamtiež s. 1215

Trestný rozkaz Okresného súdu Senica, sp. zn., 1T/28/2019, zo dňa 19. 9. 2019, na základe ktorého súd odsúdil páchatel' za prečin opilstva v zmysle § 363 ods. 1 TZ, a to na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní tri mesiace. K danému rozhodnutiu súd dospel na základe nasledovného skutkového stavu. Páchatel' si požitím alebo aplikáciou neustáleného množstva návykových látok, najmä však látky s obsahom tetrahydrokanabinolu spôsobil toxickú psychózu, hoci mal vedomosť o vplyve takýchto látok na jeho psychiku, v dôsledku čoho nebol schopný ovládať svoje konanie rozbil v predajni COOP Jednota štyri sklenené výplne na výkladoch predajne, sklenenú výplň na vstupných dverách do predajne a sklenenú výplň na vetracom okne tak, že do nich viackrát udel sekerou a poškodil ich tak, že do nich urobil diery, čím danej predajni spôsobil škodu vo výške 1 261,20 eur, teda požitím alebo aplikáciou návykovej látky, sa hoci aj z nedbanlivosti, priviedol do stavu nepričetnosti, v ktorom sa dopustil konania, ktoré má inak znaky trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 TZ. Teda páchatel' o tom, aký vplyv na neho má aplikácia návykových látok, resp. že si spôsobí toxickú psychózu vedel, teda sa do stavu nepričetnosti priviedol úmyselne.

Rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 13T/55/2021, zo dňa 7. 9. 2022, v rámci ktorého bol uznaný vinným páchatel' za spáchanie trestného činu opilstva v zmysle § 363 ods. 1 TZ a prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) TZ, ktorý sa nadmerným požitím alkoholických nápojov z nedbanlivosti priviedol do stavu toxickéj psychózy, pod vplyvom ktorej, na mieste verejnosti prístupnom pri vchodových dverách predajne COOP Jednota, kričal nezrozumiteľné slová a zakrvavenými rukami udieral po oknách a parapetných doskách predajne a po príchode hliadky Pohotovostnej motorizovanej jednotky Krajského riaditeľstva na ich slová reagoval kričiac „zabijem ťa, ty hajzel“ a fyzicky ho napadol tým spôsobom, že ho ľavou rukou chytil za taktickú vestu v oblasti pravého ramena a pravou rukou zovretou v päst sa ho snažil udrieť do oblasti tváre. Členovia hliadky ho za použitia donucovacích prostriedkov spacificovali a zabránili mu v ďalšom konaní. Páchatel' sa tým dopustil trestného činu opilstva v zmysle § 363 ods. 1 TZ, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere osemnásť mesiacov, pričom jeho výkon mu bol podmiennečne odložený s probačným dohľadom v trvaní tridsaťšesť mesiacov. Zároveň mu súd v zmysle zákona uložil povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi pôsobiacemu na Okresnom súde Vranov nad Topľou v časových termínoch určených probačným a mediačným úradníkom. Ďalej mu uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo sa preukázateľne uchádzať o zamestnanie a počas skúšobnej doby obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok. V zmysle Trestného zákona mu súd tiež uložil ochranné liečenie protialkoholické ambulantnou formou.

Rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, sp. zn. 15T/124/2022, zo dňa 13. 12. 2022, v rámci ktorého súd schválil dohodu o vine a treste páchatel'ovi, ktorý vedome požil alkoholické nápoje v takom rozsahu, že u neho nastala alkoholická paranoidná psychóza, pre ktorú v čase spáchania činu nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť ani ovládať svoje konanie, a na poschodí rodinného domu rozbil sklenenú výplň zamknutých plastových dverí, tieto následne vykopol, čím ich poškodil v oblasti vložky FAB, vošiel cez ne do súkromnej izby poškodených manželov a vyhrážal sa im zabitím. Fyzicky napadol jedného z nich, ktorého udieral pästami do celého tela, nožom ho porezal v oblasti tváre, poškodenej priložil nôž ku krku a odhodil ju, zatiaľ čo ona bránila manžela, tento ušiel na ulicu pred rodinný dom a následne privolaná hliadka polície spacificovala páchatel'a, pričom obvinený poškodenému spôsobil pomliaždenie mäkkých tkanív hlavy a tváre s krvným výronom v oblasti ľavého oka, povrchové rezné rany na čele, zlomeninu priečnych výbežkov 3. a 4. driekového stavca vpravo a odreniny kože s pomliaždením ľahkého charakteru v oblasti ľavého lakťa, ktoré si vyžiadali lekárske ošetrenie a následné liečenie s obmedzením v bežnom spôsobe života po dobu 4-5 týždňov a týmto svojim konaním vzbudil u poškodených dôvodnú obavu o ich život a zdravie. Páchatel' sa teda požitím návykovej látky úmyselne priviedol do stavu nepričetnosti, v ktorom sa dopustil konania, ktoré má inak znaky prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona v súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, čím spáchal zločin opilstva podľa § 363 ods. 1 TZ. Za uvedené konanie bol odsúdený na podmiennečný trest odňatia slobody vo výmere osemnásť mesiacov, ktorý mu bol podmiennečne odložený s probačným dohľadom počas skúšobnej doby v trvaní tridsaťšesť mesiacov. Zároveň mu súd uložil niekoľko obmedzení spočívajúcich v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok a návštev pohostinských zariadení, reštauračných zariadení. Povinnosť podrobiť sa na vyzvanie súdu alebo príslušníka Policajného zboru skúške na alkohol a iné návykové látky za účelom kontroly

dodržiavania zákazu požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok. Povinnosť spočívajúcu v príkaze nepriblížiť sa k poškodeným na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti ich obydlií alebo v určenom mieste, kde sa poškodení zdržujú alebo ktoré navštevujú. A v neposlednom rade obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Zároveň súd rozhodol o povinnosti nahradiť poškodenému škodu vo výške 1 453,20 eur.

Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V, sp. zn., 4T/24/2023, z 26. 4. 2023, v rámci ktorého súd uznal vinným páchatela z prečinu opilstva v zmysle § 363 ods. 1 TZ, a to na nasledujúcom skutkovom základe. Páchatel pod vplyvom omamných a psychotropných látok, užívateľ metamfetamínu, zaútočil na členov hliadky Policajného zboru, a to fyzickým útokom na hlavu jedného z členov hliadky, následne nohami kopal do zadných dverí služobného motorového vozidla, pričom rozbil a vykopol z rámu okno a ďalej kopol iného člena hliadky do oblasti krku a ramena. Vo fyzických útokoch naďalej pokračoval a začal aj vykrikovať na policajtov, že ich zabije. Páchatel svojím konaním spôsobil poškodenie služobného motorového vozidla vo výške 352,07 eur a členom hliadky spôsobil viaceré povrchové poranenia zápästia a ruky, poranenia v oblasti krku, pomliaždenie pleca a ramena, pomliaždenie iných častí ruky, viaceré otvorené rany. Páchatel sa dopustil tohto konania v stave intoxikačnej psychózy, spôsobenej metamfetamínom, kedy nemohol rozpoznať nebezpečnosť a protiprávnosť svojho konania a svoje konanie ani nemohol ovládať. Rozpoznávacie a ovládacie schopnosti boli u páchatela z dôvodu prítomnosti tejto psychózy kompletne vymiznuté, aplikáciou návykovej látky sa úmyselne priviedol do stavu nepričetnosti, v ktorom sa dopustil konania, ktoré má inak znaky trestného činu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) TZ a poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 TZ. Za uvedené konanie ho súd odsúdil na dvadsaťosem mesačný nepodmienečný trest odňatia slobody a na ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/29/2024, zo dňa 23. 7. 2024, na základe ktorého bol zrušený napadnutý rozsudok Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 75T/27/2023, zo dňa 26. 1. 2024 a ktorým daný krajský súd uložil páchatelovi za trestný čin opilstva v zmysle § 363 ods. 1 TZ, trest odňatia slobody vo výmere šesťnásť mesiacov. V uvedenej trestnej veci bolo odvolanie podané tak proti výroku o vine, ako aj voči výroku o treste. Avšak odvolací súd konštatoval, že vykonané dokazovanie na súde prvého stupňa svedčilo pre jediný možný záver, a síce, že obžalovaný požitím návykovej látky sa z nedbanlivosti priviedol do stavu nepričetnosti, v ktorom sa dopustil konania, ktoré má inak znaky prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) TZ, s poukazom na § 138 písm. d) TZ. a § 139 ods. 1 písm. c) TZ. a § 127 ods. 5 TZ. Nepochybne tak obžalovaný svojim konaním popísaným v skutkovej vete napadnutého rozsudku naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu opilstva podľa § 363 ods. 1 TZ., pre ktorý ho súd prvého stupňa aj (správne) uznal vinným.

V zmysle uvedených súdnych rozhodnutí je možné konštatovať, že aplikačná prax pod trestný čin opilstva subsumuje konania, ktorými sa páchatelia privedú do stavu nepričetnosti, či už užitím alebo aplikáciou alkoholu, resp. návykových látok v množstve, ktoré im zabráni v rozpoznávaní protiprávnosti ich správania, resp. zabráni v ovládaní ich konania. Čo jednoznačne vyzdvihujeme je pravidelné ukladanie ochranných liečení, najmä ochranného liečenia protialkoholického, resp. protitoxikomanického. Z uvedeného preto konštatujeme, že aplikačná prax odzrkadľuje právno-teoretické vymedzenie trestného činu opilstva a zabezpečuje nielen morálnu ochranu spoločnosti, ale zároveň pôsobí aj preventívne a výchovne. V tomto smere preto vyhodnocujeme súčasnú právnu úpravu trestného činu opilstva ako dostatočnú a úmernú.¹⁶

3. Význam opilstva ako trestného činu v Osobitnej časti Trestného zákona

Už v rámci legislatívneho procesu č. LP/2021/744 obsahovala vtedajšia verzia novely Trestného zákona vypustenie predmetného trestného činu. V dôvodovej správe k tejto verzii novely bolo uvedené, že vypustenie trestného činu opilstva je potrebné z dôvodu, že súčasná právna úprava je problematická. Zákonodarcu za problematickú označil skutočnosť, že: „Páchatel sa môže cielene vyhnúť trestu aj za obzvlášť závažné zločiny, ak sa privedie do stavu nepričetnosti **po spáchaní trestného činu** a následne je zadržaný políciou. V takomto prípade by sa naňho vzťahovala nižšia trestná sadzba. Z uvedených dôvodov sa navrhuje jeho vypustenie.“¹⁷

Predmetné zdôvodnenie autorka nepovažuje za relevantné a z toho dôvodu k nemu uvádza nasledovné stanovisko. Predmetné, zdá sa abstrahuje situáciu, kedy by sa páchatel po spáchaní

16 Remeta, R.: Zásady ukladania trestov z pohľadu navrhovaných zmien, In: Čentéš, J. – Kurilovská, L. – Strémy, T. – Vasilík, L.: Aktuálne výzvy trestného práva 2023, Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2023, s. 145

17 Legislatívny proces č. LP 2021/744, online dostupný na:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/-legislativne-procesy/-SK/LP/2021/744/-spriedodne-dokumenty?stadium-Uid=8f1fa135-fd07-43f0-b1e5-eeb029b-c27a6> (navštívené dňa 22. 4. 2025)

18 Hacek, V.: Trestný čin „opilstvo“ z pohľadu psychiatra. *Psychiatria pre prax*, 2011, č. 12 (1), s. 38, online dostupné na: <https://www.solen.sk/sk/casopisy/psychiatria-pre-prax/-trestny-cin-opilstvo-z-pohladu-psychiatra> (navštívené 25. 4. 2025)

19 Zábrenszki, T.: Trestné činy spáchané pod vplyvom návykovej látky, Bratislava : C. H. Beck, 2024, s. 50

20 Autor uvedený konštatuje na podklade svojho výskumu, ktorý v rámci vedeckej činnosti vykonal

21 Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/64/2016 z 31. 1. 2017

22 Žilinka, M.: Trestný čin opilstva má svoje opodstatnenie, 2021, In: Pravda, online dostupné na: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/611046-zilinka-trestny-cin-opilstva-ma-svoje-opodstatnenie/> (navštívené dňa 24. 3. 2025)

trestného činu, ktorý vykonal v pričetnom stave, teda by mal niesť následky za svoje protiprávne konanie, sa úmyselne privedie do stavu nepričetnosti, aby sa vyhol trestnej zodpovednosti. V tomto smere však máme za to, že uvedené zdôvodnenie nie je z právneho hľadiska možné akceptovať. Svoj názor jednoznačne opierame o súčasné znenie druhého odseku trestného činu opilstva, v rámci ktorého zákonodarca *expressis verbis* vylúčil úmyselné privedenie sa do stavu nepričetnosti za účelom spáchania akéhokoľvek trestného činu, pričom podľa nášho názoru by sme pod toto konanie vedeli na podklade extenzívneho výkladu subsumovať aj situáciu, s ktorou operoval vtedajší zákonodarca v rámci legislatívneho procesu. Ako podporný argument za vypustenie trestného činu opilstva je možné považovať aj názor psychiatra doktora Haceka, ktorý považuje trestný čin opilstva za nezmyselný. Uvádza, že: „V stave úplnej nepričetnosti, ktorá je zavinená alkoholom okrem patologickej opitosti a alkoholickéj toxickéj psychózy, je pre osobu bez diagnostikovanej závislosti od alkoholu problematické nielen spáchať nejaký trestný čin, ale vôbec artikulovať, pohybovať sa a z psychiatrického hľadiska vykonávať akékoľvek motoricky koordinované kopance, údery, bodanie atď. Ak by šlo o osobu, ktorá nie je závislá od alkoholu a v dôsledku nadmernej konzumácie by sa priviedla do stavu nepričetnosti, tak by bola takáto osoba s najväčšou pravdepodobnosťou v stave bezvedomia či v kóme a bolo by možné, že bez cudzej pomoci by takáto osoba skôr zomrela, ako by bola schopná dopustiť sa akéhokoľvek trestného činu.“¹⁸

Zábrenszki v tomto smere otvára otázku, „že ak by došlo k vypusteniu trestného činu opilstva, ako by sa posudzovala trestná činnosť spáchaná pod vplyvom iných návykových látok, po požití ktorých by sa páchatel priviedol do stavu nepričetnosti.“¹⁹ V tomto smere ďalej uvádza, že prípadné vypustenie trestného činu opilstva nepovažuje za vhodné, ale navrhuje zvážiť doplnenie § 363 ods. 2 TZ, a síce, že o trestný čin opilstva nepôjde ani v prípadoch, ak by k protiprávnemu konaniu dochádzalo opakovane.²⁰

Na druhej strane neopomíname ani situáciu, ktorá v rámci aplikačnej praxe môže nastať, a síce prípad, ak sa stav nepričetnosti, resp. duševná porucha objaví u páchatela až po spáchaní trestného činu. V takomto prípade totiž platí, že takto „neskôr“ preukázaná duševná porucha nemá vplyv na posudzovanie trestnej zodpovednosti páchatela, ale ide len o procesno-právnu otázku, v rámci ktorej je potrebné posúdiť a vysporiadať sa s otázkou, či je takáto osoba schopná vnímať priebeh a zmysel trestného konania. Z dôvodu podchytenia čo možno najširšieho spektra aplikačných prípadov uvádzame nasledovnú situáciu, ktorou sa zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky, a v rámci ktorej riešil skutok, v ktorom **obvinený v čase skutku, ktorý sa mu kládol za vinu trpel paranoidnou poruchou osobnosti, avšak táto neovplyvňovala jeho správanie a ovládacie schopnosti spôsobom predpokladaným v § 23 TZ**. Schopnosť rozpoznať protiprávnosť svojho konania a toto ovládať totiž stratil až následne, a to v dôsledku rozvoja (dekompenzácie) jeho duševnej poruchy. Z tohto dôvodu v danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o porušení zákona v zmysle § 319 TP a konanie, ktoré mu predchádzalo v § 23 TZ v neprospech obvineného a zrušil ďalšie obsahovo nadväzujúce rozhodnutia.²¹ Z uvedeného vieme preto vyabstrahovať, že v prípade, ak u obvineného nastane duševná porucha po spáchaní trestného činu a táto skutočnosť nemá oporu v zistených skutkových okolnostiach z čoho vyplýva, že na takéto rozhodnutia nadväzujúce rozhodnutie sú založené na nesprávnom právnom posúdení § 23 TZ, a teda v uvedenom prípade je daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) TP, a to tak, ako uvádzame aj vyššie v texte.

Na základe vyššie uvedeného konštatujeme, že trestný čin opilstva má v Trestnom zákone svoje opodstatnené miesto. Máme totiž za to, že prípadné vypustenie tohto trestného činu by z osôb, ktoré by sa aj v budúcnosti dopúšťali konania, ktoré by bolo možné klasifikovať ako trestný čin opilstva stávali iba dve kategórie osôb, a to osoby, ktoré by umelo boli nasimulované do role osôb trestne zodpovedných, a to aj napriek tomu, že by ich konanie vykazovalo znaky v súčasnosti platného trestného činu opilstva, alebo by boli takéto osoby považované za osoby v čase spáchania činu inak trestného nepričetné, a v tom prípade by teda trestne zodpovedné vôbec neboli. Už len zo samotného vykreslenia vyššie uvedenej teoretickej situácie je evidentné, že uvedené konanie by nepomohlo zabezpečeniu právnej istoty v spoločnosti, skôr naopak, podkopávalo by jeho základy.

Taktiež upriamujeme pozornosť aj na vyjadrenie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ktorý uviedol nasledovné: „Na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti slúži práve daný ‚kvázidelikt‘, ktorý pôsobí zároveň prevenčne, aby sa páchatel neprivádzal ani len z nedbanlivosti do takého stavu, v ktorom následne nemá sám nad sebou kontrolu a pácha v ňom činy inak trestné (v nepričetnosti). Trestný čin opilstva má svoje opodstatnenie. Nepričetnosť totiž bráni trestnému stíhaniu páchatela za trestný čin spáchaný v tomto stave.“²² onštatujeme, že označovanie trestného činu

opilstva za problematické nepovažujeme za dôvodné a už vôbec nie je na mieste zastávať názor, že uvedený trestný čin stráca svoje opodstatnenie v aplikáčnej praxi. Práve naopak, autorka je presvedčená, že právna úprava trestného činu opilstva *de lege lata* je nastavená dostatočne vhodne a objektívne nato, aby sa predchádzalo možným problémom. Pre presnosť ešte raz uvádzame, že skutočnosť, že pod tento trestný čin sa dajú subsumovať prípady, kedy páchatel' úmyselne zneužije svoj stav nepríčetnosti do ktorého sa privedie vedome, za účelom spáchania trestného činu totiž jednoznačne pokrýva § 363 ods. 2 TZ, ktorý **explicitne vylučuje** aplikáciu trestného činu opilstva na prípady, kedy sa páchatel' privedol na stavu nepríčetnosti v úmysle spáchať v ňom trestný čin.

ZÁVER

Samotný názov uvedeného trestného činu – opilstvo je do určitej miery skresľujúci, pretože môže evokovať presvedčenie, že jeho primárnym a jediným cieľom je postihovať osoby, ktoré sa do stavu nepríčetnosti priviedli požitím len alkoholických nápojov. Takýto záver je však celkom zjavne nesprávny, lebo v zmysle skutkovej podstaty môže ísť o akúkoľvek návykovú látku.

Ak sa do stavu nepríčetnosti privedol páchatel' požitím alebo aplikáciou návykovej látky, resp. inak, je nevyhnutné spoľahlivo objasniť, či tak učinil zavinene, alebo nie, a pokiaľ je tu zavinenie páchatel'a, je nutné skúmať formu a obsah zavinenia, t. j. či bude páchatel' trestne zodpovedný v plnom rozsahu alebo len za trestný čin opilstva alebo či nebude trestne zodpovedný vôbec.

Zákonodarcom chránený individuálny objekt predmetného trestného činu je nastavený dostatočne široko, a to na celú škálu kvázideliktov, ktoré môže páchatel' naplniť konštatujeme, že nastavenie trestnej sadzby v rozmedzí tri až osem rokov je **dostatočné a vhodné**. Rovnako neopomíname ani skutočnosť, že páchatel' je čiastočne zvýhodnený aj tým, že trestná sadzba v zmysle § 363 ods. 1 TZ sa použije len vtedy, ak je u spáchaného kvázideliktu prísnejšia. *Argumentum a contrario* preto platí, že pokiaľ je pri trestnomčine, ktorý je v zmysle § 363 ods. 1 TZ považovaný za čin inak trestný, trestná sadzba miernejšia, bude potrestaný podľa tohto miernejšieho trestného činu. Záver o tom, že páchatel' sa požitím návykovej látky privedol do stavu nepríčetnosti, je právnou otázkou, t. j., na túto otázku musí nájsť odpoveď orgán činný v trestnom konaní alebo súd, pričom tieto vychádzajú zo záverov znaleckého posudku.

Predmetom predkladaného textu bolo aj pojednávanie o súvisiacich termínoch, konkrétne stav zmenšenej príčetnosti, patologická opitosť a patologická afekt. Autorka sa v tomto smere snažila argumentačne využiť rozhodnutia súdnych autorít tak tuzemské ako aj české. V kontexte patického afektu si dovoľujeme odporučiť, na podklade odborníkov venujúcich sa psychiatrii a súdnemu znalectvu, aby znalec súdu objasnil krátkodobú aj dlhodobú motiváciu páchatel'a, intenzitu, dôraz a dopad vonkajších situačných stresorov, ktoré afektívne vzrušenie vyvolali, vrátane vzájomnej úmernosti afektívnej reakcie a iniciujúcu udalosť v porovnaní s bežnou populačnou normou. V súvislosti s tým by znalec mal súdu z odborného hľadiska tiež priblížiť osobnosť páchatel'a a kauzálny vzťah jeho osobnostných rysov a predeliktnej situácii, resp. psychického rozpoloženia v ktorom sa páchatel' trestného činu dopustil.²³

Zistenia z aplikáčnych prípadov, ktoré sú v texte spracované preukazujeme, že pod trestný čin opilstva súdy subsumujú aj prípady, kedy sú páchatelia tohto trestného činu intoxikovaní po požití aj iných návykových látok ako alkohol, o čom svedčia aj závery prvej časti nášho textu. Situácie, ktoré súdy riešia v rámci aplikáčnej praxe uvedeného trestného činu sú rôznorodé, od fyzických útokov na osoby z dôvodu aplikácie návykových látok, až po použitie násilia proti veci, čím sa páchatelia dopúšťajú okrem iného aj majetkovej kriminality. V tomto smere preto konštatujeme, že rôznorodosť uvedených protiprávných konaní, i keď zo štatistického hľadiska páchanej v nižšej (takmer mizivej) miere, predpokladá existenciu tohto trestného činu aj do budúcnosti. Zastávame názor, že uvedená skutková podstata má svoje miesto v Osobitnej časti Trestného zákona, tak z dôvodu ochrany spoločnosti pred nepríčetnými páchatel'mi, ako aj z hľadiska prevencie páchania trestnej činnosti.

Pri vyslovení definitívneho názoru k prípadnému vypusteniu predmetnej skutkovej podstaty z Osobitnej časti Trestného zákona jednoznačne zastávame názor, že tento krok nemožno považovať za správny. Skutková podstata trestného činu opilstva v rámci aplikáčnej praxe nevykazuje anomálie, na podklade ktorých by bolo možné vysloviť, že prostredníctvom tohto trestného činu dochádza k úmyselne nižšiemu trestaniu páchatel'ov, resp. k zneužití súčasnej právnej úpravy. Naopak, autorka je presvedčená, že uvedená skutková podstata má zásadné postavenie v diapazóne

23 Žukov, I. – Hořák, J. – Fischer, S. – Ptáček, R.: Zločiny v afektu – forenzní vyhodnocení – právní komentář, In: Psychiatr č. 107 (3), 2011, s. 172 – 178, online dostupné na: http://www.cspsy-chiatr.cz/download/CSP_2011_3_172_178.pdf

skutkových podstát uvedených v Trestnom zákone, pretože postihuje a trestná tých páchatel'ov, ktorí sa do stavu nepríčetnosti dostali či už úmyselne alebo z nedbanlivosti, a teda explicitne rozlišuje možných páchatel'ov tohto trestného činu. Nepovažujeme za udržateľné teórie, ktoré tvrdia, že právna úprava opilstva umožňuje možným páchatel'om exkulpovať svoje správanie z dôvodu, že ich konanie naplnilo atribúty nepríčetnosti. ■

RESUMÉ

Osobitná kategória nepríčetných páchatel'ov

Autorka sa v príspevku snažila priniesť nové svetlo do problematiky trestného činu opilstva, ktorý bol vždy predmetom širokej diskusie odbornej verejnosti aj napriek jeho pomerne nízkemu percentu využívania. Záverom konštatuje, že síce nepríčetnosť je právnym pojmom a podlieha právnemu posúdeniu, no k hodnoteniu, či už policajta, prokurátora, a de facto aj súdu dochádza na základe vyjadrení znalca, ktorý konštatuje, či páchatel' v čase spáchania trestného činu bol trestne zodpovedný, resp. či došlo k vymiznutiu ovládacích alebo rozpoznávacích schopností. Z uvedeného preto vyplýva, že právne posúdenie vychádza síce „sprostredkované“, ale z odborného hodnotenia znalcov z daného odvetvia. Autorka preto opakuje, že neprihliadanie na stav nepríčetnosti, resp. vypustenie trestného činu opilstva z Osobitnej časti Trestného zákona nie je správnym ani spoločensky akceptovateľným riešením jednak z dôvodov vyššie uvedených a jednak z dôvodu, že nepríčetnosť vylučuje zavinenie a jednou zo základných zásad trestného práva hmotného je zodpovednosť za zavinenie.

SUMMARY

A Special Category of Insane Offenders

The author aimed to shed new light on the issue of drunkenness as an offence which has always been widely discussed among experts despite the relatively low percentage of use. The author concludes that although insanity is a legal concept and is subject to legal assessment, the evaluation thereof by a police officer, prosecutor or de facto court is based on the opinion of an expert who determines whether the offender was criminally liable at the time of the offence or whether his/her control or cognitive abilities were impaired. It therefore follows from the above that the legal assessment is based, although "indirectly", on the evaluation by experts in the respective field. The author therefore reiterates that disregarding the state of insanity or the deletion of the offence of drunkenness from the Special Part of the Criminal Code is neither correct nor socially acceptable solution both for the reasons mentioned above and because insanity excludes fault and one of the fundamental principles of substantive criminal law is liability for fault.

ZUSAMMENFASSUNG

Sonderkategorie unzurechnungsfähiger Täter

Die Autorin war in ihrem Beitrag angestrebt, ein neues Licht in die Problematik der Straftat der Trunkenheit zu werfen, die immer der Gegenstand einer breiten Diskussion unter der fachorientierten Öffentlichkeit war, obwohl diese prozentual gesehen wenig angewendet wird. Zum Schluss stellt die Autorin fest, dass obwohl die Unzurechnungsfähigkeit ein Rechtsbegriff ist, zu deren rechtlichen Würdigung durch einen Polizisten, Staatsanwalt sowie durchs Gericht de facto aufgrund der Auslassung eines Sachverständigen kommt, von dem festgestellt wird, ob der Täter zur Zeit der begangenen Straftat strafrechtlich haftbar bzw. geistig fähig war, eigenes Handeln zu beurteilen und zu steuern. Aus dem oben angeführten ergibt sich deswegen, dass die rechtliche Würdigung zwar „vermittelt“, aber aus einer fachgemäßen Würdigung des Sachverständigen im betreffenden Bereich resultiert. Die Autorin beteuert wiederholt deswegen, dass der Zustand der Unzurechnungsfähigkeit bzw. die Auslassung der Straftat der Betrunketheit aus dem Sonderteil des Strafgesetzes weder richtige noch gesellschaftlich akzeptable Lösung einerseits aus dem vorbezeichneten Grund und andererseits deswegen ist, weil die Unzurechnungsfähigkeit das Verschulden ausschließt und das eine von den grundlegenden Prinzipien des materiellen Rechtes doch die Haftung für ein strafrechtliches Verschulden ist.

Úvaha nad platnosťou holografného závetu

prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martin Križan, PhD.

K otázke platnosti holografného závetu z pohľadu spôsobu vyhotovenia listiny, na ktorej je zaznamenaný obsah závetu sa autorom napriek dôkladnému skúmaniu nepodarilo nájsť žiadnu zmienku ani v dostupných publikačných výstupoch ani vo zverejnených rozhodnutiach súdov Slovenskej republiky, resp. súdov Českej republiky do obdobia účinnosti Občianskeho zákonníka č. 40/1964 na území Českej republiky. Prax však nastolila otázku, či možno považovať za holograf, a teda platný závet aj takú listinu, ktorá je len kópiou vlastnoručne napísaného závetu, ktorú následne poručiteľ vlastnoručne podpísal a uviedol na nej dátum.

Autori sa preto vo svojom príspevku pokúšajú nájsť odpoveď na položenú otázku na základe analýzy platnej právnej úpravy, logických argumentov a syntézy podporných argumentov z dostupnej rozhodovacej činnosti súdov.

Úvod

Predmetom vedeckých úvah v tomto príspevku je jednoduchý skutkový stav týkajúci sa vyhotovenia holografného závetu za nasledujúcich podmienok.

Poručiteľ vlastnou rukou napísal listinu, v ktorej nakladal so svojím majetkom pre prípad svojej smrti tak, že v nej ustanovil dedičov a určil aj ich podiely. Zatiaľ na listine neuviedol ani dátum ani ju nepodpísal. Aby nemusel dvakrát písať to isté, vyhotovil z tejto listiny pomocou kopírovacieho stroja kópiu. Následne na obidvoch listinách vlastnoručne dopísal dátum (na obidvoch identický) aj ich vlastnoručne podpísal. Podľa obsahu listín niet pochybností o tom, že išlo o závet.

Po určitom čase sa však poručiteľ rozhodol inak a prvú listinu, ktorú originálne napísal vlastnou rukou, zničil (kvôli ľahšej orientácii ďalej len „holografný závet“). Prečo nezničil aj druhú listinu, ktorej obsah bol len kópiou pôvodnej vlastnoručne napísanej listiny (ďalej len „kópia závetu“), nie je známe a vzhľadom na smrť poručiteľa už nie je ani zistiteľné.

Napriek § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákon č. 40/1964 Zb. (ďalej len OZ), podľa ktorého právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, by ani zistenie dôvodu, prečo poručiteľ nezničil aj kópiu závetu, nemohlo mať vplyv na posúdenie platnosti závetu z hľadiska dodržania zákonom prípustnej formy podľa § 476 OZ.

Skutkový stav je jednoznačný, nepochybný. A hoci je jednoduchý, o jeho právnom posúdení sa to už povedať nedá. Pokúsime sa preto na základe argumentov, ktoré pripúšťa účinná právna úprava, hľadať odpoveď na otázku – aké možnosti právneho posúdenia **otázky možnej akceptácie kópie vlastnoručne napísaného závetu, ak následne bola táto kópia vlastnoručne podpísaná poručiteľom**, pripúšťa naša právna úprava.

Pri bežnom rozhovore s viacerými právnikmi bez toho, aby mali čas na hlbšie zamyslenie, ich riešenie veci nebolo totožné, resp. okamžite nechceli/nevedeli zaujať žiadne stanovisko. Možno keby sa hlbšie zamysleli, bola by ich odpoveď iná.

Cieľom tohto článku je preto snaha ponúknuť právne argumenty v prospech riešenia, ku ktorému dospeli autori pri hlbšej analýze právneho problému.

Stav poznania

V dostupných súdnych rozhodnutiach a v literatúre na ne nadväzujúcej možno nájsť odpovede na viaceré otázky závažného charakteru, ktoré majú výrazný vplyv na platnosť holografného alebo alografného závetu. Z nich možno spomenúť napríklad:

- Z I, s. 507, podľa ktorého je povinnosť zisťovať v rámci konania o dedičstve, či poručiteľ zanechal závet a či obsah a forma závetu zodpovedajú § 476 OZ,
- R 32/2024, podľa ktorého nie je rozhodujúce, na akom podklade (papier, látka, koža, drevo a pod.) bol text závetu spísaný (bod 18.1 odôvodnenia rozhodnutia),
- R 33/2014, rozhodnutie, podľa ktorého ak závet pozostáva z viacerých listov, ktoré nie sú spojené, nezakladá to bez ďalšieho neplatnosť závetu. Záver o platnosti takéhoto závetu je ale opodstatnený, len ak sú vylúčené pochybnosti o pravosti, pravdivosti, súvislosti a nadväznosti jednotlivých listov závetu,
- Z I, s. 552, podľa ktorého § 478 OZ o tom, že akékoľvek podmienky pripojené k závetu nemajú právne následky, nebráni tzv. všeobecnému náhradníctvu. Podmienkami v zmysle § 478 OZ treba rozumieť iba obmedzenia, príkazy a zákazy, ktoré podľa vôle závetcu majú obmedziť dedičov vo voľnej dispozícii s jeho majetkom. Pri ustanovení náhradného dediča však tomu tak nie je.
- R 77/2004, zásadné rozhodnutie k dátumu podpísania závetu, podľa ktorého musí byť pod následkom neplatnosti závetu dátum uvedený priamo v závete (na začiatku alebo na konci závetu), pričom ustanoveniu § 476 ods. 2 OZ nezodpovedá, ak dátum podpísania závetu obsahuje iba osvedčovací doložka notára alebo iného úradu oprávneného osvedčovať pravosť podpisu na listinách,
- R 51/1984, zásadné rozhodnutie k podpisu závetu, podľa ktorého stačí, ak poručiteľ podpísal závet aspoň svojím priezviskom, pokiaľ o totožnosti podpisu poručiteľa nie sú žiadne pochybnosti, alebo
- R 32/2024 zásadné rozhodnutie o nemožnosti nahradiť podpis poručiteľa pečiatkou alebo faksimile (o čom sa vyjadril Najvyšší súd SR v bode 18.1 odôvodnenia rozhodnutia) a tiež napríklad
- R 30/1982, podľa ktorého, ak bol závet zrušený neskorším závetom (§ 480 ods. 1 OZ), neobnoví sa jeho účinnosť tým, že neskorší závet bol odvolaný, alebo bola zničená listina, na ktorej bol neskorší závet napísaný.

Nepodarilo sa nám však nájsť žiadne súdne rozhodnutie ani dostupnú literatúru, ktoré by sa venovali riešeniu otázky nastolenej v tomto príspevku. Nedovolíme si tvrdiť, že nikto pred nami sa danej problematike nevenoval, len sa nám nepodarilo napriek nášmu úsiliu nič nájsť. Preto sa pokúsime poskytnúť argumenty, ktoré možno do budúcnosti pomôžu túto medzeru vyplniť.

Prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc. pôsobí na Katedre občianskeho práva Univerzity Komenského v Bratislave ako hlavná garantka 3. stupňa vysokoškolského štúdia v študijnom

odbore právo, v študijnom programe občianske právo a tiež ako hlavná garantka pre habilitačné konanie a konanie na vymenovanie za profesora (inauguračné konanie) v odbore občian-

ske právo. Vo svojej publikačnej činnosti sa venuje aktuálnym otázkam občianskeho práva hmotného a procesného. Je členkou International Association of Procedural Law. Dlhoročne spolupracuje s občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SR pri vypracovávaní stanovísk. V právnej praxi pôsobí ako advokátka.

Doc. JUDr. Martin Križan, PhD. pôsobí ako docent na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bra-

tislave. V právnej teórii sa zaoberá problematikou súkromnoprávných aspektov moderných technológií, dedičského práva a vybraných otázok záväz-

kového práva. Je autorom alebo spoluautorom viacerých vedeckých publikácií a článkov. Pravidelne publikuje v domácich a zahraničných odborných a vedeckých periodikách, rovnako sa zúčastňuje na domácich a zahraničných konferenciách a seminároch. V právnej praxi pôsobí aj ako advokát.

Právna analýza a argumentácia

V zmysle § 476 ods. 1 OZ je možné platne zriadiť závet len jednou z troch foriem. Buď musí byť závet napísaný vlastnou rukou (holografný závet) alebo môže byť zriadený v inej písomnej forme za účasti svedkov (alografný závet) alebo môže byť zriadený vo forme notárskej zápisnice.

Vzhľadom na skutočnosť, že závet nebol vyhotovený vo forme notárskej zápisnice, je potrebné zredukovať právnu úvahu len na prvé dve spomenuté formy závetu. Teda, či kópia závetu spĺňa zákonnú formu holografu alebo alografu.

V zmysle rozhodovacej činnosti súdov je závet prísne formálny jednostranný právny úkon (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. 4. 2003 publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 77/2004, alebo rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 11. 2011, sp. zn. 4Cdo/24/2011).

Holograf, ako vlastnoručný závet, musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný (§ 476a OZ). Súčasne musí byť v každom závete uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný [§ 476 ods. 2 písm. b) OZ].

Pre napísanie závetu, uvedenie dátumu aj pre jeho podpísanie sa preto vyžaduje, aby to poručiťel urobil vlastnou rukou. To znamená pohybom vlastnej ruky za použitia bežných ručných písacích potrieb – plniaceho alebo gulôčkového pera, pierka, ceruzky, fixky, farbičky, štetca, kriedy. Kombinácia viacerých písacích potrieb alebo rôznych náplní nemá žiaden vplyv na platnosť závetu, pretože takúto požiadavku zákon nestanovuje.¹ Tiež použitie viacerých druhov písma v jednom závete (písmo tlačené a písané, malé a veľké) nespôsobuje neplatnosť holografného závetu.² A napokon je právne irelevantné, ktorou rukou poručiťel závet napísal, teda či tak urobil rukou dominantnou alebo nedominantnou.³

Súčasne súdna prax aj právna doktrína zastáva názor, že v zákone použité slová „vlastnou rukou“ treba vykladať cez zmysel zákona. Preto hoci len opatrne, ale predsa pripúšťajú, že zmyslom zákonného ustanovenia je, aby poručiťel závet spísal sám pomocou písacích potrieb, a preto možno za platný holografný závet považovať aj taký, ktorý zriadi osoba, ktorá v dôsledku svojej telesnej dispozície dokáže sama písať len za pomoci protézy alebo píše inou časťou tela (napr. nohou, ústami a pod.).⁴ S týmto názorom treba súhlasiť, pretože inak by sme sa dostali do výkladového vákuu medzi § 476a a 476c OZ. Existuje totiž určitá skupina ľudí, ktorá síce pre svoje zdravotné postihnutie nemôže písať rukou, ale napriek tomu je schopná zaradiť sa do plnohodnotného života a prejavovať svoju vôľu prostredníctvom protézy alebo inej časti tela. Dôkazom toho sú napríklad aj maliari, ktorí maľujú nohami alebo ústami. Pripustením opačného výkladu by neostávala iná možnosť, len zaradiť tieto osoby medzi poručiťelov, ktorí nemôžu písať (§ 486c OZ), a to napriek tomu, že by tieto osoby takúto zákonom stanovenú podmienku v skutočnosti nespĺňali. Boli by tak diskriminovaní čo do možnosti vyhotovenia holografného závetu napriek tomu, že by boli schopní písomne prejať svoju vôľu.

Inú výnimku z požiadavky vlastnoručne spísaného závetu zákon nepripúšťa. Nie je teda možné použiť žiadne mechanické písacie pomôcky (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. 11. 2011, sp. zn. 4Cdo/24/2011, s. 5 odôvodnenia). Mechanickou písacou pomôckou je napr. písací stroj, počítač a tlačiareň, kopírovacie zariadenie (xerox, skener), razítko alebo pečiatka, šablóny na písmo, samolepiace štítky a podobne. Je ňou teda akýkoľvek prístroj, zariadenie, nástroj alebo technika, ktorá umožňuje prenos textu na určitý podklad (papier, kožu, látku, sklo a pod.) bez toho, aby poručiťel každé písmeno vytvoril priamym pôsobením svojej ruky, to znamená bez toho, aby každé písmeno fyzicky napísal pomocou niektorej z ručných písacích potrieb (pero, pierko, ceruzka a pod.)

Osobitne k nemožnosti nahradiť dátum, kedy bol závet podpísaný (nie napísaný), sa vyjadril Najvyšší súd SR napr. v R 77/2004 alebo tiež v rozsudku Najvyššieho súdu SR z 29. 11. 2011, sp. zn. 4Cdo/24/2011, s. 5 odôvodnenia. Ešte raz možno zdôrazniť, že § 476 ods. 2 OZ nezodpovedá, ak dátum podpisania závetu obsahuje iba osvedčovacia doložka notára alebo iného úradu oprávneného osvedčovať pravosť podpisu na listinách. Rovnako nebude stačiť ani to, ak by dátum na závete poručiťel vytlačil iba pečiatkou, ak by dátum nalepil alebo ak by ho na závet umiestnil akýmkoľvek iným spôsobom, rozdielnym od vlastnoručného písma. Nebude tiež stačiť, ak by dátum vlastnoručne dopísal niekto iný.

Forma zápisu dátumu nebude rozhodujúca. Rozhodujúce však bude, aby dátum obsahoval všetky tri údaje, to znamená deň, mesiac aj rok. Či ich poručiťel napíše číselne (1. 7. 2025), slovné

1 Ivančo, M. – Cenker, M.: Datovanie a signácia závetu. In: Ficová, S. – Raková, K. – Ivančo, M. a kol.: Vybrané otázky dedičského práva úvahách de lege ferenda. 1. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2022, s. 194.

2 C. d. v pozn. 1, s. 180 – 181.

3 Bod 18.1 odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. 1. 2024, sp. zn. 1Cdo/93/2022, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 32/2024, tiež aj Bajánková, J. In: Števček, M. – Dulak, A. – Bajánková, J. – Fečík, M. – Sedlačko, F. – Tomašovič, M. a kol.: Občiansky zákonník II. § 45 – 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 1666.

4 C. d. v pozn. 3.

(prvého júla dvetisícdvadsaťpäť) alebo kombinovane (1. júla 2025), nie je dôležité. Zákon totiž náležitosť dátumu presnejšie nešpecifikuje, preto ani výkladom nie je možné túto požiadavku na závet sprísňovať. Akákoľvek forma zápisu dátumu preto bude spĺňať zákonnú požiadavku, ak ho poručiteľ napíše vlastnou rukou a bude obsahovať všetky tri údaje. Takisto nebude nedostatkom závetu ani skutočnosť, ak poručiteľ v deň podpisu závetu dopíše dátum iným perom, ako je skôr napísaný text závetu, resp. ak poručiteľ dopíše len časť dátumu.

Tak isto osobitne k nemožnosti nahradiť vlastnoručný podpis pečiatkou alebo faksimile pod následkom absolútnej neplatnosti závetu sa vyjadril Najvyšší súd SR napr. v rozsudku z 30. 1. 2024, sp. zn. 1Cdo/93/2022, v bode 18.1 odôvodnenia (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 32/2024).

Z uvedeného vyplýva, že ak sa pri *dátume* alebo *podpise* použije niektorý z vyššie vymenovaných mechanických prostriedkov, holograf nespĺňa formu vlastnoručného závetu, a preto je absolútne neplatný.

Povinnosť napísať v holografnom závete vlastnoručne je stanovená jednotne pre obsah, dátum aj podpis. Nie je preto možné požiadavku vlastnoručného napísania pri jednej náležitosti vykladať inak ako pri druhej.

Na základe syntézy doterajších záverov súdnej praxe možno konštatovať, že ak musí byť v zmysle rozhodovacej činnosti súdov vlastnoručne napísaný dátum aj vlastnoručný podpis, potom aj zákonná požiadavka vlastnoručne napísaného závetu nemôže byť splnená, ak na jeho vyhotovenie boli použité akékoľvek mechanické písacie pomôcky (napr. tlačiareň). Ak chce preto poručiteľ vyhotoviť viaceré kópie toho istého závetu, musí každú z nich vlastnoručne napísať. Nestačí len kópia (reprodukcia) jednej skôr vlastnoručne vyhotovenej verzie závetu.

Pre dodržanie platnej formy holografného závetu je tak vylúčené použitie akýchkoľvek technických pomôcok pri spísaní jeho obsahu, uvedení dátumu a pri podpise.

Záver

Ak by sme pripustili možnosť, že stačí kópia obsahu závetu (pôvodne vlastnoručne napísaného), potom by sme museli pripustiť aj možnosť, že stačí kópia dátumu, aj kópia podpisu. Logickým výkladom by to malo znamenať, že platný holografný závet by mala spĺňať každá z nasledovných listín (pre zjednodušenie sú vypustené alternatívy s originálnym dátumom alebo jeho kópiou, aby sme kvôli lepšej prehľadnosti zredukovali 7 možností len na 4 bez akéhokoľvek vplyvu na výsledok tvrdenia):

- originál textu a originál podpisu, ale aj
- kópia textu a originál podpisu, tiež
- originál textu a kópia podpisu, ale napokon aj
- kópia textu a kópia podpisu.

Ďalší komentár to určite nepotrebuje.

Napriek tomu možno pokračovať ďalej.

Ak text, dátum a podpis tvoria spolu formu závetu, nemožno svojvoľne vyhlásiť, že na autenticite záležitosti iba pri jednom z nich (princíp rovnosti prvkov).

Ak zákon vyžaduje originál textu, originál dátumu aj originál podpisu a súdy už odmietli kópiu dátumu aj kópiu podpisu, ťažko možno logicky obhájiť, že by stačila kópia textu. Povolenie takejto výnimky by viedlo k absurdnému anulovaniu celej zákonnej formálnej požiadavky na holografný závet a právna úprava formy závetu by úplne stratila zmysel.

Možno preto vysloviť záver, že akákoľvek kópia vlastnoručne vyhotoveného závetu, aj keď len v časti týkajúcej sa dispozície majetkom, musí spôsobovať absolútnu neplatnosť holografného závetu, a to aj vtedy, ak by bol vlastnoručne podpísaný poručiteľom. Nič na tom nemôže zmeniť ani skutočnosť, ak by bol závet zaregistrovaný v Notárskom centrálnom registri závetov. Registrácia závetu nie je skutočnosťou, ktorá by bola spôsobilá zhojiť vadu spôsobujúcu absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

Závet vyhotovený skopírovaním pôvodne vlastnoručne napísaného textu závetu, aj keď bol na ňom vlastnoručne dopísaný dátum a podpis poručiteľa, môže spĺňať jedine zákonnú požiadavku alografného závetu, pre platnosť ktorého sa vyžaduje prítomnosť dvoch svedkov.

Ak skopírovaný závet neobsahuje podpisy dvoch svedkov, nemôže byť ani platným alografným závetom.

Len okrajovo možno ešte upozorniť na skutočnosť, že ak by sa upustilo od prísnej požiadavky na originalitu závetu, ktorú zabezpečuje práve vlastnou rukou poručiteľa napísaný celý závet, a to aj v prípade, ak by chcel vyhotoviť viacero kusov obsahovo identického závetu, viedlo by to v stále viac rozmáhajúcom sa digitálnom svete k vystaveniu sa riziku, že umelá inteligencia bude schopná na základe iných rukopisov poručiteľa vytvoriť závet, ktorého obsah bude navodzovať dojem, že ide o kópiu už skôr vlastnoručne napísanej listiny poručiteľom (v horšom prípade, že ide o listinu napísanú vlastnou rukou poručiteľa) a pritom by to tak v skutočnosti nebolo. To by zvyšovalo riziko podvodov pri spisovaní holografných závetov, pri ktorých sa nevyžaduje žiaden svedok. Samotný podpis (dokonca stačí aj len priezvisko)⁵ sa totiž dá ľahšie napodobniť ako celý text závetu. ■

5 Rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 51/1984.

RESUMÉ

Úvaha nad platnosťou holografného závetu

Predmetom príspevku je úvaha o splnení zákonnej požiadavky holografného závetu „byť napísaný vlastnou rukou“, ak poručiteľ spíše listinu vlastnou rukou, ale následne z nej vyhotoví kópiu, na ktorú neskôr vlastnou rukou dopíše dátum, aj ju podpíše. Autori na základe syntézy doterajších názorov súdnej praxe o nemožnosti nahradenia dátumu a podpisu mechanickými písacími pomôckami, za súčasného použitia teleologického výkladu a logickej metódy výkladu vyslovujú názor, že takáto kópia nemôže byť v zmysle zákona platným holografným závetom. Mohla by byť len alografným závetom za podmienky, že by súčasne obsahovala aj podpisy dvoch svedkov.

SUMMARY

Reflection on the Validity of Holographic Wills

The authors reflect on the fulfilment of the legal requirement for a holographic will to be “hand-written” if the testator writes the document by hand but subsequently makes a copy thereof to which he/she later adds the date by hand and signs it. Based on a synthesis of existing opinions in judicial practice on the impossibility of replacing the date and signature with mechanical writing tools the authors – applying a teleological interpretation and a logical method of interpretation – express the opinion that such a copy cannot be a valid holographic will by virtue of law. It could only be an attested will provided that it also bears the signatures of two witnesses.

ZUSAMMENFASSUNG

Betrachtung über die Gültigkeit eines holographischen Testamentes

Der Gegenstand des Beitrages ist die Betrachtung, ob die gesetzliche Anforderung an ein holographisches Testament „muss eigenhändig verfasst sein“ erfüllt worden ist, falls die Urkunde vom Testierenden – Erblasser in seiner eigenen Handschrift verfasst, daraufhin aber von ihm eine Kopie des Testamentes angefertigt und auf dieser später von ihm das Datum angegeben und seine eigenhändige Unterschrift hinzugefügt wurde. Die Autoren äußern aufgrund der Zusammenfassung von bisherigen Auffassungen der gerichtlichen Praxis, wonach nicht möglich ist, das Datum und die Unterschrift durch mechanische Schreibhilfsmittel zu ersetzen sowie unter der gleichzeitigen Anwendung der teleologischen Auslegung sowie der logischen Auslegungsmethode ihre Meinung, wonach eine solche Kopie im Sinne des Gesetzes kein gültiges holographisches Testament sein kann. Es könnte lediglich als ein allographisches Testament unter der Voraussetzung gelten, dass es zugleich auch die Unterschriften von zwei Zeugen enthält.

Zánik práva na náhradu škody na zdraví a preteky so smrťou

JUDr. Martin Bratko

Jedným zo základných cieľov návrhu nového Občianskeho zákonníka, uvedeného do pripomienkového konania 30. septembra 2025, je deklarovaná snaha „odstrániť relikty socialistického prístupu k súkromnému právu.“¹ Tento návrh však v plnej miere zachováva súčasné znenie § 579 ods. 2 OZ,² v zverejnenej verzii ako § 645 ods. 2.³ Cieľom tohto článku nie je tému vyčerpať, ale podnietiť diskusiu o tom, či navrhované znenie citovaného ustanovenia nie je práve neželaným reliktom, ktorý sa ukazuje ako nevyhovujúci požiadavkám doby a ktorý má zásadné praktické dopady na tých, ktorí utrpeli škodu na zdraví alebo inú nemajetkovú ujmu. Súčasný právny stav má totiž mnohokrát za následok preteky so smrťou v podobe, ktorá stavia poškodeného do mimoriadne nepriaznivej situácie.

1 Napríklad vyjadrenie dostupné na: <https://www.justice.gov.sk/agenda-ministerstva/kodifikacia-sukromneho-prava/>

2 Smrťou veriteľa právo zanikne, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu; zanikne aj právo na bolestné a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

3 Smrťou veriteľa právo zanikne, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu; zanikne aj právo na náhradu škody pri zásahu do osobnosti človeka a právo na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Zhrnutie súčasnej judikatúry

V prípade úmrtia žalobcu poškodeného na zdraví sa sudy v uzneseniach o zastavení konania opierajú o rozhodnutie R 53/1996, v zmysle ktorého právo na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia neprechádza na dedičov. Judikatúra k tejto problematike však začína už rozhodnutím R 20/1966, nasleduje R 31/1973, R 53/1996 až R 2/2015.

Je možné si povšimnúť, že s právami viazanými na osobu veriteľa sa spája niekoľko významných momentov, ktorými je teoreticky možné podmieniť ich dediteľnosť (od vytrpenia ujmy, prípadne ustálenia zdravotného stavu, cez podanie žaloby, priznanie práva neprávoplatným rozhodnutím, priznanie práva právoplatným rozhodnutím, vykonateľnosť rozhodnutia, návrh na výkon rozhodnutia, až po prijatie platby oprávneným).

Slovenská súdna prax sa pridŕža najneskoršieho momentu možného, teda prijatia platby oprávneným. V prípade skoršej smrti oprávneného pretrvá len nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za predpokladu, že konanie bolo právoplatne skončené. Ani právoplatné rozhodnutie tak nemá za následok dedenie nároku.

Krajský súd v Prešove, vychádzajúc z uznesenia NS SR zo 6. 3. 2014, sp. zn. 3 ECdo 278/2013 (R 2/2015) dospel k zaujímavému právnomu názoru, že i keď nároky na náhradu škody na zdraví smrťou zanikajú, je potrebné „12. (...) pokračovať s dedičmi pôvodného žalobcu a zaoberať sa príslušenstvom pôvodne uplatnenej pohľadávky, teda **trovami konania**, ktoré pôvodnému žalobcovi vznikli a v zmysle záverov vyššie uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR [pozn.: 3ECdo/278/2013] **aj úrokom z omeškania**, pretože vychádzajúc z odôvodnenia tohto rozhodnutia niet dôvodu nevzťahovať právny záver uvedený v tomto rozhodnutí najvyššieho súdu aj na ďalší druh príslušenstva pohľadávky, ktorým je úrok z omeškania, pretože z tohto rozhodnutia

JUDr. Martin Bratko je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

V súčasnosti pracuje ako advokátsky koncipient so zameraním

na občianske právo, pracovné právo, náhradu škody a nemajetkovej ujmy.

jednoznačne vyplýva, že rovnaké právne závery o možnosti na strane právnych nástupcov pôvodného poškodeného domáhať sa istých nárokov aj po jeho smrti v súdnom konaní platia tak pre trovy konania, ako aj pre úrok z omeškania.⁴

Jedným dychom však treba dodať, že nič nenasvedčuje tomu, že by sa tento názor ujal, a ak by aj áno, z pohľadu žalobcu a osôb pozostalých po žalobcovi by išlo len o kozmetickú korekciu mimoriadne nepriaznivej súdnej praxe.

Už na prvý pohľad je zrejmé, že celá doterajšia prax sa odvíja od rozhodnutia prijatého krátko po prijatí zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. Stručne povedané, celá doterajšia judikatúra stavia na rozhodnutí prijatom dávno a v inom kontexte doby.

Kontext, v ktorom bol zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník prijatý a v ktorom vznikla judikatúra línia pretrvávajúca až do súčasnosti, vystihuje dôvodová správa k § 1475 českého zákona č. 89/2012 Sb. Občiansky zákoník (nový): „Právní úprava dědění byla v našem občanském právu v průběhu kodifikací z 50. a 60. let postupně výrazně redukována, neboť v předchozím společenském zřízení nebyly potřeba a zájem věnovat výraznější pozornost péči o přechod větších majetkových podstat. V úpravě práva dědického se tak nejvýrazněji projeví někdejší simplifikační tendence totalitního zákonodárství.“⁵

V zmysle citovanej dôvodovej správy sa prechod práv nehmotnej povahy na dedičov považuje za prejav dôslednej aplikácie zásady zachovania hodnôt v kontexte modernej doby. „**Předně se jedná o zásadu zachování hodnot, tedy zachování hodnot se zřetelem k budoucnosti jako výraz solidarity lidí a sledování cílů sahajících přes více generací.** Že se tato zásada uplatňuje, pokud jde o nemovité i movité věci ve všech společnostech vyjma některých neliterárních (tzv. archaických či přírodních), je dostatečně známo. **Moderní doba se v té souvislosti k uvedené zásadě přiklonila důsledněji, zejména co se týká předmětů duševního vlastnictví a jiných předmětů bez hmotné podstaty.** Uvedené vyjadřují z různých úhlů všechny odstavce navrženého paragrafu. **Posun oproti stávající úpravě je zejména v opuštění široce formulovaného pravidla § 579 stávajícího obč. z. o zániku subjektivních práv a povinností vázaných jen na osobu dlužníka nebo věřitele jeho smrtí.**“⁶

Historický a komparatívny exkurz

Najvyšší soud ČR⁷ zosumarizoval dediteľnosť nárokov osobnej povahy, z čoho vyplýva podstatný záver, že ide o prístup tradičný (aspoň pokiaľ ide o územie Českej republiky pod vplyvom ABGB), ktorý bol pretrhnutý až zákonom 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a nadväzujúcou interpretáciou (R 20/1966). „Obecný zákoník občanský z roku 1811, který byl v řadě otázek inspirací pro rekodifikaci českého občanského práva, neupravoval sice výslovně nároky druhotných obětí při usmrcení osoby blízké, ty jsou nicméně podřaditelné pod úpravu obsaženou v § 531⁸ a § 1325⁹ tohoto zákona (srov. zejména aktuální výklad tohoto předpisu v rakouské soudní praxi například v rozhodnutích Nejvyššího soudního dvora ze dne 22. 2. 2001, sp. zn. 2 Ob 79/00g, či ze dne 16. 5. 2001, sp. zn. 2 Ob 84/01v). **Proto je významné, že podle této úpravy judikatura dovodila, že „bolestné jest zděditelné pouze tehdy, bylo-li za života poškozeného buď smlouvou (smírem) uznáno, nebo poškozeným soudně vymáháno“** (k tomu srov. např. plenární rozhodnutí bývalého rakouského Nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 17. 6. 1913 Pres 169/13, judikát č. 204, Nowakova sbírka č. 1503,¹⁰ či na něj odkazující rozhodnutí NS Rv I 183/23, Sbírka rozhodnutí, Vážný).“¹¹

Pre lepšie uchopenie tejto problematiky je vhodné nahliadnúť aj do odôvodnenia dávnejšej judikatúry z doby účinnosti ABGB na území Českej republiky. „Co se týče nároku žalující pozužalosti na bolestné, dlužno poukázati k tomu, že nárok na bolestné sám o sobě není zděditelným (§ 531 obč. zák.) a že ke vzniku nároku toho jest třeba, by poškozený sám bolestné žádal (§ 1325 obč. zák.). Tuto žádost musí poškozený vznést u soudu, jelikož bolestné jest zaplatiti dle zjištěných okolností a tyto mohou být s právním účinkem jen soudem býti vyšetřeny, a k určitosti a přesnosti žádosti o bolestné jest třeba, aby je udal poškozený ve výši, číselně určené. Z toho se podává, že bolestné jest zděditelným, bylo-li již za života poškozeného smlouvou (smírem) uznáno nebo poškozeným soudně vymáháno (judikát čís. 204).“¹²

Z toho plynie kľúčový záver, že plnohodnotný nárok na bolestné vzniká v podstate momentom podania žaloby. Nárok existoval zrejme aj predtým (keďže citovaný judikát používa rovnaké

4 Uznesenie Krajského súdu Prešov z 9. 1. 2018, sp. zn. 1Co/25/2017, zhodne uznesenie Krajského súdu Prešov z 16. 4. 2019, sp. zn. 5Co/54/2019 (bod 15. a nasl.)

5 Důvodová zpráva k § 1475 zákona č. 89/2012 Sb. Občiansky zákoník (nový), dostupné na: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

6 tamtiež.

7 Uznesení NS ČR z 28. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 293/2018

8 Souhrn práv a závazků zemřelého, pokud se nezačítají na poměrech pouze osobních, nazývá se jeho pozůstalostí.

9 Kdo poškodí někoho na těle, zapraví léčebné náklady poškozeného; nahradí mu ušlý nebo, stane-li se poškozený neschopen výdělků, také budoucně ucházející výdělek; a zaplatí mu na žádost kromě toho bolestné, přiměřené vyšetřeným okolnostem.

10 „Das Schmerzensgeld ist vererblich und übertragbar, sobald es noch zu Lebzeiten des Berlehten durch Bertrag anerkannt oder gerichtlich geltend gemacht worden ist“

11 Uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 28. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 293/2018

12 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Československej republiky z 13. 6. 1923,

Rv I 183/23, Sbírka rozhodnutí ve věcech občanských, ročník pátý, Vážný, čís. 2722.

13 ŠUSTEK, P.: Závody se smrtí, aneb když pozůstlost tvoří také osobní práva zůstavitele. In NOVOTNÁ, M., ZORIČÁKOVÁ, V. (eds.) Náhrada nemajetkové ujmy pozostalých a osobitosti nároku na náhradu nemajetkové ujmy v medicínském práve v podmínkách slovenského a českého práva. Bratislava : TINCT, 2021, 184 s., str. 27.

14 Ttamtiež, str. 23 ako aj tam uvedené ďalšie zdroje k problematike „Wettlauf mit dem Tod“

pojmoslovie aj keď vraví, že „nárok na bolestné sám o sobe není zděditelným“), avšak zjavne nie v plnohodnotnej podobe, ktorú nadobudol až podaním žaloby na súd, resp. transformoval sa na akúsi vyššiu formu nároku, ktorý je možné dediť. Z odôvodnenia sa nedozvedáme podrobnosti, možno sa však domnievať, že ide o transformáciu práva založeného „na poměrech pouze osobních“ na majetkový nárok.

Z hľadiska judikátornej komparistiky je však zrejme najvýraznejším rozhodnutím prelomový judikát Najvyššieho súdu Rakúska z 30. 9. 1996, sp. zn. 6 Ob 2068/96, ktorý dokonca upustil aj od požiadavky uplatnenia nároku (*auf Verlangen*) a „... žalobcům právo uplatnit nárok zemřelé dívky na bolestné přiznal. Upozornil přitom na skutečnost, že přístup k děditelnosti nároku na bolestné v § 1325 ABGB vychází z již překonaného právního myšlení (viz níže). Nadto novela exekutního řádu účinná od roku 1992 založila možnost bolestné zastavit. Ve světle tohoto legislativního vývoje je pak i bez novelizace § 1325 ABGB **třeba dospět k závěru, že nárok na bolestné vzniká již se vznikem bolesti, poškozený s ním může volně nakládat a může být děděn.** Dle názoru OGH byla vůle původního zákonodárce překonána, jelikož se dostala do rozporu se záměrem zákonodárce současného.“¹³

Považujeme za zásadné, že aj právna doktrína v Rakúsku kritizovala uplatnenie nároku na náhradu škody na zdraví ako podmienku dediteľnosti. Ako výstižne uvádza Šustek, „Tento zjevný důsledek v praxi znamená, že poslední dny života poškozeného jsou zatíženy starostmi o uplatnění nároku před soudem namísto důstojného a v rámci možností pokojného rozloučení s blízkými.“¹⁴

Je vhodné sa pozastaviť a porovnať osud rakúskeho a slovenského poškodeného. **Zatiaľ čo v Rakúsku bolo doktrinálne kritizované vôbec podmieňovanie dedenia nárokov uplatnením na súde, aby poškodený nemusel pretekať so smrťou, slovenský poškodený neraz svojou smrťou zakončí niekoľkoročný spor. Preto je potrebné si zodpovedať otázku, či chceme pokračovať v takto nastavenom trende.**

V rámci historického exkurzu a za účelom vykreslenia pôvodnej kontinuity vývoja nemožno opomenúť, že podľa § 335 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník nárok na náhradu škody na zdraví taktiež nezanikal, ak bol uplatnený: „Závazok zaniká smrťou dlžníka, ak mal plniť dlžník osobne, alebo smrťou veritele, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu. Závazok na náhradu bolestného a na náhradu za zohyzdenie nezaniká smrťou oprávněného, ak oprávněný už nárok uplatnil.“

Vzhľadom na vyššie uvedené môžeme uzavrieť, že simplifikačné tendencie zákonodarcu sa v otázke dediteľnosti škody na zdraví prejavili až prijatím zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, na čo nadviazala i judikatúra najjednoduchším možným výkladom, teda doslovne a bezvýnimočne tak, ako je v jeho § 579 ods. 2 napísané. V skutočnosti išlo o spôsobenie diskontinuity z dovtedy judikátorne stabilizovaným právnym stavom.

Praktické dôsledky

Ako sme uviedli, slovenská súdna prax sa pridríža najneskoršieho momentu možného, od ktorého je nárok na náhradu škody na zdraví dediteľný, a to od prijatia platby oprávneným. To znamená, že povinný (škodca, prevádzkovateľ vozidla alebo iný poskytovateľ náhrady) môže v prípade starších poškodených, prípadne u poškodených s podlomeným zdravím (hoci aj práve v dôsledku deliktu) zvoliť oddialenie úhrady ako procesnú taktiku. V dôsledku toho sa práve najzraniteľnejší poškodení nemusia odškodnenia dočkať. Zmeškaná spravodlivosť sa tak skutočne stáva spravodlivosťou odmietnutou.

Dokonca aj v prípade právoplatného rozhodnutia môže povinný skúsiť získať čas tým, že nebude dobrovoľne plniť, pretože oprávnený môže zomrieť aj vo fáze núteného výkonu rozhodnutia. Aj rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 ECdo 278/2013, R2/2015 predchádzalo, že exekučný súd poveril 28. 9. 2012 súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu a 30. 9. 2012 poškodený zomrel.

Takýto výklad legitimizuje zadržiavanie plnenia ako procesnú taktiku a prieči sa základnému princípu, že nikto nemôže mať prospech z vlastnej nepoctivosti. Jedine dediteľnosť práv odstraňuje motiváciu používať zadržiavanie plnenia ako nástroj taktiky dlžníka. Tým sa zároveň

zamedzí situácii, že nároky poškodeného sú závislé od okolností, ktoré poškodený ovplyvniť nemôže, a naopak, škodca splnenie nároku oddŕha.

Argumenty proti dediteľnosti

Vyššie uvedený prístup, či už s podmienkou uplatnenia nároku na súde alebo bez nej sa stretáva aj s oponujúcimi argumentmi, ktoré však vo svetle uvedených praktických dopadov nemajú pevný základ.

Častým argumentom je deklarovaný účel náhrady za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia (prípadne nemajetkovú ujmu), ktorým má byť zmiernenie vytrpenej ujmy len konkrétneho poškodeného (preto je s jeho osobou späté) a teda zaniká, i keď bolo napr. právoplatne priznané, ale nevyplatené povinným.

Za situácie, kedy osoba zomrie krátko po tom, ako jej je plnenie pripísané na účet, tieto prostriedky už rovnako nikdy nesplnia svoj účel. Rozvinutím tohto argumentu by sa vlastne malo vrátiť všetko, čo poškodený nestihol za života minúť, pretože to boli prostriedky určené len a výhradne pre jeho obveselenie, k čomu nedochádza. Paradoxne ide o argument, ktorý žiadnemu účelu nesvedčí.

Nemožno pritom zabúdať aj na autonómiu vôle jednotlivca ako súčasť moderných právnych poriadkov. Nie je úlohou zákonodarcu, aby poškodenému diktoval, či má využiť náhradu len na vlastnú kompenzáciu aby ostalo viazané na jeho osobu. Rovnako môže odškodnenie nepochybne aj rozdať, pretože je len na ňom, ako s ním naloží. Vo svojej podstate ide o majetkové právo, ktoré je viazané na osobu poškodeného len tým, že z porušenia konkrétne jeho integrity vzišlo.

Ďalším argumentom bývajú údajné ťažkosti pri zisťovaní zdravotného stavu *post mortem*, avšak tento argument odpadá, pokiaľ bola zdravotná dokumentácia vedená dôsledne. Mnohokrát vyšetrenie poškodeného nemá ani len potenciál objasniť jeho zdravotný stav. Napríklad pri bolesti sa odškodňuje jej akútna fáza, preto ak by zdravotná dokumentácia nebola riadne vedená, osobné vyšetrenie s odstupom času už neobjasní vytrpenú bolesť v čase minulom.

Možnosti riešenia

Vzniknutý stav môže mať judikatórne alebo legislatívne riešenie. V prípade judikatórneho riešenia by išlo o odklon (*overruling*) od doterajšej súdnej praxe. Súdby by sa síce museli odkloniť od samotného textu, avšak rozhodne nie je interpretačne nemožné obmedziť § 579 ods. 2 súčasného Občianskeho zákonníka (a jeho navrhovaný ekvivalent v novom Občianskom zákonníku) na situácie, kedy nárok na náhradu škody na zdraví ešte súdne uplatnený nebol.

Ako sme mali možnosť vidieť v predchádzajúcich častiach článku, v rakúskej¹⁵ i českej¹⁶ súdnej praxi (pred prijatím zákona č. 40/1964 Zb.) práve judikatúra vytvorila priestor na dedenie práv osobnej povahy napriek tomu, že zákon (ABGB) o takejto možnosti mlčí.

Z doterajšej skúsenosti však nie je dôvod predpokladať, že by mali súdy ambíciu odkloniť sa od súdnej praxe formulovanej prakticky bez zmeny od rozhodnutia R 20/1966, ktorá je v kontraste s legislatívnu i judikatórnu praxou našich západných susedov. Preto sa prijatie nového Občianskeho zákonníka javí ako jedinečná príležitosť na vytvorenie právneho prostredia viac zodpovedajúceho súčasným pomero.

Uvádžame preto alternatívnu formuláciu znenia § 645 ods. 2 navrhovaného Občianskeho zákonníka: „Smrťou veriteľa právo zanikne, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu; **to neplatí pre [namiesto „zanikne aj“] právo na náhradu škody pri zásahu do osobnosti človeka a právo na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.**“

Je možné uvažovať aj o úplnom vynechaní časti vety za bodkočiarkou, v takom prípade by však bolo otázne, či by súdna prax neinterpretovala tieto nároky naďalej v „starom režime“ podľa doterajšej judikatúry, teda ako viazané na osobu veriteľa.

15 Rozhodnutie bývalého rakúskeho Najvyššieho súdu vo Viedni zo 17. 6. 1913, Pres 169/13; rozhodnutie Najvyššieho súdu Rakúska z 26. 1. 1984, sp. zn. OGH 13 Os 211/83; rozhodnutie Najvyššieho súdu Rakúska z 30. 9. 1996, sp. zn. OGH 6 Ob 2068/96b.

16 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Československej republiky z 13. 6. 1923, Rv I 183/23, Sbíрка rozhodnutí ve věcech občanských, ročník pátý, Vážný, čís. 2722.

Záver

Pri porovnaní slovenského, českého a rakúskeho právneho prostredia súčasného i minulého konštatujeme, že zánik práva na náhradu škody na zdraví sa stáva menšinovou právnou úpravou. V Českej republike sa najprv pod vplyvom ABGB a v spojitosti s judikátúrou nároky dedili, ak boli uplatnené na súde. Neskôr bol tento režim súčasťou zákona č. 141/1950 Zb. Opačný prístup priniesol až zákon č. 40/1964 Zb. a zákonom č. 89/2012 Sb. Občiansky zákoník (nový) sa pôvodný režim vrátil. V Rakúsku bolo dedenie rovnako podmienené uplatnením na súde, avšak kritika doktríny a následný judikatórny obrat odstránil aj túto podmienku. Návrh nového Občianskeho zákonníka v našich pomeroch zachováva opačný trend v podobe režimu najviac nevýhodného pre poškodeného, ktorý neraz preteká so smrťou, zatiaľ čo oddiaľovanie poskytnutia náhrady (hoci aj v exekučnom konaní) je legitímnou procesnou taktikou škodcu. Je otáznosť, z akých dôvodov by mala byť zachovaná kontinuita s takou právnou úpravou. ■

RESUMÉ

Zánik práva na náhradu škody na zdraví a preteky so smrťou

Autor sa v článku zaoberá súčasným i navrhovaným právnym stavom pokiaľ ide o zánik práva na náhradu škody na zdraví smrťou poškodeného. Po porovnaní slovenského, českého a rakúskeho právneho prostredia, a to legislatívy i judikatury konštatuje, že je vhodné prehodnotiť navrhovanú kontinuitu so súčasným právnym stavom, keď existujú dôvody na jeho zmenu, ktorá v susedných štátoch nastala a v ktorých je pozícia poškodených podstatne priaznivejšia. Autor zároveň navrhuje úpravu znenia ustanovenia § 645 ods. 2 navrhovaného Občianskeho zákonníka.

SUMMARY

Extinction of Personal Injury Claims and Death Race

The author deals with the existing and proposed legal state of affairs regarding the extinction of the right to compensation for damage to health upon the injured party's death. Having compared the Slovak, Czech, and Austrian legal environment including legislation and case law, he concludes that it is appropriate to reconsider the proposed continuity with the current legal state of affairs as there are the reasons for a change that have occurred in neighbouring countries where the position of the injured parties is significantly more favourable. The author also proposes an amendment to Section 645(2) of the proposed Civil Code.

ZUSAMMENFASSUNG

Erlöschen des Rechtes auf den Ersatz eines Gesundheitsschadens und Wettlauf mit dem Tod

Der Autor befasst sich im Artikel mit dem aktuellen sowie dem vorgeschlagenen Rechtszustand im Zusammenhang mit dem Erlöschen des Rechtes auf den Ersatz eines Gesundheitsschadens durch den Tod des Geschädigten – der Opfer. Nach dem Vergleich zwischen der slowakischen, der tschechischen und der österreichischen rechtlichen Umgebung, d. i. der Gesetzgebung und der Judikatur stellt er fest, dass es angebracht wäre, die vorgeschlagene Kontinuität mit dem derzeitigen Rechtszustand neu zu bewerten, falls die Gründe für seine Änderung, die in den benachbarten Staaten schon eingetreten ist, vorliegen und in diesen Staaten die Stellung der Geschädigten wesentlich günstiger ist. Der Autor schlägt zugleich auch die Änderung des Wortlautes der Bestimmung § 645 Absatz 2 im vorgeschlagenen Bürgerlichen Gesetzbuch vor.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho SÚDU SR

 **Uplatnenie princípu subsidiarity
v dovolacom konaní**

Ak strana mala možnosť namietané nesprávne právne posúdenie veci uplatniť v rámci podaného odvolania, avšak tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, nemohli sa namietané vady stať predmetom dovolacieho prieskumu v dovolacom konaní (princíp subsidiarity).

*Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. januára 2025
sp. zn. 9Cdo/155/2023*

Dotknuté ustanovenia:

- § 151o ods. 3 OZ
- § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. b) CSP

V konaní o zriadenie vecného bremena práva prechodu a prejazdu podala žalovaná strana dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, na základe ktorého bolo rozhodnuté o zriadení vecného bremena cez nehnuteľnosť žalovanej. Prípustnosť dovolania žalovaná vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd SR dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť.

Z odôvodnenia:

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP¹ nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Žalovaná v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom namietala nepreskúmateľnosť, nedostatok dôvodov a arbitrárnosť odvolacieho rozsudku.

Podľa názoru dovolacieho senátu i keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i rozhodujúce

¹ Podľa § 420 písm. f) CSP:

„Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.“

skutočnosti, na základe ktorých vyvodil svoje právne závery vysvetlené v odôvodnení. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Napriek tomu, že nižšie súdy sa zaoberali viacerými okolnosťami súvisiacimi s posudzovaním danej veci je nepochybné, že nosné dôvody, ktoré viedli prvostupňový súd k vyhovneniu žalobe a odvolací súd k potvrdeniu prvostupňového rozsudku spočívali v zistení, že v danej veci boli preukázané predpoklady aplikácie ustanovenia § 151o ods. 3 OZ.

Pokiaľ dovolateľka v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP namietala nesprávnu interpretáciu § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, dovolací súd uviedol, že jadrom uvedenej námietky je právne posúdenie veci. Pritom pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá. Navyše, nesprávnu interpretáciu § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. žalovaná nenamietala v rámci podaného odvolania (princíp subsidiarity) a teda namietaná vada nemohla ani spôsobiť arbitrárnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia.

2 Podľa § 421 ods. 1 CSP:

„Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.“

Žalovaná vyvodzovala prípustnosť dovolania aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP,² keď podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky súvisiacej s interpretáciou § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

Prvostupňový súd sa v danej veci otázkou interpretácie § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý stanovuje obmedzenia v druhom stupni ochrany, zaoberal a v tejto súvislosti okrem citácie daného zákonného ustanovenia záverom dodal, že zriadenie vecného bremena na pozemku žalovanej nie je ani v rozpore so zákonom č. 543/2002 Z. z. z dôvodov bližšie uvedených v rozhodnutí. Žalovaná v rámci podaného odvolania vyslovený právny názor prvostupňového súdu nijako nenamietala, ani nespochybnila, na čo poukázal aj odvolací súd.

Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda obsahovo vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech. Dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/90/2019, 4Cdo/40/2019, 4Cdo/110/2018).

Žalovaná teda mala možnosť namietané nesprávne právne posúdenie veci (interpretácia § 13 zákona č. 543/2002 Z. z.) ako vady prvostupňového konania a rozhodovania uplatniť v rámci podaného odvolania, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, nemohli sa namietané vady stať predmetom dovolacieho prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu (princíp subsidiarity).

Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené dovolanie žalovanej odmietol.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Námietky proti obsahu zápisnice v kontexte slobody prejavu advokáta

Ak vyjadrenia sťažovateľa v pozícii obhajcu predstavujú skutočné procesné námietky so zreteľom na kontradiktórnosť konania, ich samotný urážlivý tón nie je dôvodom na obmedzenie slobody prejavu advokáta.

*Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Tešić proti Srbsku
zo dňa 4. novembra 2025, týkajúci sa sťažností č. 61891/19*

Dotknuté ustanovenie:

- Článok 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach (sloboda prejavu)

Skutkové okolnosti prípadu

Sťažovateľom bol advokát vykonávajúci prax v Belehrade. Skutkové okolnosti prípadu sa viažu na konanie vo veci pokusu o vraždu, v ktorom sťažovateľ vystupoval ako obhajca obžalovaného. Sťažovateľ už na predchádzajúcich pojednávaniach namietal, že v rozpore so zákonom mu nebolo umožnené vyjadriť sa k výpovedi svedka. Na ďalšom pojednávaní bol vypočutý znalec, pričom sťažovateľ vzniesol viaceré námietky týkajúce sa nezrovnalostí v obsahu zápisničného textu a spôsobu ako bola zápisnica pripravená. Predsedníčka senátu požiadala obhajcu, aby nerušil pojednávanie, konal v súlade s pokynmi súdu, neprerušoval pri diktovaní zápisnice a pohrozila mu pokutou. Sťažovateľ naďalej trval na zaznamenaní jeho námietok, ale senát ich odmietol ako nedôvodné. V zápisnici bolo zaznamenané, že sťažovateľ postup predsedníčky senátu považoval za prekážku práva obžalovaného na účinnú obhajobu.

Následne sťažovateľ svoje námietky zaslal súdu v písomnej forme. Poukázal na to, že jeho zásadné námietky boli v zápisnici zľahčené ako drobné nezrovnalosti. Ďalej poukázal na „nezdvorilú a nevhodnú“ reakciu sudkyne na jeho snahy o opravu zápisnice, ktorú považoval za „skutočne nehoráznú!!!“. Spomenul, že musel požiadať o krátku prestávku, aby sa „sudkyňa, ktorá sa nechala uniesť, upokojila“, no napriek tomu reagovala tým, že do zápisnice „zapíše to, čo ona chce.“ Ďalej spomenul iné nedostatky v zápisnici, ktoré označil za „procesnú zlomyseľnosť“. Toto písomné vyjadrenie predsedníčka senátu vyhodnotila ako ponižujúce a urážlivé a uložila mu pokutu vo výške 80 000 dinárov (cca priemerná mesačná mzda v Belehrade). Porušenie profesijných štandardov a etiky videla najmä vo vyššie citovaných použitých výrazoch.

Z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva

ESĽP pripomenul, že sloboda prejavu nie je absolútna a v prípade sťažovateľa išlo o obmedzenie jeho práva na základe ustanovenia Trestného poriadku, ktorý pripúšťa uloženie pokuty v prípade urážky súdu, t. j. obmedzenie bolo stanovené zákonom a sledovalo legitímny cieľ – zachovanie autority súdnej moci. Úlohou ESĽP bolo vyhodnotiť, či bol tento zásah nevyhnutný v demokratickej spoločnosti v zmysle článku 10 ods. 2 Dohovoru.

ESLP za relevantné považoval, že vyjadrenia boli vynesené v rámci trestného konania vo veci pokusu o vraždu a v pozícii sťažovateľa ako obhajcu. Tieto vyjadrenia sa vzťahovali na vedenie pojednávania a vyplývali z povinnosti obhajcu horlivo hájiť záujmy klienta. Písomné stanovisko obsahovalo detailný popis procesných námietok a bolo adresované výlučne súdu bez zverejnenia obsahu stanoviska inými prostriedkami.

Sťažovateľ síce použil silné slová a sarkazmus, ale poukazoval nimi na nezrovnalosti v zápise námietok, nie na osobnú integritu sudkyne. Nič nedokazuje, že by jediným účelom písomného vyjadrenia bolo uraziť a podkopať autoritu súdu. Naopak, tvrdenia sťažovateľa v tomto prípade predstavovali skutočné procesné sťažnosti s cieľom kontradiktórnej argumentácie. V súlade s Trestným poriadkom má obhajca právo vzniesť pripomienky k dôkazom a požiadať o doslovné zaznamenanie námietok do zápisnice. Skutkové okolnosti nenasvedčujú tomu, že sťažovateľ toto právo zneužil a že existovali dôvody na zamietnutie jeho žiadosti. Početná judikatúra potvrdzuje, že uštipačný či neortodoxný tón sám o sebe nie dôvodom pre zásah do práva v zmysle čl. 10 Dohovoru.

Napokon ESLP hodnotil výšku pokuty, ktorá podľa tvrdenia a daňových dokladov sťažovateľa predstavovala dvojnásobok jeho mesačného príjmu. Primeranosť výšky pokuty by súdy mali brať do úvahy najmä pri ukladaní pokuty obhajcovi, ktorého úlohou je zabezpečiť účinnú obhajobu klienta.

Vo svetle týchto argumentov ESLP konštatoval, že vnútroštátne súdy neposkytli „relevantné a dostatočné“ dôvody, ani nenašli spravodlivú rovnováhu medzi potrebou zachovať autoritu súdnictva a právom žiadateľa na slobodu prejavu. Zásah preto nebol „nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“ v zmysle článku 10 ods. 2 Dohovoru a došlo tak k porušeniu práva sťažovateľa na slobodu prejavu.

Rozhodnutie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie- spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Dobrovoľné dražby pri výkone záložného práva alebo v konkurze

Online dražby (aukcie) pri predaji majetku v konkurze

dražby@drazobnik.sk
055 671 0001

www.drazobnik.sk

www.onlinedrazby.sk

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Právne zastupovanie advokátskej kancelárie pred súdmi EÚ a domnienka nezávislosti

Ak majú advokáti spôsobom, ktorý je v súlade s uplatniteľnými zákonmi, pravidlami výkonu povolania a etickými pravidlami, postavenie spoločníkov v advokátskej kancelárii, ktorú zastupujú pred súdmi Únie, túto okolnosť nemožno samu osebe považovať za nezlučiteľnú s požiadavkou nezávislosti. (...)

Okrem prípadov, keď existuje pracovnoprávny vzťah, ktorý sa vyznačuje existenciou vzťahu podriadenosti medzi účastníkom konania a zástupcom, ktorého tento účastník konania splnomocnil, sa domnienka nezávislosti uplatní a možno ju vyvrátiť len vtedy, ak z konkrétnych skutočností vyplýva, že medzi nimi existujú väzby, ktoré zjavne zasahujú do schopnosti tohto zástupcu zabezpečiť svoju úlohu tak, aby čo najlepšie slúžil záujmom svojho klienta, alebo ak uvedený zástupca nedodríava uplatniteľné vnútroštátne pravidlá výkonu povolania a etické pravidlá.

Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-776/22 P Studio Legale Ughi e Nunziante (ECLI:EU:C:2025:644) zo 4. septembra 2025

Talianska advokátska kancelária Studio Legale Ughi e Nunziante sa usilovala od roku 2017 o zrušenie slovnej ochrannej známky Európskej únie UGHI E NUNZIANTE pre všetky služby, pre ktoré bola známka zapísaná. Európsky úrad pre ochranu duševného vlastníctva (EUIPO) vyhovel tomuto návrhu v rozsahu všetkých služieb s výnimkou „právnych služieb“. Advokátska kancelária sa proti rozhodnutiu odvolala, ale piaty odvolací senát EUIPO odvolanie zamietol. Advokátska kancelária preto v roku 2022 podala žalobu na Všeobecný súd o neplatnosť rozhodnutia EUIPO. Právnymi zástupcami advokátskej kancelárie v konaní pred Všeobecným súdom boli traja z jej advokátov.

Všeobecný súd žalobu zamietol ako zjavne neprípustnú¹ z dôvodu, že právne zastúpenie žalobcu nebolo v súlade s ustanoveniami Štatútu Súdneho dvora EÚ a judikatúrou Súdneho dvora EÚ.

Článok 19 tretí a štvrtý odsek Štatútu stanovuje dve odlišné a kumulatívne podmienky, pokiaľ ide o zastupovanie tzv. „neprivilegovaných“² účastníkov konania. Podľa prvej podmienky týchto účastníkov konania „zastupuje advokát“. Podľa druhej podmienky účastníka konania môže pred súdmi Únie zastupovať len advokát, ktorý má oprávnenie vystupovať pred súdom členského štátu alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o EHP.

Všeobecný súd v odôvodnení uviedol, že z použitia výrazu „zastupuje“ vyplýva, že „účastník konania“ nie je oprávnený sám konať pred súdom Únie, ale musí využiť služby tretej osoby, a to aj vtedy, ak je tento účastník konania advokátom oprávneným vystupovať pred vnútroštátnym

1 Článok 126 Rokovacieho poriadku: Ak Všeobecný súd zjavne nie je príslušný rozhodnúť o žalobe alebo ak je žaloba zjavne neprípustná či zjavne bez právneho základu, na návrh sudcu spravodajcu môže kedykoľvek rozhodnúť odôvodneným uznesením bez ďalšieho konania.

2 Neprivilegovaným účastníkom konania sa myslí subjekt iný ako členský štát EÚ alebo orgán EÚ, ktorých zastupuje splnomocnený zástupca vymenovaný pre každú vec osobitne.

3 V zmysle článku 58a Štatútu Súdny dvor musí odvolať podrobiť vyhodnoteniu predbežnej prijateľnosti. Tomuto postupu od roku 2019 podlieha odvolanie podané proti rozhodnutiu Všeobecného súdu o rozhodnutí nezávislého odvolacieho orgánu niektorého z úradov a agentúr Únie, vrátane EUIPO. Odvolanie sa prijme len ak vyvoláva dôležitú otázku, pokiaľ ide o jednotu, vnútorný súlad alebo vývoj práva Únie. Skutočnosť, či ide o dôležitú otázku musí preukázať žalobca.

4 Viď rozsudok zo 14. júla 2022 Rozsudok Universitäts Bremen/REA, C-110/21 P, EU:C:2022:555, rozsudok zo 4. februára 2020, Uniwersytet Wrocławski a Poľsko/REA, C-515/17 P a C-561/17 P, EU:C:2020:73

súdom. Všeobecný súd konštatoval, že definícia pojmu „nezávislosť“ advokáta prešla vývojom v oblasti zastupovania pred súdmi Únie, pričom prevažujúcim kritériom je ochrana záujmov klienta. Vyžaduje sa neexistencia takeého spojenia medzi advokátom a jeho klientom, ktoré zjavne zasahuje do schopnosti advokáta zabezpečiť svoju úlohu tak, aby čo najlepšie slúžil záujmom svojho klienta. V prejednávanej veci advokátska kancelária určila na svoje zastupovanie troch advokátov, ktorí v rámci advokátskej kancelárie vykonávali činnosť ako spoločníci. Všeobecný súd usúdil, že toto postavenie nie je zlučiteľné s požiadavkami vyžadovanými na zastupovanie tejto kancelárie pred súdmi Únie.

Advokátska kancelária proti rozhodnutiu Všeobecného súdu podala odvolanie na Súdny dvor.³ V zmysle čl. 19 Štatútu a čl. 51 Rokovacieho poriadku poukázala na to, že vo vzťahu k splneniu podmienky nezávislosti advokátov Všeobecný súd nerozhodol v súlade s judikatúrou SD EÚ,⁴ a článkami 47 a 52 Charty základných práv EÚ argumentovala, že odmietnutie žaloby je v rozpore s právom žalobcu na prístup k spravodlivosti.

Súdny dvor sa vo svojich záveroch priklonil na stranu odvolateľa s nasledovným odôvodnením:

Podmienky v čl. 19 Štatútu spočívajú v zabránení tomu, aby súkromné subjekty konali pred súdmi bez využitia právneho zástupcu, a v zabezpečení toho, aby boli právnické osoby obhajované zástupcom, ktorý je dostatočne nezávislý od účastníka, ktorého zastupuje. Negatívne sa požiadavka definuje absenciou pracovnoprávneho vzťahu. Okrem toho požiadavku treba chápať tak, že nejde o neexistenciu akejkoľvek väzby medzi právnym zástupcom a účastníkom konania, ale len o neexistenciu väzieb, ktoré zjavne zasahujú do schopnosti zabezpečiť úlohu zastupovania.

Ak majú advokáti postavenie spoločníkov v advokátskej kancelárii, ktorú zastupujú pred súdmi Únie, túto okolnosť nemožno samu osebe považovať za nezlučiteľnú s požiadavkou nezávislosti a automaticky stotožňovať s existenciou pracovnoprávneho vzťahu. V prípade každého advokáta – bez ohľadu na formu, v akej vykonáva svoje povolanie, povolenú uplatniteľnými zákonmi, pravidlami výkonu povolania a etickými pravidlami – sa predpokladá, že spĺňa požiadavku nezávislosti.

Domnienka nezávislosti sa však neuplatní, ak existuje pracovnoprávny vzťah charakterizovaný existenciou vzťahu podriadenosti medzi účastníkom konania a zástupcom, ktorého tento účastník konania splnomocnil. Tak je to najmä v prípade, keď advokáti, ktorí v súlade s uplatniteľným vnútroštátnym právom vykonávajú svoje povolanie ako zamestnanci kancelárie, ktorá ich zamestnáva, zastupujú túto kanceláriu pred súdmi Únie. To isté platí za predpokladu, že by podnikoví právnici, ktorí sú členmi advokátskej komory členského štátu a ktorým bolo podľa vnútroštátneho práva tohto členského štátu povolené zastupovať právnickú osobu, s ktorou majú pracovnoprávny vzťah, pred vnútroštátnymi súdmi, mali zastupovať tú istú osobu pred súdmi Únie.

Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že rozhodol, že žaloba v prvostupňovom konaní nebola podaná v súlade s čl. 19 štvrtom odseku Štatútu a tým, že nerešpektoval rozsah požiadavky nezávislosti stanovenej v čl. 19 treťom odseku Štatútu. Navyše, vzhľadom na závažnosť dôsledkov rozhodnutia o neprípustnosti žaloby, mal Všeobecný súd dať žalobcovi možnosť predložiť pripomienky alebo určiť nového právneho zástupcu s cieľom zaručiť účinnosť práva na obhajobu. Vec bola vrátená Všeobecnému súdu EÚ na ďalšie konanie.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Podpredseda SAK bol hosťom Združenia sudcov Slovenska

Podpredseda SAK **Stanislav Ďurica** 16. októbra 2025 zastúpil Slovenskú advokátsku komoru na Hlavnom zhromaždení Združenia sudcov Slovenska – najväčšej sudcovskej samosprávnej organizácie. V prejave zdôraznil, ako má činnosť jednotlivých zložiek justície vplyv na dôveru ľudí v spravodlivosť a vládu zákona: „Slovenská advokátska komora si je plne vedomá nášho dielu zodpovednosti za fungovanie celej justície a teda čiastočne aj za to, ako verejnosť vníma činnosť nezávislých súdov. Táto zodpovednosť pramení z jednoduchého faktu, že SAK je počtom svojich členov najväčšia stavovská organizácia právnikov a preto chceme o základných poslaniach nášho povolania hovoriť jasnejšie a aktívnejšie. Samozrejme, tak ako aktivity komory majú vplyv na vnímanie spravodlivosti, obdobne aj činnosť súdnictva má v rámci širšie chápanej justície dopady na vnímanie advokátskeho povolania. Aj z týchto dôvodov chcem potvrdiť, že Slovenská advokátska komora má záujem byť úzkym partnerom a spojencom nezávislého súdnictva a tiež jeho nezávislej stavovskej inštitúcie, a to vo všetkých projektoch a iniciatívach, ktoré budú

smerovať k posilňovaniu dôvery v spravodlivosť.“ Podpredseda SAK tiež potvrdil, že ak by v budúcnosti došlo k útokom na nezávislosť súdnictva či iným neprípustným atakom na súdy, SAK je pripravená zaujať principiálny postoj.

Ocenenie spolupráce s Úniou podnikových právnikov SR

Slovenská advokátska komora uzatvorila ešte v roku 2023 dohodu o vzájomnej spolupráci s Úniou podnikových právnikov SR. Hlavnými oblasťami spolupráce sú vzdelávanie, podpora princípov právneho štátu a osobitne v spolupráci s Rozhodcovským súdom Slovenskej advokátskej komory rozvoj súkromného rozhodcovského konania.

Únia podnikových právnikov organizovala 6. a 7. 11. 2025 konferenciu, na ktorej oslavovala desiate výročie činnosti. Ako hosť konferencie vystúpil vedúci delegácie SAK v Rade advokátskych komôr Európy (CCBE) a bývalý podpredseda SAK **Ondrej Laciak**. Od predsedu Únie podnikových právnikov SR **Mariána Česneka** prevzal v mene SAK ocenenie za vzájomnú spoluprácu: „Ďakujem za toto ocenenie pre SAK, ktoré potvrdzuje dobré vzájomné vzťahy. Únia podnikových

právníkov SR združuje množstvo vynikajúcich expertov a som rád, že máme aj takúto platformu na rozvíjanie osvedčeného modelu kooperácie medzi in-house expertmi a advokátmi. Táto spolupráca sa týka aj využívania nášho Rozhodcovského súdu SAK na efektívne a spravodlivé riešenie obchodných sporov.“

Predseda SAK vystúpil s príhovorom na konferencii PFUK o restoratívnej justícii

Predseda SAK **Tomáš Kamenec** 13. 11. 2025 vystúpil s krátkym príhovorom na pôde Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave v rámci medzinárodnej vedeckej konferencie s názvom *Programy restoratívnej justície v teoretických súvislostiach*: „Restoratívna justícia je mimoriadne dôležitý koncept trestného práva, ktorého cieľom je spravodlivé obnovenie pomerov po spáchaní trestného činu. Prioritný je v ňom záujem poškodeného, otázka náhrady škody a náprava páchatel'a trestom, ktorý nie je prehnaný, ale ostáva v rámci spravodlivosti. Tento pojem sa, žiaľ, v posledných rokoch vyprázdnil a neraz slúžil len ako floskula na odôvodňovanie zmien, ktoré s pôvodným významom restoratívnej justície mali len veľmi málo spoločné. Pojmu restoratívna justícia preto treba prinavrátiť jeho pôvodný odborný obsah a najmä ho začať odborne a v poctivej diskusii prakticky uvádzať do trestnej politiky štátu. Ďakujem Právnickej fakulte UK, ktorá začala

robiť silnú osvetu modernej koncepcii restoratívnej justície ešte omnoho skôr, ako začal byť tento pojem populárny, a v tejto odbornej činnosti pokračujú aj dnes. Želám odbornej akademickej obci, aby sme spoločne dokázali uvádzať do života potrebné prvky modernej trestnej politiky do všetkých oblastí trestného práva. Pretože restoratívna justícia nesmie končiť pri matematickom znížení niektorých trestov, ale musí sa uskutočňovať v hľadaní skutočne spravodlivej rovnováhy s dôrazom na práva poškodených.“

Umelá inteligencia a jej výzvy v právnej praxi

Správne využívanie umelej inteligencie (AI) má potenciál výrazne zefektívniť poskytovanie právnych služieb. Naopak, chyby pri jej implementácii alebo nesprávne využívanie môžu viesť aj k vážnemu ohrozeniu práv. Slovenská advokátska komora sa preto témou umelej inteligencie v oblasti právnych služieb zodpovedne venuje už niekoľko rokov. Okrem iného podporujeme odborný dialóg o téme AI.

Príkladom je aj účasť dvoch členov Predsedníctva SAK – **Igora Ribára** a **Tomáša Illeša** – na konferencii *Právo a umelá inteligencia* na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorá sa venovala širokej palete regulačných a etických otázok spojených s AI v práve. Ďakujeme organizátorom za užitočnú konferenciu a podnetné diskusie!

Legislatíva

Stanovisko Slovenskej advokátskej komory k návrhu novely Ústavy Slovenskej republiky

Slovenská advokátska komora prijala 25. 9. 2025 stanovisko k novele Ústavy SR (parlamentná tlač 733), v zmysle ktorého „považuje za zásadné, aby Slovenská republika pri akýchkoľvek ústavných zmenách zachovávala lojalitu k právu Európskej únie a dôsledne rešpektovala svoje medzinárodné záväzky, najmä v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd. Tieto princípy sú základom právneho štátu a predpokladom dôveryhodnosti Slovenskej republiky v európskom a medzinárodnom priestore. Pri navrhovaných zmenách Ústavy SR je preto potrebné dôsledne zohľadňovať ich možné účinky nielen na vnútroštátny právny poriadok, ale aj na záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z členstva v Európskej únii a z medzinárodných zmlúv. (...) SAK nemá ambíciu vstupovať do hodnotových alebo politických aspektov tejto diskusie. Avšak v prípade návrhov, ktoré sa dotýkajú ochrany základných práv a slobôd považuje za našu povinnosť poukazo-

vať na nevyhnutnosť dôsledného zohľadnenia princípov právneho štátu, partikulárne právnej istoty, legislatívnej čistoty a terminologickej presnosti. Zmeny základného zákona štátu s potenciálnym dopadom na systém ochrany ľudských práv si vyžadujú dôkladnú analýzu, jasné odôvodnenie a ideálne čo najširší odborný a spoločenský konsenzus."

SAK otvorila odbornú diskusiu k Občianskemu zákonníku

Slovenská advokátska komora iniciovala odbornú diskusiu k návrhu nového Občianskeho zákonníka, ktorý Ministerstvo spravodlivosti SR predložilo do medzirezortného pripomienkového konania. Komora vysoko oceňuje prácu tímu odborníkov z rekodifikačnej komisie, ktorí pripravili aktuálne paragrafové znenie. Považuje ho za dobrý základ pre ďalšiu podrobnú diskusiu, ktorej cieľom by malo byť vyjasnenie viacerých zásadných otázok a doladenie jednotlivých inštitútov podľa pripomienok širšej odbornej obce. S týmto cieľom SAK prizvala do diskusie ku všetkým základným okruhom nového kódexu popredných odborníkov z oblasti práva, z akademickej i podnikateľskej sféry a ďalších profesií.

„Rekodifikácia Občianskeho zákonníka je historickou udalosťou pre slovenský právny poriadok. Sme radi, že na pripomienkach komory budú pracovať tímy špičkových odborníkov. Našou ambíciou je zásadne prispieť do odbornej diskusie o budúcom kódexe, ktorý bude slúžiť občanom a podnikateľom po ďalšie generácie,“ uviedol predseda SAK **Tomáš Kamenec**.

Interné pracovné stretnutia jednotlivých skupín sa uskutočnili v priebehu októbra. V nadväznosti na prípravnú fázu SAK zorganizovala v priebehu novembra odborné diskusie v spolupráci s právnickými fakultami, Notárskou komorou SR, Americkou obchodnou komorou na Slovensku a ďalšími partnermi. Na týchto podujatiach boli prezentované závery pracovných skupín, ktoré boli následne prediskutované 13. 11. 2025 priamo s členmi rekodifikačnej komisie na pôde Ministerstva spravodlivosti SR. Ďakujeme MS SR a členom rekodifikačnej komisie za otvorený prístup a ochotu rokovať o podstatných otázkach rekodifikácie.

Pripomienky, ktoré boli výsledkom procesu odbornej diskusie, boli uplatnené v medzirezortnom pripomienkovom konaní.

Stanovisko SAK k zrušeniu Úradu na ochranu oznamovateľov

Slovenská advokátska komora vo svojom stanovisku z 24. 11. 2025 vyslovila zásadné odborné výhrady k návrhu vlády SR na zrušenie Úradu na ochranu oznamovateľov (ÚOO) a jeho nahradenie novým úradom. Okrem obsahových námietok SAK veľmi kriticky vníma návrh na prerokovanie takehoto legislatívneho návrhu v skrátanom legislatívnom konaní.

Komora dlhodobo vyzýva na zachovávanie inštitucionálnej stability. Pre demokratický a právny štát sú kľúčové nezávislé inštitúcie, ktoré konajú riadne v rámci zákonom stano-

vených pravidiel. Akékoľvek návrhy na zmeny v dôležitých inštitúciách a systéme ochrany práv musia preto podliehať riadnej odbornej diskusii. Prípadné rušenie a vytváranie nových úradov (ak je to odôvodnené) by sa malo prijímať vždy v riadnom legislatívnom konaní, ktorému predchádza odborná diskusia a poctivá analýza fungovania daného úradu. Zmeny by tak vždy mali byť výsledkom koncepčného reformného úsilia a nikdy nie len vedľajším produktom sledovania čiastkových záujmov.

Na skrátané legislatívne konanie podľa názoru SAK nie sú splnené podmienky. Domnievame sa, že prerokovanie návrhu zákona v skrátanom legislatívnom konaní bez relevantných dôvodov môže v súlade s judikátúrou Ústavného súdu SR otvoriť diskusiu o súlade takehoto postupu s Ústavou SR.

Z obsahového hľadiska osobitne poukazujeme na časť navrhovaného zákona (novelizačný článok III bod 2), ktorou dochádza k reálnemu zúženiu rozsahu ochrany oznamovateľov na protiprávnu činnosť ich zamestnávateľov. V danom prípade ide navyše o zníženie ochrany, ktorá vyplýva priamo zo záväzkov SR voči EÚ a teda k vytvoreniu nesúladu slovenskej legislatívy s legislatívou EÚ. Rovnako tak spôsob a forma zmeny vedenia úradu nereflektuje inštitucionálnu nezávislosť ÚOO ako jedného z garantov ochrany práv aj voči zásahom štátu.

Slovenská advokátska komora je presvedčená, že na navrhovanú zmenu neexistuje žiadna spoločenská potreba. Činnosť ÚOO nebola k dnešnému dňu vyhodnotená spôsobom, ktorý by čo i len v minimálnej miere signalizoval nevyhnutnosť tento úrad bezodkladne zrušiť a nahradiť iným, ktorý bude pod vedením novo vybraného manažmentu. Podľa názoru SAK ÚOO plní nenahraditeľnú funkciu v boji proti korupcii a za niekoľko rokov svojej existencie preukázal svoje opodstatnenie efektívnou zákonnou činnosťou.

Slovenská advokátska komora sa zapája do pripomienkovania legislatívnych návrhov

V jesenných mesiacoch sa Slovenská advokátska komora venovala viacerým legislatívnym procesom.

V oblasti verejného práva pripravila SAK pripomienky k návrhu zákona o medzinárodnej ochrane.

Komora chápe potrebu zefektívnenia výkonu štátnej správy, avšak vzniesla niekoľko pripomienok v súvislosti s lehotami, obmedzením dostupnosti opravných prostriedkov (nepripustnosť niektorých opravných prostriedkov, skrátenie lehôt) a znížením miery právnej istoty (keďže niektoré lehoty v rámci konania nie sú dostatočne jasne definované).

Ďalšími sledovaným procesom v oblasti verejného práva bol opätovne predložený návrh novely zákona o katastri. Návrh radikálne obmedzuje prístup občanom k údajom v katastri nehnuteľností a zásadne mení dlhoročnú politiku spoločnosťou všeobecne akceptovanej úrovne dostupnosti údajov v katastri. Okrem iného opätovne SAK navrhla, aby advokáti ako právni zástupcovia, mali možnosť lustrovať nehnuteľnosti cez katastrálny portál vo všetkých katastrálnych územiach, tak ako to majú zabezpečené iné profesie. Aktuál-

ny legislatívny rámec umožňuje zriadenie lustračného prístupu advokátov do katastra nehnuteľností bez potreby ďalších legislatívnych zmien. Vyplýva to zo širokého zákonného oprávnenia advokátov spracúvať osobné údaje o klientoch ako aj iných osobách pri poskytovaní právnych a iných služieb, ktoré okrem iného vyplýva aj z Kódexu správania pre spracúvanie osobných údajov advokátmi podľa GDPR, ktorý schválil Úrad na ochranu osobných údajov SR.

V októbri sa konalo ak dodatočné rozporové konanie, na ktorom na odbornej úrovni generálny riaditeľ pre legislatívu MSSR predostrel stav legislatívneho procesu týkajúci sa nového zákona o obchodnom registri, ku ktorému SAK formulovala v predchádzajúcom období viaceré pripomienky.

Pracovná skupina pre občianske právo sa na jeseň venovala prioritne pripomienkovaniu návrhu nového Občianskeho zákonníka, ale pripomienky spracovala aj k legislatívnemu proces k návrhu novely zákona o súdoch. Reflektujúc legitímny cieľ navrhovanej právnej úpravy – odbremeniť Ústavný súd SR od nadmernej záťaže v podobe sťažností na prietahy (tvoriaci približne 30 % jeho agendy), SAK považuje za zásadné poukázať na to, že predložený návrh v časti upravujúcej konanie o sťažnosti na prietahy nezohľadňuje osobitosti a disproporčnú zaťaženosť súdov po implementácii súdnej mapy, a to najmä v Bratislave. Komora považuje za nevyhnutné zachovať obligatórne zastúpenie advokátom v konaniach o sťažnosti na prietahy. Tieto konania sú totiž náročné nielen z pohľadu identifikácie príčin prietahov, ale aj pri odôvodňovaní požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia v súlade s kritériami judikatúry ESĽP a Ústavného súdu SR. Ak je druhou procesnou stranou samotný súd, požiadavka rovnosti zbraní jednoznačne vyžaduje, aby mal sťažovateľ právneho zástupcu – profesionála.

V súvislosti s finalizáciou prác na návrhu zákona o medzinárodnej justičnej spolupráci a návrhu zákona o súvisiacich opatreniach pred predložením materiálov do medzirezortného pripomienkového konania ministerstvo spravodlivosti požiadalo o uskutočnenie konzultácie so Slovenskou advokátskou komorou za účelom predstavenia hlavných zmien, ktoré boli v návrhoch zákonov vykonané od predchádzajúceho medzirezortného pripomienkového konania. Súčasťou balíka je aj implementácia nariadenia 2023/1543 o elektronických dôkazoch, vrátane súvisiacich zmien ustanovení Trestného poriadku. Komora sa návrhu venovala v rámci pracovnej skupiny pre trestné právo.

■ Rozhodcovský súd SAK

Výnimočný workshop o nezávislosti rozhodcov v medzinárodnej arbitráži

V priestoroch Slovenskej advokátskej komory sa uskutočnila inšpiratívna odborná diskusia venovaná *IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration* – dokumentu,

ktorý formuje etické štandardy a posilňuje dôveru v arbitrážne konanie. Podujatie zorganizovala Slovenská advokátska komora a Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory v spolupráci s *International Bar Association (IBA)*. Úprimne ďakujeme všetkým za podnetnú diskusiu o mimoriadne dôležitom (ak nie najdôležitejšom) rozmere moderného rozhodcovského konania. Osobitná vďaka patrí vzácnym prednášajúcim: **dr hab. Beata Gessel-Kalinowska vel Kalisz**, **prof. Luminita Popa** a **Patrizia Sangalli, FCI Arb.** Podujatie moderoval bývalý člen Predsedníctva Rozhodcovského súdu SAK **Roman Prekop**. S príhovorom vystúpila aj bývalá podpredsedníčka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, **Andrea Moravčíková**, ktorej patrí veľká vďaka za dlhoročnú podporu rozvoja dialógu o rozhodcovskom práve v SR.

■ Vnútorne vzťahy

Turistický zraz v Belianskych Tatrách

V dňoch 19. – 21. 9. 2025 sa v krásnom prostredí Ždiaru v Belianskych Tatrách uskutočnil celoslovenský Turistický zraz advokátov. Podujatie sa nieslo v priateľskej atmosfére, ktorá spojila kolegyne a kolegov z rôznych kútov Slovenska – a to nielen pri turistike, ale aj pri neformálnych rozhovoroch a zdieľaní skúseností.

Veľká vďaka patrí regionálnym zástupkyňiam Banskobystrického kraja za zorganizovanie tejto peknej tradície a všetkým účastníkom za skvelú spoločnosť.

Krásne hory, výborná nálada a spoločne strávený čas aj mimo súdnych siení a kancelárií – aj o tom je naša advokácia.

Prieskum Ženy v advokácii

Slovenská advokátska komora požiadala členky komory o vyplnenie dotazníka určeného pre ženy pôsobiace v advokácii – advokátky a advokátske koncipientky. Tento kolegiálny prieskum bol zameraný najmä na zistenie záujmu o vytvorenie platformy, ktorá by sa venovala témam a výzvam, s ktorými sa špecificky stretávajú ženy pri výkone advokácie, ako aj na identifikáciu tém, ktoré si z ich pohľadu zaslužia pozornosť. Po ukončení zberu dát bude dotazník vyhodnotený.

V jubilejnom 10. zápase medzi šachovými družstvami SAK a ČAK zvíťazili slovenskí advokáti

Od prvého medzištátneho zápasu medzi družstvami Slovenskej advokátskej komory a Českej advokátskej komory v roku 2015 v Bratislave uplynulo už 11 rokov. Doterajšia vzájomne vyrovnaná bilancia (4 víťazstvá SAK, 4 víťazstvá ČAK a 1 remíza) predznamenal, že 10. ročník bude mimoriadne napínavý.

Na jubilejnom 10. zápase, ktorý sa uskutočnil 6. 11. 2025 v Brne, sa nemohol zúčastniť zakladateľ tejto tradície, prvý predseda SAK JUDr. Anton Blaha, CSc. Naši reprezentanti mu však svojimi výkonmi určite urobili radosť.

V zápase hranom scheveningenský systémom na 6 kôl (každý reprezentant SAK odohral po jednej partii s každým reprezentantom ČAK) v jednotlivých partiách si súperu nič nedarovali a bojovali v duchu fair play až do vyčerpania všetkých možností.

Za slovenský tím nastúpili IM Peter Petrán (10-násobný hrajúci kapitán), IM Igor Gažík, Peter Staríček, Ivan Syrový, Marek Tauber, Andrea Briestenská a ako náhradník Ivan Pecník.

České družstvo hralo v zložení Michal Vávra (kapitán vo všetkých doterajších zápasoch), IM Jiří Kočiščák, Pavel Lev, Petr Vaněk, Stanislav Sochor, WIM Kristýna Novosadová a Jiří Navrátil.

V 1. kole zvíťazil slovenský tím pomerom 3,5 : 2,5, v 2. kole rovnakým pomerom zvíťazil český tím, tretie kolo sa skončilo

remízou 3 : 3. V druhom „polčase“ zápasu sa šachová bohyňa Caissa priklonila na stranu tímu SAK, ktoré zvíťazilo v zostávajúcich troch kolách a celkovo na zápasové body 9 : 3 (skóre 20,5 : 15,5). V tíme SAK dosiahol najlepší výsledok Peter Staríček (5 bodov zo 6 partii), treba však oceniť bojovnosť a húževnatosť všetkých hráčov za SAK, z ktorých každý dosiahol minimálne 50 % bodov. V tíme ČAK dosiahol najlepší výsledok IM Jiří Kočiščák (5,5 bodov zo 6 partii).

Slovenská advokátska komora sa tak po odohratí desiatich medzištátnych zápasov dostala do celkového vedenia 5,5 : 4,5. S takýmto stavom sa českí kolegovia určite do budúcnosti nezmieria. Zápolenie v rámci 11. medzištátneho zápasu, ktorý je plánovaný v máji 2026 v Bratislave, bude opäť plné napätia.

(IM Peter Petrán, kapitán tímu SAK)

Medzinárodné vzťahy

Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum

Výmena skúseností, prehlbovanie odbornej dôvery a zjednocovanie profesijných štandardov v rámci európskeho priestoru – o tom bolo stretnutie na Nemecko-Česko-Slovenskom advokátskom fóre 2025. Úspešné podujatie, ktoré pravidelne organizujú komory Saska, Bambergu, Česka a Slovenska, sa uskutočnilo 7. a 8. 11. 2025 v nemeckom Coburgu.

Slovenskú advokátsku komoru reprezentovali členka P SAK **Zuzana Čížová** a členka pracovnej skupiny SAK pre zahraničné vzťahy **Eva Priehodová**, ktoré na podujatí vystúpili s odbornou prednáškou na tému *Najčastejšie dôvody odmietnutia mandátu na Slovensku – právne a profesijné rámcové podmienky*. Posilňovanie cezhraničných vzťahov medzi advokátmi je kľúčové nielen z hľadiska výmeny odborných poznatkov, ale aj z hľadiska praktickej spolupráce pri cezhraničných právnych prípadoch. Vzájomné kontakty prispievajú k lepšej ochrane práv klientov v situáciách, keď právne služby presahujú hranice jedného štátu.

Stretnutie advokátskych komôr so zástupcami Európskeho súdu pre ľudské práva

Dňa 21. 11. 2025 sa konalo stretnutie ESĽP s národnými advokátskymi komorami, ktoré bolo zorganizované aj pomocou Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) s cieľom prediskutovať otázky týkajúce sa fungovania systému Dohovoru a praktické otázky týkajúce sa pracovných metód ESĽP. Podujatie sa konalo na pôde ESĽP v Štrasburgu a SAK zastúpil vedúci delegácie SAK v CCBE **Ondrej Laciak**.

V úvodnom prejave podpredseda ESĽP **Arnfinn Bírdsen** ocenil cenný prínos CCBE ako tretej strany v rôznych prípadoch v priebehu rokov a zdôraznil zásadnú úlohu, ktorú zohrávajú advokáti a advokátske komory pri dodržiavaní zásad právneho štátu. Tajomníčka súdu **Marialena Tsirli** vo svojom prejave ponúkla retrospektívny pohľad na vývoj Dohovoru a práce súdu v posledných rokoch a s výhľadom do budúcnosti sa venovala téme digitalizácie a využívania nových technológií súdmi, pričom zdôraznila dôležitosť výmeny názorov s externými zainteresovanými stranami s cieľom pomôcť ESĽP určiť najlepší postup.

Následne rečníci a účastníci diskutovali o troch témach: (1) ako môžu sťažovatelia pomôcť Súdu; (2) nesporná fáza – 12 týždňov po prvom oznámení prípadu vláde; (3) digitálna stratégia Súdu.

Išlo o tretie takéto stretnutie medzi ESĽP a národnými advokátskymi komorami a koná sa každé dva roky a opätovne prinieslo produktívnu výmenu informácií.

Stály výbor a plenárne zasadnutie CCBE

V októbri sa delegácia SAK zúčastnila na zasadnutí Stáleho výboru CCBE v Bruseli. Rada advokátskych komôr Európy (CCBE) zastupuje záujmy a hodnoty advokácie a právneho štátu na európskej úrovni a vo vzťahu k inštitúciám EÚ. Delegácie okrem iného schválili usmernenie k používaniu *GenAI*, stanovisko na obranu advokátov zastupujúcich migrantov a žiadateľov o azyl, príspevok CCBE do *High-Level Forum on the Future of EU Criminal Justice* a stanovisko CCBE, ktorým apeluje na štáty, aby pristúpili čo najskôr k podpisu a ratifikácii Dohovoru RE o ochrane povolania advokáta.

Druhý deň sa konala na pôde Európskeho parlamentu konferencia CCBE a *European Lawyers Foundation* o digitalizácii justície a vplyvu AI na sektor spravodlivosti a prácu advokáta, ktorá bola pre záujemcov vysielaná aj online. Konferencia bola určená aj pre expertov advokátskych komôr pre oblasť informačných technológií a SAK zastúpil člen P SAK **Igor Ribár**, ktorý sa dlhodobo témam IT a AI venuje. Za Slovenskú advokátsku komoru sa zúčastnil vedúci delegácie SAK v CCBE **Ondrej Laciak** a riaditeľka medzinárodných vzťahov SAK **Michaela Chládeková**.

Na Plenárnom zasadnutí CCBE 27. 11. 2025 v Paríži sa zúčastnila už aj nová členka delegácie SAK **Katarína Čechová**. Členovia delegácie participovali na expertných výboroch zameraných na deontológiu, voľný pohyb advokátov, ľudské práva, obchodné právo, ako aj na zasadnutí orgánov Nadácie európskych advokátov (ELF), ktorá je koordinátorom vzdelávacích projektov.

Delegácie schvaľovali rozpočet na rok 2026, úpravu stanov CCBE, návrh usmernenia pre advokátov vo veci nového paktu o migrácii a azyle, návrh odpovede CCBE k verejnej konzultácii o revízii nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii, doplnenie Charty kľúčových princípov CCBE o výkladové stanovisko k princípu nediskriminácie a rovnosti.

CCBE pripravila krátke video o svojej činnosti pri príležitosti 65. výročia organizácie a videoprihovor zaslal eurokomisár **Michael McGrath**, ktorý poukázal na význam CCBE ako organizácie, ktorá je mostom medzi európskymi inštitúciami a advokátmi.

Výročné ocenenie za prínos v oblasti ľudských práv bolo udelené tuniskej advokátke Sonii Dahmani, ktorá bola násilím vzatá do väzby v máji 2024 a čelila trestnému stíhaniu v rámci kampane na zastrašenie tuniských advokátov a zabránenie slobody prejavu.

S príspevkami vystúpili aj predseda LAWASIA, predseda výboru pre komorové záležitosti Medzinárodnej advokátskej komory (IBA) a predseda Medzinárodnej únie advokátov (UIA).

Gratulujeme kolegovi **Michalovi Záthureckému**, ktorý bol menovaný za člena poroty na udeľovanie cien CCBE *Amicus Curiae Contest*.

Stretnutie advokátskych komôr strednej a východnej Európy

Dňa 17. 10. 2025 sa konalo tradičné stretnutie zástupcov advokátskych komôr zo stredoeurópskeho regiónu, ktoré SAK považuje za jedno z kľúčových regionálnych podujatí v oblasti zahraničných vzťahov. V duchu rotačného princípu sa organizácie ujala tento rok Maďarská advokátska komora, ktorej ďakujeme za prípravu dynamickej diskusie na dve hlavné témy: aktuálny vývoj a výzvy na trhu právnych služieb a advokácie a umelá inteligencia z pohľadu advokátskej komory ako stavovskej samosprávy.

Zľava: Péter S. Szabó, podpredseda Budapeštianskej advokátskej komory, Katarína Čechová, členka P SAK, Dezső Havasi, predseda Maďarskej advokátskej komory

Podujatie má svoje korene v začiatkoch 90. rokov a postupne prerástlo v stabilný bod v harmonograme SAK a partnerských komôr: Česká advokátska komora, Maďarská advokátska komora, Rakúska advokátska komora, Nemecká spolková advokátska komora, Poľská advokátska komora a Poľská komora právnych poradcov, Chorvátska advokátska komora, Slovinská advokátska komora, a tento rok aj s účasťou zástupcu Parížskej advokátskej komory. Vzácnym účastníkom podujatia je tradične predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE).

Predsedníctvo SAK zastúpila **Katarína Čechová**, ktorá okrem iného poukázala na trend klesajúceho záujmu o profesiu advokáta medzi mladými právnikmi, či potrebu zlepšenia PR advokácie. Témy výrazne zarezonovali u ďalších delegácií, ktoré rovnako vnímajú túto výzvu ako aktuálnu.

Je nám cťou, že Slovenská advokátska komora bude organizátorom stretnutia na jeseň 2026 v Bratislave. Pozvanie na podujatí komunikovali aj bývalý predseda SAK Martin Puchalla a vedúci delegácie SAK v CCBE Ondrej Laciak.

Slovenskí advokáti vicemajstrami sveta vo futbale

Gratulujeme k výnimočnému športovému úspechu slovenských advokátov. Majstrovstvá sveta advokátov a právnikov vo futbale – prestížny *Nations Cup by Mundiavocac* s viac ako 40-ročnou históriou privítali 72 tímov z 33 krajín sveta 23. – 28. 9. 2025 v chorvátskej Pule.

Reprezentácia SAK nadviazala na úspešnú premiéru z roku 2023 v Saint-Tropez, kde získala 4. miesto, a v tomto ročníku potvrdila pozíciu jedného z favoritov v kategórii malého futbalu 5 MEN bez vekového obmedzenia.

Tím *Advokati Slovakia* postúpil z prvého miesta v skupine po víťazstvách nad Belgickom, Srbskom i Alžírskom. V osemfinále zdolal výber Uruguaja, vo štvrtfinále triumfoval nad Belgickom a v semifinále v náročnom zápase porazil Portugalsko. Cesta za zlatom sa zastavila až vo finále, kde naši hráči podľahli Rumunsku. Zisk striebra a titul vicemajstra sveta predstavujú najväčší úspech reprezentácie SAK na medzinárodnej futbalovej scéne. Okrem toho si slovenský tím odniesol cenu pre najlepšieho brankára turnaja a nomináciu na najlepšieho manažéra tímu.

Sympatický výkon predviedla aj slovenská reprezentácia v kategórii MASTERS (35+), ktorá síce skončila na čestnom mieste, no splnila svoj cieľ – zaznamenala aspoň jedno víťazstvo nad výberom Srbska.

Slovenská advokátska komora ďakuje všetkým členom za vzornú reprezentáciu slovenskej advokácie a za šírenie jej dobrého mena v medzinárodnom prostredí.

–mch–

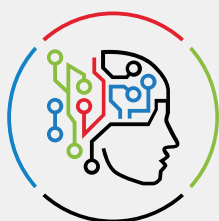
Foto archív SAK

Oblíbené
AI nástroje
pre právne profesie
dostupné
na Slovensku
a v Česku

- ✓ bezpečné
- ✓ modulárne
- ✓ vhodné pre jednotlivcov, advokátske kancelárie aj korporácie

Vyskúšajte ešte dnes:
obchod@aspi.sk

Integrujte nástroje umelej inteligencie do svojej každodennej praxe a

- **ušetríte čas,**
- **znížite svoju pracovnú záťaž,**
- **zvýšite efektívnosť.**

ASPI AI

Potrebuje rýchlu odpoveď na otázku zo slovenskej legislatívy? Opýtajte sa ASPI AI. Položte otázku, akoby ste sa pýtali kolegu právnika. V priebehu chvíľky získate prehľadnú odpoveď vrátane odkazov na zdroje.

www.aspi.sk

Praetor AI

AI Word doplnok – sumarizácie, preklady, analýzy rozsudkov a mnoho viac

AI Outlook doplnok – automatizované odpovede

Anonymizér – pseudonymizácia citlivých údajov

AI Analýza elektronických správ

AI Chat – analýzy a odporúčania priamo nad dokumentmi

www.praetor-systems.sk

Slovenská advokátska komora sa zapojila do osláv Európskeho dňa advokátov

Slovenská advokátska komora si aj tento rok pripomenula Európsky deň advokátov, ktorý každoročne 25. októbra organizuje Rada advokátskych komôr Európy (CCBE) v spolupráci s národnými advokátskymi komorami.

Témou tohtoročného dňa advokátov bol **Dohovor Rady Európy o ochrane povolania advokáta** – ide o historicky prvý právne záväzný medzinárodný dokument, ktorého cieľom je posilniť nezávislosť advokátov a zabezpečiť ich ochranu pri výkone povolania.

Pri príležitosti celoeurópskeho advokátskeho sviatku **Slovenská advokátska komora zorganizovala okrúhly stôl najvyšších predstaviteľov justície** na tému **Právna úprava ochrany dôvernosti medzi advokátom a klientom**. Poduja-

tie sa uskutočnilo 7. novembra 2025 v bratislavskom Hoteli Devín..

„Ochrana advokátskeho tajomstva nie je žiadne samoúčelné privilegium pre advokátov, ale slúži na ochranu práv samotných klientov. Ide o veľmi dôležitú tému s celoeurópskym významom, o čom svedčí aj tohtoročná nosná téma Európskeho dňa advokátov,“ povedal predseda SAK **Tomáš Kamenec**.

Aktuálnosť tejto témy potvrdzuje aj **ratifikačný proces Dohovoru Rady Európy o ochrane povolania advokáta**, ktorý kladie dôraz na záväzok štátov garantovať, aby advokáti mohli komunikovať dôverne so svojimi klientmi alebo potenciálnymi klientmi akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek for-

me, v ktorej táto komunikácia prebieha. Slovenská advokátska komora verí, že dokument čoskoro ratifikuje aj Slovenská republika.

Téma **ochrany advokátskeho (klientskeho) tajomstva** rezonovala v posledných rokoch najmä v súvislosti s opakovanými podozreniami z vážneho narušenia dôvernosti komunikácie s klientmi, najmä zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Ochrana práva klientov na dôvernú komunikáciu s ich advokátom je stále témou, na ktorej dôležitosť upozorňuje SAK dlhodobo vo viacerých kontextoch, keďže ide o jeden zo základných prvkov účinnej ochrany práv. Aj preto komora pred viac ako dvoma rokmi otvorila diskusiu o možnom posilnení ochrany nezávislej a slobodnej advokácie v rámci Ústavy SR, keď súčasťou návrhu bolo explicitné formulovanie klientskeho práva na zachovanie tajnosti komunikácie s advokátom.

Pozvanie Slovenskej advokátskej komory k okrúhlemu stolu prijali predseda Ústavného súdu SR **Ivan Fiačan**, predseda Najvyššieho súdu SR **František Mozner**, predsedníčka Súdnej rady SR **Marcela Kosová**, verejný ochranca práv SR **Róbert Dobrovodský**, vedúci Kancelárie prezidenta SR **Peter Vodráška**, štátny tajomník Ministerstva spravodlivosti SR **Milan Hodás**. Najvyšší správny súd SR na základe poverenia jeho predsedu zastupoval sudca **Michal Novotný**. Za Generálnu prokuratúru SR sa na základe poverenia generálneho

prokurátora zúčastnila riaditeľka odboru legislatívy, stratégie a ústavného práva Generálnej prokuratúry SR **Eva Kukanová**. Slovenskú advokátsku komoru reprezentovali predseda **Tomáš Kamenec** a podpredseda **Stanislav Ďurica**, s odbornými príspevkami vystúpili členovia poradných orgánov SAK **Petra Dražová** a **Martin Bako**.

Účastníci okrúhleho stola sa v spoločnej diskusii zhodli na nasledovných záveroch: „**Dôsledná ochrana advokátskeho tajomstva patrí k jednému z podstatných predpokladov účinnej ochrany základných práv a slobôd. Ochranu advokátskeho tajomstva zároveň nemožno považovať za samoučelné privilegium pre advokátov, keďže predovšetkým slúži na ochranu práv osôb, ktorým advokáti poskytujú právnu pomoc ako realizáciu jedného zo základných práv. Ide o dôležitú súčasť práva na súdnu ochranu a práva na ochranu súkromia, ktorá vyplýva z domácich i medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. Táto téma si preto zasluhuje trvalú pozornosť a prijímanie takých opatrení na všetkých potrebných úrovniach, ktoré minimalizujú riziká nezákonných zásahov.**“

Prítomní preto podporili myšlienku vytvorenia pracovnej skupiny na pôde Ministerstva spravodlivosti SR, ktorá by pripravila komplexné riešenie problematiky na úrovni legislatívy, pričom štátny tajomník MS SR s vytvorením takejto pracovnej skupiny súhlasil.

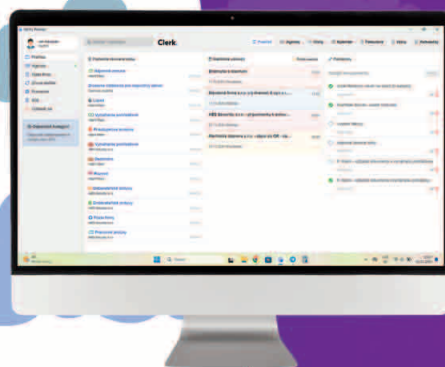
–pk–

Foto archív SAK

Clerk.

ŠIKOVNÝ POMOCNÍK NA SPRÁVU AGENDY?

*Majte spisy, úkony a dokumenty
s Clerkom vždy prehľadne a poruke*

www.clerk.sk

SÚDNE TROVY.

ALEBO IBA ZJEDNODUŠENIE POČÍTANIA SÚDNYCH TROV?

*Rýchly a presný výpočet trov
podľa platnej legislatívy*

www.sudnetrovy.sk

NOVÝ KOMENTÁR K TRESTNÉMU PORIADKU

Jozef Čentíš a kolektív

Komplexný výklad. Aktuálny stav. Praktické súvislosti.

Zorientujte sa
v Trestnom poriadku rýchlo
a spoľahlivo.

Komentár reflektuje legislatívne zmeny účinné od 1. júla 2025 a ponúka
prehľadný výklad jednotlivých ustanovení s dôrazom na prax a judikatúru slovenských
aj európskych súdov.

Komu je určený

- advokátom, sudcom, prokurátorom
- vyšším súdnym úradníkom
- právnickým koncipientom a študentom

Prečo si ho vybrať

- aktuálne spracovanie právnej úpravy
- praktický výklad od odborníkov z praxe
- zrozumiteľná forma bez zbytočnej teórie

Komentár je dostupný v obsahu EPI aj ako tlačaná a e-kniha na eurokodex.sk.

Z októbrového zasadnutia Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na **riadnom zasadnutí 9. októbra 2025 v Bratislave.**

Predsa SAK Mgr. Kamenec informoval o **stave vyplácania trov obhajoby ex officio.** Prebieha komunikácia na úrovni rezortov spravodlivosti a financií s cieľom dosiahnuť nápravu. SAK bude v komunikácii s členskou základňou sledovať proces vyplácania. Mgr. Kamenec ďalej informoval ■ o **stanovisku SAK k novele Ústavy SR,** ■ o **záveroch z konferencie o práve obchodných spoločností** v Smoleniciach organizovanej externým partnerom so zameraním na problémové situácie spojené s poskytovaním právnych služieb a na otvorené otázky súvisiace s fungovaním obchodných spoločností, prostredníctvom ktorých sa vykonáva advokácia, ■ o **18. online stretnutí orgánov SAK,** ■ o **účasti zástupcov SAK na medzinárodnej vedeckej konferencii XIV. ústavné dni** v Košiciach a ■ o **rokovaní s komisárom pre deti.**

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o komunikácii s Ministerstvom spravodlivosti SR ohľadom kontrol vstupu advokátov do súdnych budov.

V rámci **legislatívnych aktivít** P SAK vzalo na vedomie informácie o **prebiehajúcej rekodifikácii Občianskeho zákonníka.** Komora s cieľom prispieť k vytvoreniu kvalitného, moderného a v praxi funkčného kódexu, ktorý bude súladný s najdôležitejšími princípmi súkromného práva, zriadila **komunikačné prostredie na vytváranie odbornej pozície komory, zamestnávateľských združení a právnických fakúlt k rekodifikácii** v snahe pripraviť komplexné a kvalitné hromadné pripomienky s tým, že pohľad zástupcov akademickej obce, profesijných komôr, zamestnávateľských zväzov a podnikateľských združení je kľúčový pre vyváženú a funkčnú podobu finálneho znenia zákona. Pripomienkové konanie končí 1. decembra 2025. Aj advokáti boli formou newslettera vyzvaní na zapojenie sa do interných tímov alebo na zaslanie individuálnych písomných pripomienok k jednotlivým častiam kódexu prostredníctvom osobitného formulára.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **dodatčnom rozporovom konaní k novému zákonu o obchodnom registri** s tým, že zostáva pravidlo štyroch očí a bola otvorená diskusia o nevyhnutnosti princípu náhodného prideľovania návrhov na registráciu do obchodného registra notárom oproti ponechaniu princípu komunikácie s vybraným notárom.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **pripomienkach a rozporovom konaní k novele zákona o katastrálnosti** a o **prehľade právnej úpravy ochrany maloletých detí vo virtuálnom priestore** vypracovanom na podnet Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o **pokračujúcom rozvoji ekosystému SAK,** ■ o **postupe prác na vývoji nového informačného systému komory** v nadväznosti na analytické práce vo vzťahu k čiastkovým činnostiam SAK a potrebným integráciám, ■ o realizácii činností vo vzťahu k poskytnutému nenávratnému finančnému príspevku na budovanie nového informačného systému a ■ o stave **projektu spolupráce so Zborom väzenskej a justičnej stráže.**

K **rekonštrukcii budovy komory** Mgr. Kamenec informoval, že termín 15. októbra 2025 z pohľadu možnosti dodať podklady na návrh na začatie kolaudačného konania je reálny (poznámka: termín bol dodržaný). Komora bude musieť objednať práce navyše v súvislosti s realizáciou požiarneho projektu a montážou odvodňovacieho systému v suteréne budovy. Stále je otvorená možnosť prispieť na rekonštrukciu na transparentný účet, ktorý vedie komora, vítaná je akákoľvek suma na spoločný domov advokácie v „novom šate“.

Predsedníctvo SAK schválilo **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.**

Členovia P SAK schválili **dopracovanú koncepciu rozvoja regionálnej činnosti SAK,** vzali na vedomie informáciu o **príprave vianočných večierkov,** ako aj o **zorganizovaných športových, spoločenských a vzdelávacích podujatiach v regiónoch,** ktoré sú vnímané ako priestor na sociálnu interakciu advokátov mimo súdnych siení.

Členovia P SAK súhlasili s rozoslaním **dotazníka** prostredníctvom komunikačných prostriedkov komory na účel **zistenia záujmu o založenie a fungovanie štruktúry pre ženy advokátky a advokátske koncipientky** v rámci Slovenskej advokátskej komory.

Zásadnou témou rokovania P SAK boli predložené *last call* ponuky dvoch poisťovní po zrealizovaní výberového konania na **hromadného poisťovateľa zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone advokácie.** V štádiu príprav sú pripomienky k poisťovej zmluve s poisťovňou, ktorá ponúkla zásadne výhodnejšie poisťné sadzby. Cieľom je dosiahnuť zjednotenie poisťného kmeňa a možnosť, aby individuálne poisťné zmluvy, ktoré majú advokáti uzatvorené s danou poisťovňou, mohli byť transformované pod hromadnú poisťnú zmluvu uzatvorenú komorou. Ak advokáti prejavia záujem o pripojenie sa k novej hromadnej poisťovej zmluve, musia mať dostatok času na vypovedanie existujúcich poisťných zmlúv v iných poisťovniach.

Vzdelávacie kolégium sa na prvom zasadnutí po Konferencii advokátov 2025 v novom zložení venovalo viacerým otázkam. Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o **programe zimného seminára advokátov** 4. – 6. 12. 2025 v hoteli Patria na Štrbskom Plese a o prebiehajúcej **aktualizácii otázok** na písomný test, písomné úlohy a ústnu časť advokátskej skúšky. V behu je ako pokračujúca úloha **príprava návrhu zmien cyklického vzdelávania advokátskych koncipientov a profilu absolventa advokátskej skúšky** v súla-

de s vecným zámerom reakcie komory na používanie AI v súčinnosti s relevantnými pracovnými skupinami a príprava obsahu, formátu a výberu lektorov cyklického vzdelávania advokátskych koncipientov na rok 2026 vrámci sylabov hlavných a praktických seminárov.

V rámci rokovania o **ekonomických otázkach** členovia P SAK rozhodli o **doručených žiadostiach**. Vzali na vedomie **prvý návrh rozpočtu SAK na rok 2026**, kde sa očakáva doplnenie niektorých čiastkových rozpočtov. Rozpočet je naprojektovaný ako záporný z dôvodu, že sa počíta s vysokými investíciami vo vzťahu k splátkam úveru na rekonštrukciu budovy a k IT projektu. Podobne ako v roku 2025 sa aj v roku 2026 plánujú rozpočtové rezervy. Už v roku 2026 sa počíta s vyčlenením rezervy na konferenciu advokátov o štyri roky vo výške jednej štvrtiny, aby nebol rozpočet komory v konferenčnom roku príliš zaťažený. Predsedníctvo SAK plánuje viaceré nové rozvojové projekty s dosahom na rozpočet a diskutuje aj možnostiach rozšírenia činností a služieb komory.

Členovia P SAK schválili **predplatné Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2026** na sumu **63 € s DPH pre externých záujemcov**. Pre advokátov a advokátskych koncipientov naďalej zostáva stavovský časopis zdarma v online verzii na webovej stránke komory a v tlačenej podobe na osobitné požiadanie.

Predsedníctvo SAK súhlasilo, aby sa **galavečer SAK** uskutočnil **24. apríla 2026 v Zámku Šimák v Pezinku**. Advokáti budú včas informovaní o možnosti prihlasovania cez systém komory.

Predsedníctvo SAK rozhodli, že najbližšia **Zbierka disciplinárnych rozhodnutí** bude z dôvodu efektivity vydaná za obdobie troch rokov 2024 až 2026.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **stave súdnych konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom.

Členovia P SAK schválili **benefitný program** pre advokátov so zľavami na návštevu vybraných divadelných predstavení v spolupráci so **Slovenským národným divadlom**. Aktualizovaná ponuka je uvedená v Newsletteri slovenskej advokácie v časti, ktorá sa týka benefitných partnerov.

Predsedníctvo SAK schválilo **memorandum o spolupráci so Sociálnou poisťovňou** s cieľom dosiahnuť, aby Sociálna poisťovňa advokátom mala možnosť vysvetliť aktuálne nastavenia elektronických služieb (čo všetko si môžu pozrieť bez návštevy pobočky a kde napr. v súvislosti s dôchodkovým poistením, prehľad chýbajúcich dokladov v systéme Sociálnej poisťovne, vysvetlenie schémy dôchodkového poistenia, efektívne a praktické odporúčania s ohľadom na diskutované potreby začínajúcich advokátov a pod.).

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **informácie o diani na pôde CCBE, o podujatiach pre advokátov v zahraničí a o účasti zástupcov SAK na aktivitách so zahraničným prvkom**.

Členovia P SAK rozhodli o žiadostiach týkajúcich sa **mat-ričných zoznamov** vedených Slovenskou advokátskou komorou.

–km–

Z novembrových zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na riadnom zasadnutí **6. novembra 2025 v Bratislave**.

Predsa SAK Mgr. Kamenec informoval ■ o **príprave okrúhleho stola k téme povinnosti mlčanlivosti ako práva klienta** 7. novembra 2025, ■ o **komunikácii s ministerstvom spravodlivosti ohľadom kontroly vstupu advokátov do súdnych budov** a ■ o **účasti zástupcu komory na hlavnom zhromaždení Združenia sudcov Slovenska**.

Členovia P SAK vzali na vedomie rozhodnutie prijaté *per rollam* o **hromadnom poskytovateľovi poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie**. Komora vyberala poisťovňu v transparentnom procese od mája 2025. Wüstenrot poisťovňa, a. s. ponúka **najlepšie ceny na trhu**. Poistná zmluva je uverejnená na webovej stránke SAK v privátnej sekcii. Advokáti, ktorí sa chcú pripojiť k hromadnému poisteniu prostredníctvom komory, môžu podať elektronickú žiadosť v privátnej sekcii webovej stránky. **Poistné na rok 2026 je splatné najneskôr 31. januára 2026**. Okrem štandardného poistenia výkonu povolania si môžu advokáti zvoliť aj pripoistenia (činnosť správcu konkurznej podstaty a činnosť oprávnenej osoby). Individuálne poistné zmluvy je možné vypovedať spravidla 6 týždňov pred koncom poistného obdobia. Komora odporúča, aby advokáti, ktorí sa chcú na rok 2026 poistiť prostredníctvom hromadnej poistnej zmluvy, zvážili včasné vypovedanie individuálnych poistných zmlúv. Wüstenrot poisťovňa, a. s. dala s cieľom uľahčiť prechod z individuálneho poistenia verejný prísľub, že bude akceptovať výpovede individuálnych poistných zmlúv doručené až do 31. decembra 2025, teda aj bez povinnosti dodržať zákonnú výpovednú lehotu 6 týždňov pred koncom poistného obdobia.

V rámci **legislatívnych aktivít** P SAK vzalo na vedomie informácie o pripravovanej **rekodifikácii Občianskeho zákonníka**. Slovenská advokátska komora zriadila kolektívnu platformu na zhromažďovanie pripomienok v spolupráci s externými partnermi a konali sa stretnutia koordinačných skupín, ktoré doručené pripomienky vyhodnocovali. Lehota na predloženie pripomienok uplynula 1. decembra 2025.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie ■ o pracovnom stretnutí ku krokom a progresu pri budovaní domov komplexnej pomoci pre deti ohrozené násilím – Barnahus, ■ o konzultáciách k návrhu zákona o medzinárodnej justičnej spolupráci a k novele Trestného poriadku, ■ o pripomienkach k banskému zákonu, k zákonu o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády SR a k návrhu zákona o medzinárodnej ochrane.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie ■ o pokračujúcom **rozvoji ekosystému SAK**, ■ o postupe prác na vývoji

nového informačného systému komory v kontexte prípravy a validácie detailných funkčných špecifikácií a o realizácii činností vo vzťahu k poskytnutému nenávratnému finančnému príspevku na budovanie nového informačného systému. Pokiaľ ide o **rezervačný systém online stretnutí realizovaný v spolupráci so Zborom väzenskej a justičnej stráže**, komora je pripravená pokračovať v jeho realizácii aj v ďalších ústavoch na výkon väzby a trestu odňatia slobody, ale dokončenie a následná pomoc pri nastavovaní v ústavoch si vyžiada zatiaľ nevyčíslené náklady na strane komory.

Členovia P SAK rozhodli o **novelizácii pravidiel používania nástrojov umelej inteligencie v advokátskej praxi**, ktorou sa spresňuje najmä ochrana mlčanlivosti a údajov klientov. Ide o prehĺbenie prvých záväzných pravidiel prijatých v marci 2025 a zároveň o ich doplnenie o metodické usmernenie, ktoré určuje minimálne požiadavky a pracovné postupy advokátov. Zmeny v pravidlách upravujú výnimky pri zadávaní údajov do AI, ak dáta neopúšťajú infraštruktúru advokáta pod jeho výlučnou kontrolou, advokát má výslovný informovaný súhlas klienta alebo zmluvne zaručenú ochranu údajov. Prílohou záväzných pravidiel je podrobné metodické usmernenie, ktoré ponúka praktický výklad uznesenia a zavádza minimálne štandardy pri používaní AI nástrojov v advokácii pri zachovaní základných zásad nezávislosti, mlčanlivosti a povinnosti predchádzať konfliktu záujmov. Súčasťou metodického usmernenia je rozhodovací metodický test pred vložením akýchkoľvek informácií chránených mlčanlivosťou do AI nástroja, ako aj vzorové informačné doložky na využívanie nástrojov AI (pozri Vestník č. 87).

Členovia P SAK boli informovaní o **postupe stavebných prác na rekonštrukcii budovy SAK**, vrátane prác navyše v suteréne vyvolaných potrebou regulácie spodnej vody. Zhotoviteľ stavby doručil 17. októbra 2025 doklady potrebné ku kolaudačnému konaniu a bol podaný návrh na začatie kolaudačného konania.

Predsedníctvo SAK **vymenovalo nových členov do pracovnej skupiny pre trestné právo a pracovnej skupiny pre zahraničné vzťahy** a vzalo na vedomie informáciu zo zasadnutia **pracovnej komisie pre veci koncipientske**. Boli určení tzv. reportéri, ktorí budú zhromažďovať a systematizovať podnety od koncipientov z celého Slovenska, pripravovať stručné správy o činnosti a návrhoch skupiny a tieto komunikovať prostredníctvom webovej stránky, príp. newslettera koncipientom, pomáhať pri komunikácii medzi koncipientmi, školiteľmi a SAK. Niektoré závery majú potenciál zmien v cyklickom vzdelávaní advokátskych koncipientov a bude sa nimi zaoberať vzdelávacie kolégium.

Členovia P SAK **schválili stanoviská s úpravami** na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

Členovia P SAK vzali na vedomie informáciu z **prvého prezenčného stretnutia pracovnej skupiny regionálnych zástupcov** v tomto funkčnom období. Cieľom podujatia bo-

lo prerokovať aktuálne otázky týkajúce sa rozvoja regiónov, rozpočtu a plánovaných aktivít na rok 2026. Účastníci stretnutia prešli hlavné východiská na zostavenie rozpočtu na nasledujúci rok. Pozornosť venovali efektívnemu využívaniu finančných prostriedkov a transparentnosti v hospodárení. Prediskutovali návrhy podujatí a vzdelávacích aktivít na rok 2026 s akcentom na obozretnosť pri rozpočtovaní. Cieľom je rozšíriť ponuku regionálnych seminárov a posilniť spoluprácu medzi advokátmi v jednotlivých oblastiach.

Členovia P SAK sa venovali posúdeniu otázky **odpúšťania, resp. znižovania príspevkov na činnosť SAK** advokátom podľa § 4 ods. 2 písm. d) **Uznesenia konferencie advokátov o príspevku na činnosť SAK** so záverom, že P SAK bude odpúšťať príspevky na činnosť SAK iba na základe tých žiadostí, ktoré spĺňajú náležitosti podľa **Uznesenia konferencie advokátov o príspevku na činnosť SAK** a budú doručené **najneskôr mesiac pred splatnosťou príspevku** v súlade s **Uznesením konferencie advokátov o príspevku na činnosť SAK**.

V rámci rokovania o **ekonomických otázkach** členovia P SAK vzali na vedomie informáciu o hospodárení komory v III. štvrtroku 2025 vrátane naakumulovaných rezerv za roky 2023 a 2024, celkových nákladov na rekonštrukciu budovy k 30. 9. 2025 a predpokladaných nákladov pozostávajúcich zo sumy podľa dodatku č. 2 k zmluve o dielo, DPH, ceny práce navyše, odmeny stavebného dozoru a odmeny architektonického dozoru za október až december 2025. Ďalšími nákladmi do konca roka budú nábytok, audiovizuálna technika a uvoľnenie zádržného práva zhotoviteľovi diela, ak bude budova odovzdaná do konca roka 2025. Celkový predpokladaný náklad do konca roka je teda cca 1 033 000 eur. Akumulované rezervy za roky 2023 a 2024 čiastočne vedia tento náklad pokryť. Komora bude pozorne sledovať cash flow a ak by sa odchyľil od odhadu, bude potrebné identifikovať príčiny odchýlky a vyhodnotiť dosahy. Opätovne bola akcentovaná potreba rozpočtovej obozretnosti.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **zoznam advokátov**, ktorí nezaplatili príspevky na činnosť SAK a do sociálneho fondu splatné 30. apríla 2025.

Členovia P SAK súhlasili s účinnosťou od roka 2026 s **doplnením publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie o kategóriu autorov nad 35 rokov** s tým, že nová kategória bude ocenená plaketou.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu k opakovaným *ad hoc* arbitrážam a ostatným aktuálnym otázkam rozhodcovského konania a o výberovom konaní na poskytovateľa hlasových a dátových mobilných služieb (tzv. *Program Advokát*).

Členovia P SAK ■ schválili **expertné personálne zastúpenie SAK vo výboroch CCBE**, ■ vzali na vedomie **odporúčanie podskupiny pre CCBE** v rámci pracovnej skupiny pre zahraničné vzťahy uplatňovať v budúcnosti **core-rotation** princíp v zložení stálej delegácie SAK v CCBE s tým, že stála delegácia bude pozostávať z troch členov a *Information Officer* a na pravidelnej báze bude dochádzať k obmene jedného člena z trojčlennej delegácie (v záujme zachovania kontinuity), ■ súhlasili so **zadefinovaním poslania, účelu**,

strategických plánov a riadenia podskupín pracovnej skupiny pre zahraničné vzťahy – pre medzinárodné stavovské organizácie a pre vzťahy a spoluprácu so zahraničnými advokátskymi komorami, ■ vzali na vedomie **odporúčanie pracovnej skupiny pre zahraničné vzťahy vo vzťahu k personálnemu obsadeniu zahraničných podujatí** organizovaných zahraničnými partnerskými advokátskymi komorami v roku 2026, k zastúpeniu SAK ako riadneho člena alebo ad hoc účastníka na konferenciách alebo zasadnutiach medzinárodných stavovských organizácií prostredníctvom individuálnych členov SAK bez plného krytia nákladov s tým spojených a súhlasili s **vypracovaním pravidiel reprezentácie SAK na zahraničných podujatiach a stretnutiach medzinárodných stavovských organizácií**. Členovia P SAK vzali na vedomie **dopracovaný materiál k možnému medzinárodnému podujatiu organizovanému SAK** a schválili zámer organizovať tretí ročník konferencie *Rakúsko-česko-slovenské advokátske fórum* v roku 2026 v Bratislave. Vzali na vedomie informácie o **účasti zástupcov SAK na aktivitách so zahraničným prvkom**.

Predseda SAK rozhodlo o žiadostiach týkajúcich sa **matričných zoznamov** vedených komorou.

Dňa **21. novembra 2025** sa uskutočnilo **mimoriadne online rokovanie Predsedníctva SAK** venované príprave rozpočtu Slovenskej advokátskej komory na rok 2026.

Predložené materiály predstavovali maximalistickú verziu rozpočtu, čiastočne zrevizovanú podľa čiastkových rozpočtov, ktoré boli k dispozícii, s návrhom už ho nedoplniť o ďalšie výdavky a s možnosťou jeho racionalizačných úprav smerom nadol. Členovia P SAK poverení dohľadom nad ekonomickými vecami k analýze rozpočtu pristúpili tak, že si odkryli reálne hospodárenie SAK od roku 2017. Keďže výsledok hospodárenia za rok 2025 ešte nie je uzatvorený, podstatné bolo porovnanie skutočného hospodárenia v rokoch 2023 a 2024 oproti rozpočtu na rok 2026. Rozpočet na rok 2026 bol projektovaný konzervatívne v negatívnom hospodárskom výsledku, ale sú naprojektované tri veľké rozpočtové rezervy; pokiaľ by neboli naprojektované ako rezervy na vynaloženie určitých výdavkov, výsledok hospodárenia by bol kladný. Rozhodnutie o tvorení rezerv P SAK prijalo už v minulosti ako rozpočtovo zodpovedné opatrenie s cieľom pristupovať k jeho čerpaniu obozretne. Rezervy sa budú môcť čerpať iba na základe osobitného rozhodnutia P SAK. Predsedníctvo SAK sa venovalo dôvodom navýšenia nákladov v niektorých strediskách. Schválilo výdavkové limity rozpočtu SAK na rok 2026 s tým, že na riadne decembrové zasadnutie predsedníctva komory bude predložené finálne znenie rozpočtu, kde bude zohľadnená diskutovaná racionalizácia niektorých nákladových položiek v zmysle záverov z mimoriadneho zasadnutia Predsedníctva SAK a budú doplnené ďalšie možné zdroje príjmov.

–km–

Pýta(j)te sa predsedníctva

Má zmena spôsobu výkonu advokácie (napr. prechod zo samostatného výkonu na výkon prostredníctvom s. r. o.) vplyv na platnosť splnomocnení udelených advokátovi? Aký je rozdiel medzi takouto zmenou a predajom podniku inému advokátovi alebo advokátskej spoločnosti?

Predseda Slovenskej advokátskej komory sa problematikou už opakovane zaoberalo a svojím ostatným uznesením č. 30/4/2025 z 31. marca 2025 prijalo nasledovné stanovisko vo veci Veľkého senátu NS SR 1VCdo/2/2025:

„Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa plne stotožňuje s právnym názorom vyjadreným v bodoch 17 a 18 uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/33/2023, podľa ktorého zmenou spôsobu výkonu advokácie splnomocnenie nezaniká.“

Splnomocnenie je vždy udelené konkrétnej osobe zapísanej v zozname advokátov, ktorá vykonáva advokáciu jedným zo spôsobov podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii. Zmena formy výkonu advokácie – napríklad prechod zo samostatného výkonu advokácie na výkon prostredníctvom

spoločnosti s ručením obmedzeným – neznamená vznik novej osoby advokáta, ale pokračovanie výkonu advokácie tým istým advokátom v inej organizačnej forme.

Predseda komory vníma, že odlišný výklad by mohol viesť k ohrozeniu práv klientov aj k neprimeranému obmedzeniu práv advokátov disponovať svojím podnikom oproti iným podnikateľom. V tejto súvislosti preto SAK zastáva jednotný právny názor, že advokát zostáva nositeľom udelených splnomocnení aj po zmene spôsobu výkonu advokácie.

Čo sa týka predaja podniku medzi advokátom pôvodne vykonávajúci advokáciu samostatne a advokátskou spoločnosťou založenou týmto advokátom v prípade zmeny spôsobu výkonu advokácie, toto nemá žiadny vplyv na vyššie uvedené stanovisko, keďže advokát zostáva naďalej nositeľom všetkých dovtedajších splnomocnení a pokračuje vo výkone advokácie, iba v inej organizačnej forme.

V prípade, že ide o predaj podniku inému advokátovi alebo advokátskej spoločnosti nemožno hovoriť o zachovaní účinkov udelených splnomocnení, keďže tie sú vždy viazané na konkrétneho advokáta, ktorému ich klient udelil. Prevod podniku na inú osobu bez výslovného súhlasu klienta a zbavenia mlčanlivosti by bol v priamom rozpore s povinnosťou mlčanlivosti advokáta a s ochranou dôverného vzťahu medzi advokátom a klientom. Z tohto dôvodu je takýto postup bez predchádzajúceho zbavenia advokáta povinnosti mlčanlivosti zo strany klientov neprípustný.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta vec s klientom bezodkladne finančne vyporiadať

Advokát, ktorý po skončení zastupovania klienta, ku ktorému došlo dorúčením rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania, vec s klientom bezodkladne písomne finančne nevyporiada ani klientovi nedoručí toto rozhodnutie dovolacieho súdu, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené § 6 ods. 1 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku SAK.

Za bezodkladné finančné vyporiadanie s klientom v zmysle § 13 AP SAK nemožno považovať prípad, keď advokát vec so sťažovateľom bez zbytočného odkladu po skončení právneho zastúpenia riadne a včas písomne finančne nevyporiada a bráni sa tým, že na započítanie použil náhradu trov, ktorá mu bola vyplatená z iných konaní bez písomnej dohody s klientom.

*Rozhodnutie V. disciplinárneho senátu SAK z 26. októbra 2022,
sp. zn. DS V.-25/2022:2312/2021*

Dotknuté ustanovenia:

- § 6 ods. 1 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím V. disciplinárneho senátu SAK z 26. októbra 2022, sp. zn. DS V.-25/2022:2312/2021 bola disciplinárne obvinená advokátka (ďalej len „DO advokátka“)

uznaná za vinnú

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušila povinnosti advokáta podľa § 13 AP SAK [skutok 1.)] a § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK [skutok 2.)],

tým, že

vo veci svojho klienta A. B.:

- 1.) po skončení zastúpenia klienta v konaní vedenom pred okresným súdom, ktoré bolo skončené uznesením Najvyššieho súdu SR zo 17. 9. 2020 o odmietnutí dovolania vo veci, vec s klientom písomne finančne nevyporiadala,

- 2.) klientovi nedoručila uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 9. 2020, ktorým bolo rozhodnuté o odmietnutí dovolania vo veci,

za čo jej bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. a) ZoA disciplinárne opatrenie – **písomné napomenutie**.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátke uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **646 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Z vykonaných dôkazov mal disciplinárny senát za jednoznačne preukázané, že DO advokátka sa dopustila skutku tak, ako sa jej kladie za vinu v návrhu na začatie disciplinárneho konania.

Z obsahu sťažnostného spisu vyplýva, že DO advokátka nemala so sťažovateľom uzatvorenú písomnú dohodu o započítavaní finančných prostriedkov z rôznych súdnych konaní medzi sebou navzájom, ktorú predpokladá § 10 AP SAK. Z tohto dôvodu zjavne vznikol medzi DO advokátkou a jej

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2026

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2026 (6 čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné **63 eur** (vrátane DPH 5 %, balného a poštovného) je za 6 čísel.
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, je možné dohodnúť individuálne.

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

klientom spor o výšku odmeny za zastupovanie v jednotlivých konaniach. Konanie na okresnom súde bolo nepochybne ukončené rozhodnutím dovolacieho súdu zo 17. 9. 2020, čím bolo nepochybne ukončené aj zastupovanie sťažovateľa DO advokátkou v tejto veci, v ktorej jej boli uhradené minimálne dva preddavky. Disciplinárny senát nemá za preukázané riadne a včasné písomné finančné vyporiadanie so sťažovateľom napriek dvom výzvam sťažovateľa z 9. 12. 2021 a 14. 2. 2021. Je pravdou, že DO advokátka pozývala sťažovateľa na základe prvého mailu na osobné stretnutie, na čo ale sťažovateľ reagoval opätovnou žiadosťou o vyúčtovanie finančných prostriedkov, takže DO advokátke muselo byť zrejmé, že o osobné stretnutie nemá záujem.

Disciplinárny senát vyúčtovanie v rámci vyjadrenia k sťažnosti nemohol považovať za bezodkladné finančné vyporiadanie s klientom, ktoré predpokladá § 13 AP SAK, čím došlo k zavinenému porušeniu povinnosti ustanovenej § 13 AP SAK, keď DO advokátka vec so sťažovateľom bez zbytočného odkladu po skončení právneho zastúpenia riadne a včas písomne finančne nevyporiadala a bráni sa tým, že na započítanie použila náhradu trov, ktorá jej bola vyplatená z iných konaní bez písomnej dohody so sťažovateľom. Disciplinárny senát súhlasí s názorom navrhovateľky, že, v súlade s rozhodovacou praxou disciplinárnych orgánov SAK, je advokát povinný pri finančnom vyporiadaní s klientom postupovať aktívne a sám písomné vyúčtovanie vyhotoviť a následne ho doručiť prípadne odovzdať klientovi bez zbytočného odkladu po skončení právneho zastupovania. Predloženie písomného vyúčtovania nie je teda podmienené osobitnou žiadosťou klienta, keďže vyúčtovanie je považované za jednostranný právny úkon, na ktorý súčinnosť klienta nie je potrebná. Z uvedeného vyplýva, že písomné finančné vyporiadanie s klientom po skončení právneho zastupovania je jednostranným právnym úkonom, ktorý nie je podmienený žiadnou skutočnosťou alebo úkonom, najmä nie je podmienený predchádzajúcim súhlasom s obsahom vyúčtovania zo strany klienta.

Disciplinárny senát takisto nemá za preukázané, že DO advokátka sťažovateľovi doručila uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 9. 2020. DO advokátka sa k uvedenej skutočnosti síce vyjadrila vo svojom vyjadrení k návrhu na začatie disciplinárneho konania, nijakým spôsobom však nepreukázala, že by mu označené uznesenie doručila tak, ako tvrdí niekedy v novembri 2020 a sťažovateľ, naopak, trval na tom, že uvedené uznesenie mu od DO advokátky nebolo doručené. DO advokátka sama potvrdila, že žiadnym dôkazom preukazujúcim odovzdanie predmetného uznesenia nedisponuje, a tak podľa disciplinárneho senátu neuniesla dôkazné bremeno v tomto smere.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta postupovať podľa pokynov klienta – riadne a včas informovať a poučiť klienta o stave veci

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát informuje klientov o doručení rozhodnutia odvolacieho súdu až na žiadosť klientov a bez toho, aby klientov poučil o ich povinnosti zaplatiť náhradu trov konania protistrane na základe tohto vykonateľného súdneho rozhodnutia, v dôsledku čoho je proti klientom začaté exekučné konanie na vymozenie trov konania, pričom napriek pokynu klientov nepodá proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie.

Rozhodnutie odvolacieho disciplinárneho senátu odvolacej disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory zo 14. decembra 2023, sp. zn. K 78/2022¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 a čl. 9 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovia pravidlá profesionálnej etiky a pravidiel súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Etický kódex“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 6. júna 2025

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo s J. K. a I. K. uzavrel príkaznú zmluvu a následne prevzal právne zastúpenie v konaní vedenom na Vrchnom súde v P. o odvolaní proti uzneseniu Krajského súdu v L., a potom, čo mu bolo doručené uznesenie vrchného súdu zo 14. 5. 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. 6. 2021 a vykonateľnosti 22. 6. 2021, o doručení tohto uznesenia informoval J. a I. K. až 23. 7. 2021, a to na ich vyžiadanie bez poučenia o ich povinnosti zaplatiť náhradu trov konania podľa uznesenia krajského súdu vo výške 21 498 Kč v spojení s uznesením vrchného súdu z 24. 5. 2021 vo výške 10 107 Kč, v dôsledku čoho bolo voči J. a I. K. začaté exekučné konanie

na vymozenie sumy 31 605 Kč, pričom proti tomuto uzneseniu nepodal dovolanie, hoci J. a I. K. mu k tomu dali pokyn,

čím porušil

§ 16 ods. 1 a 2, § 17 zákona o advokácii, čl. 4 ods. 1 a čl. 9 ods. 1 Etického kódexu.

Uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 80 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Ako bolo zrejmé zo sťažnosti sťažovateľov, manželov K., aj z ich korešpondencie s disciplinárne obvineným, vychádzali sťažovatelia po rozhodnutí Vrchného súdu v P. z predpokladu, že disciplinárne obvinený proti tomuto rozsudku podá dovolanie, a domnievali sa, že podané dovolanie má odkladný účinok vo vzťahu k ich povinnosti zaplatiť trovy konania. Z tohto dôvodu tiež tieto trovy nezaplatili a až potom v rámci následnej exekúcie zistili, že ich predpoklad bol mylný, nehládaj na to, že disciplinárne obvinený dovolanie nepodal. Pretože klienti disciplinárne obvineného, sťažovatelia manželia K., sú právnyimi laikmi, bolo aj podľa názoru odvolacieho disciplinárneho senátu prvoradou povinnosťou disciplinárne obvineného klientov riadne poučiť o právnej situácii, ktorá nastala po doručení uznesenia Vrchného súdu v P. – jednak o zákonných podmienkach prípadného dovolania, a najmä o ich povinnosti zaplatiť trovy konania bez ohľadu na to, či dovolanie bude podané, alebo nie.

Počas rokovania s klientmi 3. 8. 2021 bol nepochybne pre takého poučenie klientov dostatočný priestor a disciplinárne

obvinený nepredložil v priebehu disciplinárneho konania žiadny relevantný dôkaz, ktorý by preukazoval poučenie klientov tak, ako je vyššie uvedené, napr. nimi podpísaný záznam z tohto rokovania. K tomuto pristupuje aj fakt, že disciplinárne obvinený neinformoval klientov v primeranej lehote o doručení uznesenia Vrchného súdu v P., ktoré mu bolo doručené už dňa 16. 6. 2021, ale klientov o ňom informoval až dňa 23. 7. 2021, a to spôsobom obvyčajného „preposlania“ rozhodnutia, bez akéhokoľvek zodpovedajúceho komentára a poučenia. Pritom už 30. 6. 2021 ho upozornila právna zástupkyňa oprávneného na exekučné vymáhanie vykonateľnej pohľadávky vo vzťahu k jeho klientom ako povinným, čo je zrejmé z exekučného návrhu zo 27. 8. 2021.

Pokiaľ by teda disciplinárne obvinený splnil svoje povinnosti a informoval klientov, manželov K., riadne a včas o ich

povinnostiach vyplývajúcich z rozhodnutia Vrchného súdu v P. zo 14. 5. 2021, nedošlo by k tomu, že by jeho klienti boli vystavení následnej exekúcii, pretože by trovy konania podľa tohto konania zaplatili, o čom senát nemá dôvod pochybovať.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kárné praxe*. In: *Bulletin advokacie*, č. 3/2024, s. 56.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala

Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Skúsenosť s projektom TRADICIL v Madride a Dubline z prvej ruky

Slovenská advokátska komora je partnerom projektu TRADICIL, ktorý je zameraný na vzdelávanie advokátov v oblasti európskeho rodinného a dedičského práva.

Projekt organizuje Nadácia európskych advokátov (European Lawyers Foundation, ELF) v spolupráci s Radou advokátskych komôr Európy (CCBE) a 11 partnerskými advokátskymi komorami.

V roku 2026 sa uskutočnia dva semináre – vo Varšave a v Barcelone, na ktoré sa môžete prihlásiť.

Dňa **15. septembra 2025** sa na pôde *Law Society of Ireland* v Dubline uskutočnil seminár **EU Family Law**, ktorý bol súčasťou európskeho projektu **TRADICIL**. Cieľom tejto iniciatívy je zlepšiť porozumenie a praktickú aplikáciu práva EÚ v oblasti rodinného práva, najmä v súvislosti s medzinárodnými únosmi detí a cezhraničnou starostlivosťou o maloletých.

Moju účasť na seminári umožnila Slovenská advokátska komora, ktorá nominovala zástupcov slovenskej advokácie v projekte TRADICIL, za čo jej vyjadrujem poďakovanie.

Podujatie otvorila novozvolená predsedníčka *Law Society of Ireland* **Rosemarie Loftus**, ktorá zdôraznila význam medzinárodnej spolupráce a výmeny odborných poznatkov medzi právnickými komunitami členských štátov EÚ.

Samotný seminár viedol renomovaný sudca **Geoffrey Shannon**, rešpektovaná autorita v oblasti rodinného práva a ochrany práv detí. Počas svojej právnickej praxe zastával viacero významných funkcií, medzi inými pôsobil ako špeciálny spravodajca pre ochranu detí v Írsku či predseda *Adoption Authority of Ireland*. Je zároveň autorom mnohých publikácií, ktoré formovali oblasť rodinného a detského práva v Írsku.

Prednášajúci sa zamerali nielen na ustanovenia nariadení Európskej únie, ale aj na judikatúru Súdneho dvora EÚ a praktické výzvy, ktoré vyplývajú z rozdielov v právnych kultúrach a porozumenia právnych inštitútov v jednotlivých členských štátoch.

Medzi rečníkmi vystúpil aj advokát **Cormac Corrigan**, autor publikácie *The Law of Child Abduction in Ireland*. Popri rozbere Haagskeho dohovoru a nariadenia *Brusel II ter* upozornil na potrebu oboznámenia sa s nadväzujúcimi dokumentmi, ako sú *Praktická príručka k Haagskemu dohovoru* a *Príručka k nariadeniu*.

Advokátka **Sarah Fennell** vo svojej prezentácii zdôraznila náročnosť interpretácie nariadenia *Brusel II ter* a zložitosť jeho štruktúry, pričom v danom kontexte poukázala na dôležitosť vzájomnej komunikácie a výmeny skúseností medzi odborníkmi z advokátskej praxe.

Spomedzi zahraničných hostí vystúpil **Mihail Dinu** z Rumunska s prednáškou na tému majetkových vzťahov. Upozornil na potrebu jednotnejšej právnej úpravy vzhľadom na súčasnú roztrieštenosť právnych dokumentov EÚ v oblasti cezhraničného partnerstva, spoločného majetku a starostli-

vosti o deti. Ako poznamenal: „Life is complex, so should be the regulation.“

Osobitný pohľad na iný právny systém nám poskytol grécky advokát **Evangelos Daskas**. Oboznámil nás s vývojom rodinného práva vo svojej krajine ako aj s výzvami pri implementácii zmien do praxe, ktoré vyvstávajú v dôsledku stále pretrvávajúcich tradícií v rámci využívania jednotlivých inštitútov, či pôvodných procesov.

Prednášajúci advokát **Keith Walsh**, jeden z popredných írskych odborníkov na rodinné právo, po skončení seminára prejavil záujem o informácie o fungovaní konaní vo veciach starostlivosti o maloletých v SR. Spoločne sme diskutovali o možnostiach súdneho a mimosúdneho riešenia prípadov, ako aj o problematike domáceho násillia a možnostiach ochrany pred ním poskytovaných v slovenskom systéme.

Napriek vysokej odbornosti tém a účasti dlhoročných profesionálov sa seminár niesol v neformálnej a priateľskej atmosfére, ktorá podporila otvorenú diskusiu a aktívne zapojenie všetkých zúčastnených, a to tak prednášajúcich ako aj prítomných advokátov. Prednášajúci zároveň vyzvali účastníkov, aby využili príležitosť na vzájomné spoznávanie odborníkov z rôznych krajín a oboznámenie sa s regionálnymi a národnými osobitosťami výkonu právnickej praxe.

Vytvorili nám tak možnosť vymeniť si skúsenosti s kolegami z rôznych štátov. Osobne som sa rozprávala nielen so zástupcami našej profesie z Írska, ale aj z Cypru, Grécka a Bulharska, ktorí sa podelili o postrehy z výkonu právnej praxe vo svojich krajinách.

Účasť na tomto seminári potvrdila význam medzinárodnej spolupráce a výmeny poznatkov v oblasti rodinného práva, keďže podobné podujatia prispievajú k zvyšovaniu kvality právnej pomoci v cezhraničných sporoch a napomáhajú lepšej ochrane práv maloletých detí v rámci celej Európskej únie.

JUDr. Lenka Mackaľová

Foto Hristina Tancheva, PhD. in Law

Dňa 6. júna 2025 som mala možnosť zúčastniť sa odborného seminára **TRADICIL – Training of lawyers on digitalisation of justice and EU civil law – Seminar on EU Family Law**, ktorý sa konal v sídle Španielskej advokátskej komory – *Consejo General de la Abogacía Española* v Madride.

Podujatie v angličtine sa sústredilo na aktuálne témy rodinného práva v Európskej únii. Zúčastnilo sa ho približne 30 advokátov z rôznych európskych krajín, vrátane Česka, Bulharska, Francúzska, Talianska a Španielska. Zo Slovenska som mala česť byť jedinou účastníčkou.

Jednotlivé odborné bloky boli venované otázkam **jurisdikcie, uznávania a výkonu rozhodnutí v manželských veciach a veciach rodičovských práv a povinností, problematike medzinárodných únosov detí a otázkam majetkových pomerov medzinárodných párov** a praktickému výkladu právnych predpisov EÚ v oblasti rodinného práva, ako:

- Haagsky Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z roku 1980,
- Nariadenie Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí,
- Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností,
- Nariadenie Rady (EÚ) 2016/1103 z 24. júna 2016, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov.

Osobitne prínosné boli praktické skúsenosti prednášajúcich, ktorí pôsobia ako advokáti v rôznych európskych jurisdikciách.

Záver seminára patril **prípadovej štúdii**, ktorú účastníci riešili v menších skupinách. Každá skupina sa venovala komplexnému modelovému prípadu, ktorý zahŕňal všetky kľúčové témy prebraté počas dňa. Táto forma umožnila nielen praktickú aplikáciu získaných poznatkov, ale aj výmenu skúseností a porovnanie prístupov naprieč krajinami.

Účasť na seminári predstavovala cennú odbornú skúsenosť a zároveň jedinečnú príležitosť na nadviazanie kontaktov s kolegami z celej Európy. Pre **oblasť rodinného práva v EÚ** je takáto výmena poznatkov a praxe mimoriadne prínosná, najmä s ohľadom na čoraz častejšie prípady s cezhraničným prvkom.

JUDr. Petra Baňáková

Foto autorka

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Le droit d'intelligence artificielle Právo umelej inteligencie

Marcellin, S.: **Le droit d'intelligence artificielle.**

Gualino Lextenso. Paris 2025, 192 s.

ISBN 2297259476

Nedávno, 11. marca 2025 bola uverejnená publikácia Sabine Marcellin, v ktorej sa venuje právu umelej inteligencii. Predstavenie tejto zaujímavej knihy v Bulletin slovenskej advokácie spočíva v jednoduchej skutočnosti. Autorka¹ je advokátka, ktorá súčasne prednáša na *Univerzite Panthéon-Assas a l'École des mines*.

Priamym podnetom na napísanie anotácie bol záver v predhovore. Monografia má napomôcť pochopeniu dôležitosti zosúladenia takej inovácie, akou je umelá inteligencia (ďalej aj „UI“) so solídnymi etickými a právnymi zárukami.

Autorka rozdelila knihu na päť kapitol.

V prvej časti (*Zaradenie umelej inteligencie*) sú uvedené všeobecné poznatky. Okrem definície umelej inteligencie sú v týchto siedmich paragrafoch načrtnuté prístupy etiky a právny rámec tohto mimoriadneho významného javu v modernej dobe. V tejto časti určite zaujme výpočet rizík spojených s používaním umelej inteligencie. Tie sú pomenované (s. 21 a nasl.) a v konečnom vyúsťujú do záveru, že umelá inteligencia sa môže stať existenčnou hrozbou (napríklad, stratou kontroly, nebezpečné ciele, útoky na systémy, atď.).

Naliehavá je však otázka (s. 26) či máme v práve dostatok odpovedí na problémy (výzvy) spojené s UI.

V druhej kapitole sa dozvieme viac o hlavných právnych problémoch. Tie súvisia predovšetkým so zodpovednosťou, prácou, ochranou osobných údajov, s hospodárskou súťažou, kybernetickou bezpečnosťou, ochranou videoprodukcí, zmluvným právom a duševným vlastníctvom.

Len na ilustráciu. Šírka ťažkostí spojených len s trhom práce je ohromná a ukazuje, že zavádzania UI bude vyžadovať systémové zásahy do fungovania tohto trhu a, osobitne, u jednotlivých typov zamestnávateľov.

Ozaj citlivou oblasťou je ochrana osobných údajov. Na s. 40 je preto položená silná otázka. Ako zosúladiť používanie UI s ochranou poskytovanou GDPR?² Umelá inteligencia je totiž veľkým „konzumentom“ a užívateľom osobných údajov. V tejto spojitosti je nevyhnutné chrániť právo na súkromie, osobný život. Určité vyjasnenie riešenia prináša stanovisko Európskeho výboru pre ochranu údajov z 18. decembra 2024 (*EDPB Opinion on AI models: GDPR*

principles support responsible AI, December 2024), ktoré obsahuje návod na zosúladenie spracovania údajov so systémami UI (s. 44).

V tretej kapitole sa autorka venuje jednotlivým sektorom, ktoré sú ovplyvnené umelou inteligenciou. Vybrala si sedem oblastí (poľnohospodárstvo, verejné služby, zdravie, právnické povolania, doprava, financie a poistenie a životné prostredie).

Opäť len ako príklad. Súhlasíme. Integrácia UI do systému spravodlivosti a výkonu práva prináša so sebou výhody ako aj riziká (s. 109). Aj pri používaní UI v rozhodovacích procesoch je nevyhnutné, aby konečné rozhodnutie zostalo pod kontrolou človeka (s. 110).³

Štvrtá kapitola je venovaná európskemu právnemu rámcu UI. Táto časť práce začína uvedením Rámcového dohovoru Rady Európy o umelej inteligencii a ľudských právach, demokracii a právnom štáte z 5. septembra 2024.⁴ Nariadenie je účinné od 1. februára 2025 a účinnosť jeho článkov je časovo rozložená, hoci ide len o orientačný harmonogram (porovnaj tabuľky na s. 158 až 160).

Analýza pokračuje najvýznamnejším právnym aktom EÚ – aktom o umelej inteligencii.⁵ Nasleduje smernica o uplatňovaní zodpovednosti za chybné výrobky z 23. októbra 2024,⁶ viacero nariadení ako aj ich návrhov.

Záverečná časť knihy sa zaoberá problematikou zosúladenia systémov UI s pomermi v organizáciách v rozsahu určenom Aktom o umelej inteligencii z júna 2024.

Táto právna úprava sa vzťahuje na všetky právne subjekty, ktoré poskytujú, distribuujú alebo zavádzajú jeden alebo viac systémov UI. V štruktúrach týchto právnych subjektov majú osobitné postavenie aj právnici (s. 178), v úzkej nadväznosti na špecialistov pre UI a všetkých, ktorých sa zavádzané systémy priamo i nepriamo dotýkajú.

Zosúladenie vyžaduje predovšetkým riadne financovanie, avšak na prvom mieste kvalitný projekt zavádzania systému UI (s. 179).

Publikácia je, napriek tomu, že neoplýva množstvom strán, vskutku kvalitným spracovaním základných otázok spojených s právom UI. Vyzdvihneme nielen zrozumiteľ-

nosť miestami ťažkých technických problematik, ale aj využívanie názorných tabuliek (napríklad na s. 17, 18, 23, 44, 54, 90, 119, 136, 141, 155).

Z pripojenej bibliografie sa dozvieme o základných dieľach a aj zdrojoch poznatkov o umelej inteligencii z iných prameňov.

Na záver suché konštatovanie. V anotovanej publikácii je čo čítať, ba až študovať. Mimoriadne vydarený úvod do neľahkej problematiky umelej inteligencie v práve a práva v umelej inteligencii.

Poznámky

- 1 Nejde o jej prvú knižnú publikáciu. Za viaceré stačí spomenúť: Sabine, Marcellin – Céline Castets-Renard *Protection des données personnelles. Se mettre en conformité d'ici le 25 mai 2018: Se mettre en conformité d'ici le 25 mai 2018*, ED LEGISLATIVES 2018; Sabine Marcellin. – Thibault Du Manoir de Juaye: *LE SECRET DES AFFAIRES*, LEXISNEXIS. 2016.
- 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1).

3 *De plus, il est essentiel de définir clairement le rôle de l'humain dans les processus décisionnels assistés par l'IA afin de garantir que les décisions finales restent sous contrôle humain.*

4 *Convention cadre du Conseil de l'Europe sur l'intelligence artificielle et les droits de l'Homme, la démocratie et l'État de droit*, 5 sept. 2024.

Pozri aj: *Rapport explicatif de la Convention cadre du Conseil de l'Europe sur l'intelligence artificielle et les droits de l'Homme, la démocratie et l'État de droit*, Conseil de l'Europe, 5 sept. 2024.

5 NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii).

6 SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/2853 z 23. októbra 2024 o zodpovednosti za chybné výrobky a o zrušení smernice Rady 85/374/EHS.

JUDr. Zuzana Bublavá

Hlavná štátna radkyňa Kancelárie NSS SR

prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

Za Milanom Sedlákom

Dňa 12. decembra 2025 nás opustil košický advokát JUDr. Milan Sedlák (1952 – 2025).

JUDr. Milan Sedlák pracoval najprv ako právnik v Dopravnom podniku mesta Košice. Do advokácie nastúpil v roku 1994 a po zložení advokátskej skúšky bol advokátom viac než tridsať rokov. Venoval sa najmä pracovnému, občianskemu a správne právu. Pôsobil aj v orgánoch Slovenskej advokátskej komory, dve funkčné obdobia bol členom kárnej a disciplinárnej komisie, neskôr revíznej komisie.

Milan Sedlák vychoval viacerých advokátskych koncipientov, ktorí sa neskôr stali advokátmi. Bol som jedným z nich. Ostane mi v spomienkach ako erudovaný a pedantný advokát, čestný a priateľský človek.

Češť jeho pamiatke!

Peter Kerecman

Prehľad ročníka 2025

Za menom autora je uvedené číslo bulletinu, v ktorom má publikovaný článok.

AKTUÁLNE

SEDLÁČKO František, JUDr., PhD., LL.M. (1, 4)

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

BAJČÍKOVÁ Agáta, Mgr. (4)

BEZÁKOVÁ Nikola, Mgr., PhD. (1)

BRATKO Martin, JUDr. (6)

FICOVÁ Svetlana, prof. JUDr., CSc. (6)

FRAŇO Joachim Dušan, JUDr. Mgr., LL. M. (ICCR) (1)

HAVELKOVÁ Mária, JUDr., PhD. (1)

HUSÁR Ivan, JUDr., LL.M. (5)

CHLÁDEKOVÁ Michaela, Mgr., PhD. (5, 6)

KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (5, 6)

KRIŽAN Martin, doc. JUDr., PhD. (6)

KUBÍK Ondrej, Mgr. et Mgr., PhD. (5)

KUCHARSKÝ Peter Mgr. (2)

LACIAK Ondrej, doc. JUDr., PhD. (4)

LÉVAI Mikuláš, JUDr. (2)

MARR Samuel, JUDr., LL. M. (2)

MÔCIK Jakub, Mgr. (2)

PÍRY Martin, JUDr. PhD. (4)

PROKEINOVÁ Margita, Prof. JUDr., PhD. (4)

ROSPUTINSKÝ Peter, doc. PhDr. Mgr., PhD. (1)

SADLOŇOVÁ Mária, Mgr. (4)

ŠMERINGAI Filip, JUDr. (5, 6)

VRTÍKOVÁ Karin, JUDr., PhD. (6)

DO VAŠEJ KNIŽNICE

BUBLAVÁ Zuzana, JUDr. (6)

ČIPKOVÁ Tamara, Mgr., PhD. (2)

KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (5)

MANIK Rudolf, JUDr., PhDr., PhD., MBA, MHA (1, 4)

MAZÁK Ján, Prof. JUDr., PhD. (6)

ZAÚJÍMAVOSTI

BANDOLA Marián, Mgr., PhD. (5)

DETVAI Štefan, JUDr. (2)

CHLÁDEKOVÁ Michaela, Mgr., PhD. (4)

KERECMAN Peter, JUDr., PhD. (1, 6)

STRAKA Rastislav, JUDr. (1)

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiach v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu.

Kniha *Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii* vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk

Obsah čísla 1/2025

	AKTUÁLNE
2	Konferencia advokátov 2025
6	ROZHOVOR SAK má možnosti urobiť viac pri zlepšovaní práva na Slovensku JUDr. Peter Štrpka, PhD.
8	DISKUSNÁ RUBRIKA Trovy konania o sťažnosti – ústavný epilóg JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.
	PRÁVNA TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
12	Určovanie výšky náhrady za stratu času advokáta (2. časť) doc. PhDr. Mgr. Peter Rosputinský, PhD.
21	K povinnej obhajobe podozrivého väzobne stíhaného v inej veci JUDr. Mgr. Joachim Dušan Fraňo, LL. M. (ICCR)
26	Motivácie a prekážky pro bono činnosti slovenských advokátov a advokátok JUDr. Mária Havelková, PhD.
33	Práca nad čas a jej charakteristiky nielen z pohľadu judikatury. Sú znaky ako jej prechodnosť, naliehavosť, príkaz či súhlas zamestnávateľa naďalej potrebné? Mgr. Nikola Bezáková, PhD.
	JUDIKATÚRA
38	Zodpovednosť advokáta za nemajetkovú ujmu spôsobenú klientovi
40	Vstup finančných investorov do spoločnosti predstavuje riziko pre nezávislosť advokáta
43	Pri zaistení smartfónu advokáta sa majú uplatniť rovnaké procesné záruky ako pri prehliadke advokátskej kancelárie
	ADVOKÁCIA
	SAK
46	Správy a udalosti
51	Novoročné stretnutie právnikov 2025
54	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
55	Pýta(j)te sa predsedníctva
56	Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta o termíne pojednávania
	ZAHRANIČIE
58	Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb – kolízia záujmov
60	Young European Lawyers Contest 2024. Profesionálne skúsenosti a zahraničné priateľstvá
	ZAÚJÍMAVOSTI
	DO VAŠEJ KNIŽNICE
62	Ivan Markovič politik, legionár, právnik JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
63	Anjeli našich kancelárií (Malé zamyslenie) Rastislav Straka
64	Umelecké prostriedky v slávnych obhajobných rečiach Michala Mudroňa (2. časť) JUDr. Peter Kerecman, PhD.
67	Za Petrom Barňákom... Richard Karkó

Obsah čísla 2/2025

	AKTUÁLNE
2	Konferencia advokátov 2025
6	ROZHOVOR Advokátov naprieč Európou spájajú spoločné hodnoty Thierry Wickers
	PRÁVNA TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
8	Ochrana svedka, poškodeného a oznamovateľa z pohľadu dokazovania JUDr. Mikuláš Lévai, Mgr. Peter Kucharský
12	Vedenie spoločného konania vyšetrovateľom úradu inšpekčnej služby a s tým súvisiaci výkon dozorovej činnosti prokurátora JUDr. Samuel Marr, LL.M.
17	§ 363 a nasl. Trestného poriadku ako účinný právny prostriedok nápravy „len pre vyvolených“. Kritické úvahy nad zjednocujúcim stanoviskom Ústavného súdu sp. zn. PLz.ÚS 2/2022 Mgr. Jakub Môcik
	JUDIKATÚRA
28	K výlučnej právomoci upomínacieho súdu posudzovať podania doručené počas upomínacieho konania
30	Minimalizácia osobných údajov v konflikte so zaužívanou obchodnou komunikáciou
32	Neustanovenie procesného opatrovníka ako porušenie práva dieťaťa na rodinný život
	ADVOKÁCIA
	SAK
34	Správy a udalosti
38	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
43	XVI. ročník medzinárodného šachového turnaja ADVOKÁT CHESS OPEN BRATISLAVA 2025 (Pozvánka)
44	Vzdelávacie podujatia – jar 2025
47	Pýta(j)te sa predsedníctva
48	Najvyšší predstavitelia justície diskutovali o vhodných reakciách na nástup využívania umelej inteligencie v práve
49	Rozhodcovský súd SAK zverejnil správu o činnosti – potvrdzuje stabilný rast a vysokú kvalitu rozhodovania
50	Povinnosť advokáta včas a pravdivo informovať klienta o doručení rozhodnutia
	ZAHRANIČIE
52	Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb
54	Projekt TRADICIL Semináre v oblasti rodinného a dedičského práva EÚ
	ZAÚJÍMAVOSTI
	DO VAŠEJ KNIŽNICE
55	Zásadná reforma dedičského práva – nevyhnutnosť či nepodstatnosť? Mgr. Tamara Čipková, PhD.
56	150. výročie vzniku advokátskych komôr na území Slovenska JUDr. Štefan Detvai
59	Tenisový turnaj ADVOKÁTI V SIETI v štvorhre (Pozvánka)
67	Za Petrom Barňákom...

Obsah čísla 3/2025

Mimoriadne číslo ku Konferencii advokátov 2025

3	PROGRAM konferencie advokátov 2025
4	Konferencia advokátov 2025. Organizačné pokyny
8	Čo všetko potrebuje advokát k voľbe a hlasovaniu?
9	Dopravné pokyny
10	Advokátsky poriadok Slovenskej advokátskej komory
30	Disciplinárny poriadok Slovenskej advokátskej komory
52	Organizačný poriadok Slovenskej advokátskej komory
67	Volebný poriadok Slovenskej advokátskej komory
71	Rokovací poriadok Slovenskej advokátskej komory
75	Uznesenie konferencie advokátov o príspevku na činnosť Slovenskej advokátskej komory
77	Pozičný dokument Slovenskej advokátskej komory Budúcnosť advokácie na Slovensku. Úloha Slovenskej advokátskej komory
88	Správa predsedu Slovenskej advokátskej komory za obdobie od 12. júna 2021 do 1. marca 2025
106	Správa o hospodárení Slovenskej advokátskej komory za obdobie od 12. júna 2021 do 1. marca 2025
111	Správa o činnosti Revíznjej komisie SAK za obdobie od 12. júna 2021 do 1. marca 2025
114	Správa o činnosti Disciplinárnej komisie SAK za obdobie od 12. júna 2021 do 1. marca 2025
118	Správa o činnosti Odvolacej disciplinárnej komisie SAK za obdobie od 12. júna 2021 do 1. marca 2025

Obsah čísla 4/2025

	AKTUÁLNE
4	Predstavujeme nové Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory
11	Novozvolené orgány Slovenskej advokátskej komory
12	Náhrada trov „z neurčitku“ (niektoré súvisiace otázky) JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
	PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
14	Je lehota v článku 20.1 FIDIC naozaj prekluzívna? Mgr. Mária Sadloňová
19	Sexuálne útoky na osobách s mentálnym postihnutím prof. JUDr. Margita Prokeiová, PhD.
26	Obhajobné vyšetrovanie v Taliansku a perspektívy jeho implementácie v slovenskom právnom poriadku Mgr. Agáta Bajčíková, doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
33	Nové stavebné právo JUDr. Martin Píry, PhD.
	JUDIKATÚRA
44	Posudzovanie organizačných zmien a nadbytočnosti zamestnancov v kontexte transformácie pracovných vzťahov na živnosti
46	Zabezpečenie efektívnej obhajoby pre zraniteľné osoby je povinnosťou štátu
48	Revenge porn a pozitívny záväzok štátu
	ADVOKÁCIA
	SAK
50	Správy a udalosti
58	Ohliadnutie za Konferenciou advokátov 2025
62	Z májových zasadnutí Predsedníctva SAK
64	Pýta(j)te sa predsedníctva
66	Bezplatné právne poradenstvo. Rok 2025 – rozšírenie do rekordného počtu miest, silná advokátska účasť
70	Povinnosť advokáta podať riadne a včas odpor proti platobnému rozkazu
	ZAHRANIČIE
72	Povinnosť advokáta plniť prevzaté záväzky
	ZAÚJÍMAVOSTI
	DO VAŠEJ KNIŽNICE
74	Odmeny a náhrady advokátov. Judikatúra JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
76	Úskalia prekladu advokátskej terminológie Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
79	Vyhlasenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2025

Obsah čísla 5/2025

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Slovenský advokát rozhoduje o majstroch sveta
JUDr. Ivan Syrový, PhD.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 6 Sloboda prejavu advokáta v súdnom konaní
1. časť: *Právna teória, súdna prax a disciplinárne rozhodnutia*
JUDr. Peter Kerecman, PhD., Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
- 14 Súpis hnuteľných vecí v nájomných vzťahoch (1. časť)
JUDr. Filip Šmeringai
- 23 K aplikácii § 10 ods. 8 a 9 advokátskej tarify
JUDr. Ivan Husár, LL.M
- 30 Profesionálne a osobné hranice v advokátskej praxi
Mgr. et Mgr. Ondrej Kubík, PhD.

JUDIKATÚRA

- 38 K právu odvolacieho súdu odchýliť sa od svojich pôvodných
záverov a právnych názorov v konaní
- 40 Právo hypotekárneho dlžníka napadnúť zákonnosť prevodu
vlastníctva k nehnuteľnosti po dražbe
- 42 Retroaktivita in iudicio v prípade správnej sankcie
trestnoprávneho charakteru
- 44 Použitie mobilnej aplikácie a automatická prezumpcia viny

ADVOKÁCIA

SAK

- 46 Správy a udalosti
- 50 Z júnových zasadnutí Predsedníctva SAK
- 51 Zo septembrového zasadnutia Predsedníctva SAK
- 52 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 54 Nečinnosť advokáta pri vybavovaní vecí – povinnosť advokáta
informovať klienta o postupe vo veci
- 55 Odborná diskusia k Občianskemu zákoníku
- 56 Späť do školy: advokáti diskutovali so žiakmi na celom Slovensku

ZAHRANIČIE

- 62 Zastupovanie advokáta jeho zamestnancom
- 79 Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie
na rok 2025

ZAUJÍMAVOSTI

DO VAŠEJ KNIŽNICE

- 65 Adolf Zátorecký
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 67 Slovenská pravotárska bohéma
Mgr. Marián Bandola, PhD.

Obsah čísla 6/2025

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Rozhodnutia prijímame konsenzom
a sú výsledkom úprimného hľadania dobrých riešení
Mgr. Tomáš Kamenec
- 6 POVINNÉ PLATBY ADVOKÁTOV
- 8 VÝPOČTOVÝ ZÁKLAD
- 9 Vzdelávacie podujatia

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Sloboda prejavu advokáta v súdnom konaní
2. časť: *Rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva*
JUDr. Peter Kerecman, PhD., Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
- 17 Súpis hnuteľných vecí v nájomných vzťahoch (2. časť)
JUDr. Filip Šmeringai
- 27 Osobitná kategória nepričetných páchatel'ov
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 38 Úvaha nad platnosťou holografného závetu
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc., doc. JUDr. Martin Križan, PhD.
- 43 Zánik práva na náhradu škody na zdraví a preteky so smrťou
JUDr. Martin Bratko

JUDIKATÚRA

- 48 Uplatnenie princípu subsidiarity v dovolacom konaní
- 50 Námietky proti obsahu zápisnice
v kontexte slobody prejavu advokáta
- 52 Právne zastupovanie advokátskej kancelárie pred súdmi EÚ
a domnienka nezávislosti

ADVOKÁCIA

SAK

- 54 Správy a udalosti
- 62 Slovenská advokátska komora sa zapojila
do osláv Európskeho dňa advokátov
- 65 Z októbrového zasadnutia Predsedníctva SAK
- 66 Z novembrových zasadnutí Predsedníctva SAK
- 68 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 69 Povinnosť advokáta vec s klientom
bezodkladne finančne vyriešať

ZAHRANIČIE

- 71 Povinnosť advokáta postupovať podľa pokynov klienta –
riadne a včas informovať a poučiť klienta o stave veci
- 72 Skúsenosť s projektom TRADICIL
v Madride a Dubline z prvej ruky

ZAUJÍMAVOSTI

DO VAŠEJ KNIŽNICE

- 74 *Le droit d'intelligence artificielle*
Právo umelej inteligencie
JUDr. Zuzana Bublavá, prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
- 75 Za Milanom Sedlákom
Peter Kerecman

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. 1. 2026

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok. Materiál na vkladanie inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 600 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 200 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého

účelom je ponuka práce

pre koncipienta/koncipientku,

má jednotnú úpravu a rozmer

štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK

– **zadarmo**

Riadková inzercia

sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 23 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy

sa informujte na **ondrisova@sak.sk**

alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Osmína strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 30 eur
cmyk 60 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 60 eur
cmyk 120 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 60 eur
cmyk 120 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 120 eur
cmyk 240 eur

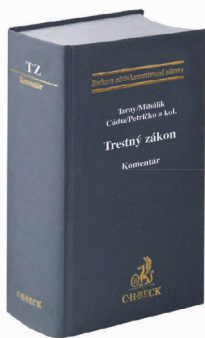
Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 240 eur
cmyk 480 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 240 eur
cmyk 480 eur

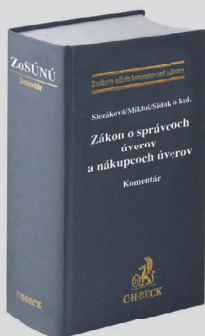

Turay/Mihálik/Cádra/Petričko a kol.

Trestný zákon. Komentár

2025 | viazané v plátne | 1 604 | 139 eur | obj. číslo SO_EKZ107

Sivý komentár k Trestnému zákonu je kvalitným a aktuálnym spracovaním výkladu, ktorý reflektuje na zmeny legislatívy Trestného zákona a neopomína ani bohatú aktuálnu judikatúru. Autorský kolektív je starostlivo zostavený z odborníkov z rôznych oblastí pôsobenia od súdov, prokuratúry, advokácie či z akademickej pôdy, aby poskytol komplexný, moderný a praktický pohľad na oblasť trestného práva a výklad jednotlivých ustanovení Trestného zákona.

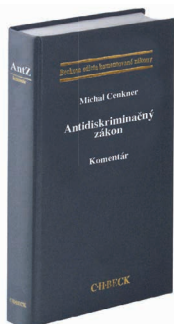

Slezáková/Mikloš/Sidak a kol.

Zákon o správcoch úverov a nákupcoch úverov. Komentár

2025 | viazané v plátne | 472 | 69 eur | obj. číslo SO_EKZ104

Komentár predstavuje prvé dielo na našom trhu k novoprijatému zákonu č. 106/2024 Z. z. o správcoch úverov a nákupcoch úverov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júna 2024. Predmetný zákon, okrem iného, zavádza do slovenského právneho poriadku aj dva nové legislatívne pojmy, a to správca úverov a nákupca úverov. Podstatou zákona je úprava vzťahov medzi správcom úverov a nákupcom úverov navzájom, vzťahov týchto subjektov k Národnej banke Slovenska a v neposlednom rade aj k dlžníkom.

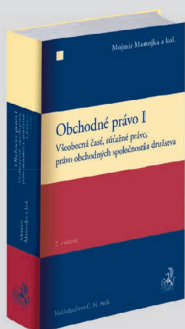

Michal Cenker

Antidiskriminačný zákon. Komentár

2025 | viazané v plátne | 424 | 75 eur | obj. číslo SO_EKZ105

Ide o komplexnú monografiu, ktorá systematicky spracúva všetky ustanovenia antidiskriminačného zákona, ponúka podrobný odborný výklad k jednotlivým ustanoveniam, reflektuje aktuálnu judikatúru Súdneho dvora EÚ a jej dopad na vnútroštátnu prax. Táto publikácia by nemala chýbať u žiadneho zamestnávateľa, poskytovateľa tovarov a služieb, prevádzkovateľa zdravotníckych zariadení, výchovno vzdelávacích inštitúcií ani poskytovateľa dávok sociálneho zabezpečenia.

Mojmír Mamojka a kol.

Obchodné právo I. Všeobecná časť, súťažné právo, právo obchodných spoločností a družstva. 2. vydanie

2025 | viazané | 928 | 59 eur | obj. číslo SO_AI21

Druhé, doplnené a aktualizované vydanie učebnice, vytvorenej autorským kolektívom odborníkov na obchodné právo, predstavuje komplexné odborné dielo určené nielen študentom práva, ale aj širokej odbornej verejnosti so záujmom o túto tematiku. Prehľadná a vecná publikácia obsahuje doplnenia od posledného vydania reagujúce na zmeny nielen v oblasti legislatívy, ale aj právnej praxe.

Števec/Löwy/Molnár a kol.

Civilné právo procesné. Exekučné právo

2025 | brožované | 352 | 39 eur | obj. číslo SO_AI20

Učebnica s tematikou exekučného práva nadväzuje na prvý diel učebnice slovenského civilného procesu s názvom Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie a na druhý diel učebnice Civilné právo procesné. Mimosporové konanie. Na učebnom texte sa podieľal skúsený autorský kolektív renomovaných odborníkov a prináša podrobný výklad nielen všeobecnej časti exekučného práva, ale približuje tiež jeho osobitú časť. Cieľom autorov bolo poskytnúť výklad pokrývajúci nielen teoretické poznatky, ale aj stav *de lege lata* a rovnako upozorniť na praktické recentné aplikačné problémy. Jednotlivé kapitoly sú napísané efektívne, zrozumiteľne a prakticky.

